

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Gratisbilaga till Svenska Morgonbladet den 27 Oktober 1899.

DET GAMLA OCH NYA HEMMET

FÖR SVENSKA MORGONBLADET

AF

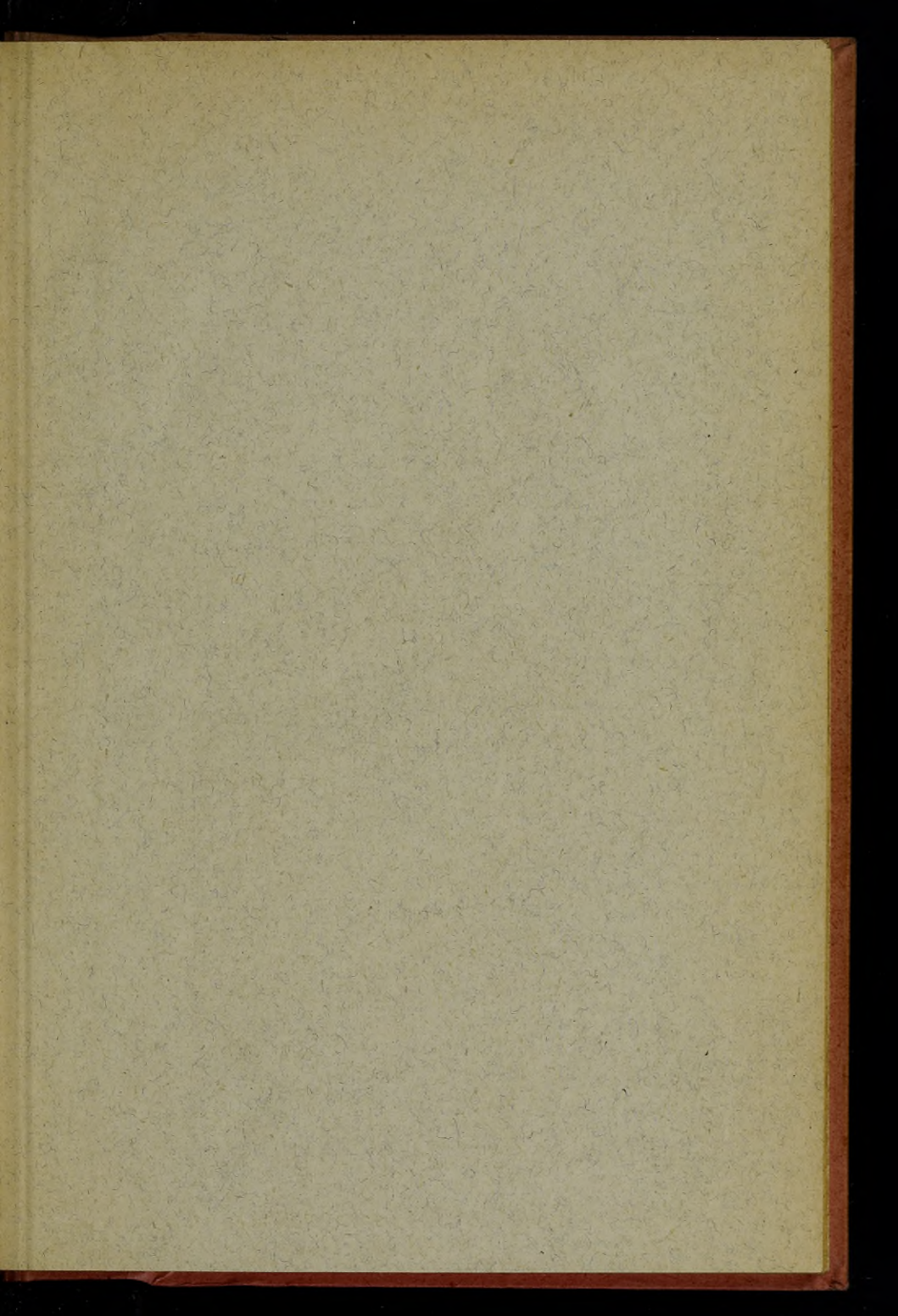
A. B. VESTER

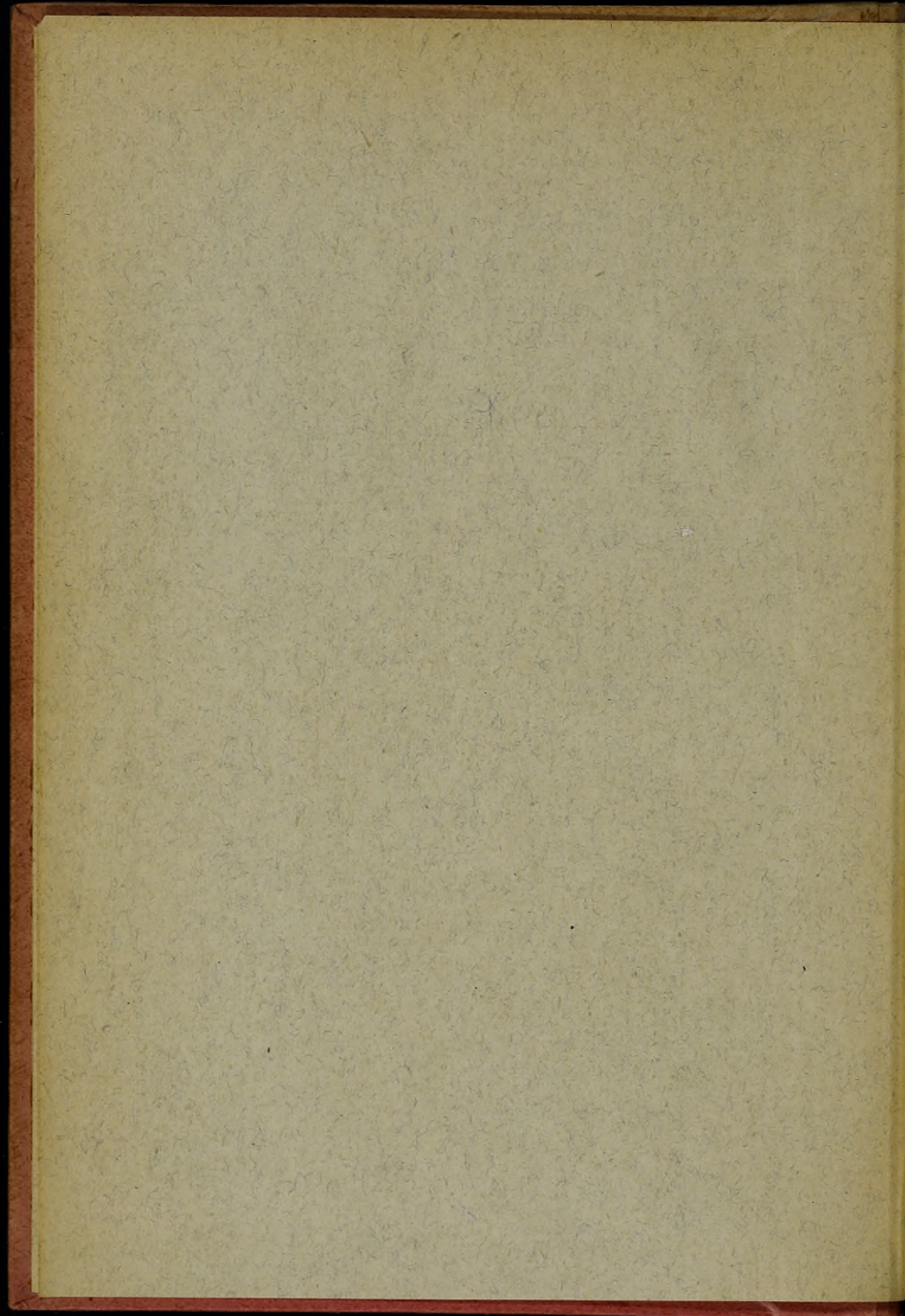

STOCKHOLM,
SVENSKA MORGONBLADETS TRYCKERI 1899.

Vitt.

Sv.

DET GAMLA OCH NYA HEMMET

FÖR SVENSKA MORGONBLADET

AF

A. B. VESTER.

STOCKHOLM
SVENSKA MORGONBLADETS TRYCKERI
1899.

THE CARLETON COLLEGE LIBRARY

THE CARLETON COLLEGE LIBRARY

A. B. WETTER.

THE CARLETON COLLEGE LIBRARY
100 UNIVERSITY AVENUE
ST. PAUL, MINN.
1910

et var en blåsig barvinterkväll helt nära jul. Vi kunde vara glada, att alla voro inom hus, och att barnen, såsom min mor och jag kallade mina syskon, hade en god brasa i den stora spiseln, som just inte gaf någon värme längre än det brann i den.

Skenet lyste upp rummet, så att det med sin långa soffa, sina båda gammaldags länstolar samt sin bokhylla på byrån såg ganska treffligt ut, fastän det icke var annat än en vanlig bondstuga och naturligtvis icke kunde jämföras med något i vårt gamla hem, den kära oförgätliga prästgården.

Men det var ej värdt att reflektera öfver detta nu. Det var ju godt, att vi hade hyrt tak öfver hufvudet, då vi inte längre hade rättighet att bo under något

Hvad jag ändå alltid tyckte såg litet herrskapsaktigt ut, fastän vi eljes hade allt så tarfligt, var porträtten i olja af farfar och morfar på hvar sin sida öfver soffan, samt den fina, gamla pastellen, som framställde min mormors far i pudradt hår, och som satt öfverst i midten med min fars fotografi nedanför, alla fyra i prästdräkt.

De sågo alltid helt ärevördiga ut, ja, riktigt aristokratiska, tyckte jag. Deras genomträngande ögon voro fästade på allt och alla. I synnerhet var det fallet med de båda *oljegubbarne*, såsom vi kallade dem.

Det var dock icke alltid så roligt, att de där blickarne ständigt trängde midt igenom en. Ty jag tyckte nog ibland, att de sågo ogillande ned på mig. Men å andra sidan utgjorde de min stolthet. När det t. ex. hände, att någon främmande kom in och öfverraskade mig under de simpla sysslor jag måste utföra, efter vi icke hade råd att hålla tjänare, då tyckte jag det var bra, att de båda ståtliga gubbarne spände ögonen i den inträdande, liksom hade de velat säga:

»Hon är dock af bättre folk, det kunnen I se på oss.»

Nu gick det ändå an, ty nu var det jullof, och bror Valdemar var hemma. Och då bar han upp vatten och högg ved, som lilla Ragnar drog in på sin kalke, antingen det var före eller ej. Dessutom hade Lina, som alla betraktade såsom bara barnet, så länge vi ännu voro kvar där hemma i prästgården, på en gång blifvit så villig och pålitlig, att hon kunde hjälpa till med en hel hop göromål. Det var också sagdt, att mamma skulle reda sig med henne ensam, då jag, så fort jag kunde få någon plats, skulle komma bort att förtjäna mitt bröd.

Denna kväll voro oljegubbarnes mörka ögon oafvänt riktade åt spiseln, omkring hvilken hela familjen var samlad, ehuru just inte i glädje och gamman. Visst lade Valdemar på björkpinnarna med största beräkning och skötte om elden, så att den skulle brinna och lysa så länge som möjligt, och visst gaf skenet en högre färg åt Ragnars lilla rödblommiga ansikte, men den äldre brodern stirrade i elden, som om han där hoppat

finna frigörelse från grubblet öfver något svårlöst problem, och den där lilla gropen i den yngres ena kind kom helt sällan fram och då så kort och skyggt, som hade leendet gjort något ondt och måste skynda att gömma sig bakom en allvarsam min. I min lättörda lilla systers ögon stodo stora tårar, och jag satt med mammas värkande fot i mitt knä, baddande och skötande den så godt jag kunde.

Olyckan var ju icke så stor. Benet var icke af foten icke ur led. Det var blott en lindrig vrickning, men min mor tog allting tungt, och vi barn hade ingen annan än henne.

»Ack, mamma», försökte jag trösta, »det kunde nog varit värre.»

»Åh, ja visst, men det är svårt nog. Och att det skulle ske just i dag till.»

»Ja, det är sant, bruden, som mamma lofvat kläda i morgon; Huru skola vi få återbud dit?»

»Det är alldeles omöjligt, nära två mil.»

Mamma såg ut, som om hon skulle funnit detta allra grufsammast.

»Vill mamma, så går jag,» sade Valdemar och reste sig.

Om den hårdaste knuten af problemet vore löst därmed, ville han åtaga sig hvad som helst.

»Hu då,» utropade mamma förskräckt; »jag skulle icke vilja jaga ut Hektor en gång, om han lefde, mycket mindre skicka ut dig, min stackars gosse, en sådan väg under en sådan kväll. Och i morgon bittida tjänar det till ingenting; den, som skall hämta mig, måste vara här redan kl. 6.»

Hon lade handen på Valdemars axel och förmädde honom med en åtbörd, som sade, att verkställandet af hans plan skulle oroa henne mer än allt annat, åter att sätta sig ned vid elden.

»Men kunde de icke vända sig till den nya prästfrun?» undrade jag.

»Åh barn, du vet ju att din fars efterträdare äro fint folk. Det stackars bondfolket lär väl icke mycket våga närma sig dem. Om jag icke tyckt det vara synd om våra gamla sockenbor, hade jag aldrig lofvat kläda Karli

Olsen till brud. Du vet nog, huru ogärna jag reser åt det hållet.»

Ja, det visste jag alltför väl. Mamma var så rädd för att komma i närheten af vårt gamla hem eller i någon som helst beröring med den familj, som nu med full rätt innehade det. Antingen det nu var af doldt högmod eller afundsjuka, antingen det föreföll henne tungt att i den socken, där hon varit prästfru, nu med sin ringhet och brist synas vädja till människors godhet, eller hon afundades doktor Fjällgårds deras lycka, så var det i alla fall dessa olyckliga idéer, som hade förvisat oss till världens ände, tyckte jag.

Kanske såg min mor på mig, huru gärna jag i stället skulle velat resa just åt det hållet.

»Det är den enda, ja, det är verkligen den enda utvägen,» sade hon uppklarnande. »Du, Elsa får resa i mitt ställe.»

»Jag? Ack ja, det vore inte ledsamt, men bruden — — kunde jag ju inte kläda.»

»Du får försöka. Kransen kan du binda, det vet jag. Håret delade jag af, när hon var här och fick lockarna upplagda. Och nu tar du det öfriga just så här, binder om det, flätar det i tre ytterst hårda flätor och snor dem kring den lilla valken, som ligger där i asken. Han är alldeles lagom att trycka ned kronan på och så — ja, du har sett nog många brudar för att veta, huru du skall fästa slöjan.»

Hvad mitt hjärta klappade af glädje. Under andra förhållanden skulle kanske småsyskonen puttrat litet öfver, att jag fick komma ut, då de aldrig sattes i fråga, och Valdemar skulle nog haft några muntra speglosor att rikta till »Elsa Storråda,» såsom han gärna och med stor förtjusning öfver att jag var så lätt retad, kallade mig. Men denna afton voro alla så spaka, att de till och med sökte hjälpa mig att komma åstad, när jag började tänka efter, hvad jag skulle sätta på mig.

På de många bröllop jag i egenskap af äldsta prästgårdsfröken varit med om, hade en enkel hvit klädning med ett par skära rosetter alltid varit min uniform. Men huru skulle jag nu i hast få den urvuxna dräkten

ändrad och renstruken. Det var omöjligt. Jag måste taga min svarta konfirmationsklädning. Den var nog alltför enkel och allvarlig till bröllopsdräkt åt en adertonåring, men jag hade intet att välja på.

»Du ser för öfrigt mycket treflig ut i svart, högväxt och smärt som du är», tröstade Valdemar.

Jag blef riktigt förvånad. Det var första gången, min unge bror sade något gillande om mitt utseende. Han hade blifvit gymnasist förra året och fyllt sexton år nu på hösten, månne det var från den tiden han börjat bli artig?

»Och så skall du ta' mitt lilla guldkors, som jag fått i faddergåfva. Det blir nog vackert på ditt blå sidenband», sade Lina.

»Ja, du får ta min blanka peng med, som tuppen värpte; du vet, det är ett hål i kant — —»

Ragnar tvärtystnade, då syskonen brusto ut i skratt. Men den gången skrattade jag icke med utan tog min lille bror om hufvudet, och kysste hans rosiga kind. Jag vet inte, om jag skulle varit så smeksam, om jag icke förut vid tanken på att svart och blått skulle se bra mörkt ut, hastigt hade kommit i håg, att min november-åster hade flere friska blommor och vetat, att hvita blommor passade bäst i mitt mörka hår och till min något höga färg.

Klockan sex följande morgon var skjutsen, såsom mamma sagt, redan hos oss.

Det var en stilla, stjärnklar morgon. Stormen hade alldeles lagt sig redan före midnatt och en lätt rimfrost hade sedan breddt sin slöja öfver jorden. Månen satt som en skära af glänsande silfver på den först mörkblå, men alltsom vi åkte mer och mer ljusnande himlen.

Huru vackert det var, när vi passerade det gamla hemmet! Men huru underligt att ej få svänga upp genom porten utan fortsätta vägen förbi. Den gick ett långt stycke omkring trädgården, alldeles utmed stängslet. Solen var ej ännu uppgången, men dess första guldskimrande strålar började redan sticka fram vid den ljusa himlaranden, så att man tydligt kunde se allt.

Huru mycket finare och behagligare hade icke den

gamla prästgården blifvit! Det var märkvärdigt, att så mycket hunnit göras, sedan vi flyttade därifrån. Huru pötsadt var icke allt! Huru väl vårdade syntes icke de i vinterläger upplagda blomstergrupperna, och huru vackra stodo ej de unga björkarna och granarna framför gården, som ännu vid denna årstid var så väl krattad, att den med sitt frosthölje såg ut som en fint refflad marmorhall.

Det syntes, att inga barnfötter brukade springa omkring där nu såsom i vår tid, då det aldrig var så ljudigt stilla, men icke heller så tomt och tyst som nu.

Och i trädgården, där böjde sig nu slingrande gångar mellan grupperna i den fina gräsmattan, där förr endast ett par raka gångar skillt rabatterna med magra krusbärsbuskar framför de stora rot- och källanden.

Hela det vackra, hvita boningshuset såg så stilla och tyst ut, som slumrade det själf med alla sina invånare.

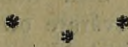
Men där gick någon i trädgården på den breda gången längs hasselhäcken vid stängslet. Kunde det vara gamle doktorn, som var ute och tog sig en morgonpromenad? Nej, därtill var hållningen för ungdomlig, gån-

gen för rask. Det var helt säkert sonen, det gamla parets enda barn, som jag hört skulle vara kollega vid något läroverk och nu troligen kommit hem till julen. Han gick, så att jag blott såg honom på ryggen, och jag var glad däråt, där jag satt på min bondkärra. Ty jag hade mycket stor respekt för hela denna familj, den jag hört beskrivas både som så förnäm och så allvarlig, att den nog inte kunde annat än se ned på oss stackars världsliga hvardagsmänniskor.

Men plötsligen vände han sig om. Vi voro så godt som ansikte mot ansikte, efter jag satt så högt, att häcken icke skymde.

Jag vet inte, hvad det var för en underlig känsla, som rent af gjorde mig matt, när de mörka ögonen träffade mig. Förskräckelse var det icke egentligen, men jag visste ej att ge den annat namn.

Jag hoppas dock, att han icke såg mitt ansikte så väl. Förmodligen kände han igen skjutsen från bröllopsgården och hade kanske hört, hvem som skulle kläda bruden. Han hälsade så vördnadsfullt. Naturligtvis trodde han det var mamma.

»Det blir unge doktorn, som kommer hit och viger oss», sade bruden, medan jag klädde henne. »Den gamle är klen och reser inte gärna ut i socknen på större tillställningar.

»Unge doktor Fjällgård! Jag trodde inte han var präst».

»Jo, det är han och en riktig präst ändå. Fröken Elsa skulle bara höra honom predika».

Hon såg tankfull, ja, nästan sorgsen ut. Det hade visst varit något i unge doktors predikningar, som på ett störande sätt trädte emellan henne och lyckan att nu gifta sig till ett helt hemman med två par hästar, fyra par oxar och femton kor förutom ungnöt ock småkreatur.

»Ja, ja», återtog Karin, efter att ha suttit tyst litet, »jag förstår mig nog inte riktigt på saken. Somliga säga, att hans predikningar äro vackra, andra, att de äro

så roliga, men jag tycker inte det. Jag kan bara inte låta bli att lyssna till hvartenda ord, men sedan blir jag så orolig, så jag vet rakt inte, hur det är fatt. Annat är det med syster min, för henne har nu Guds ord blifvit som en frisk källa, och hon ser så lycklig ut att få dricka därur».

»Märta?!»

Den lilla puckelryggiga Märta, skulle hon kunna se lycklig ut? Hon hade varit upptagen i brådskan med brölloppstillredelserna, så att jag denna gång icke sett henne, men jag visste ju alltför väl, huru trumpen, sträf och afundsjuk hon varit förut, i synnerhet mot alla, som hade en smula utseende. Det såg ut, som hon ansett det vara stulet från henne. Hon hade varit min läskamrat, så att jag kände henne väl. Dåligt hufvud hade hon icke, men hjärta tycktes hon alldeles vara utan. Mot mig hade hon alltid varit särskildt ovänlig och likaså mot Karin.

Det var till svar på mitt förvånade utrop, som Karin nu berättade, huru Märta under förra sommaren varit illa sjuk, huru någon af den nya prästfamiljen då dagligen kommit och talat med henne, huru hon i början blifvit allt svårare och svårare och slutligen nästan råkat i förtviflan. Men så hade det vändt sig. Hon blef på en gång full af stilla glädje. Och från den stunden hade hon alltjämt varit som en annan människa.

Jag blef helt orolig. Det kunde inte bli behagligt att vara tillsammans med den där unge doktor Fjällgård. Skulle han stanna något efter vigseln, och skulle han säga något åt mig? Jag önskade, att han icke måtte göra någotdera?

Fast han till skillnad från fadern kallades unge doktorn, såg han allt ut att vara en trettioårig, trettiofyra år, och på den tiden tyckte jag nästan det var att ha hunnit gubbåldern. Han stannade visserligen, men efter att ha växlat ett par ord med brudparet, höll han bibelförklaring, så att där blef icke mycken tid för samtal. Han föreföll för öfrigt mycket tyst. Men nu, hvad jag rodnade, när han närmade sig mig och frågade på ett så granulaga sätt efter mamma och sysskonen. Jag pra-

tade visst i min ifver att dölja min förlägenhet en hel hop dumma saker om oss alla och om vårt förra och nuvarande hem. Och, ehuru han ej sade mycket, smälog han dock stundom på ett sätt, som ingaf mig den föreställningen, att han ansåg mig för ett fullvuxet barn. Detta förtretade mig, och jag beslöt taga vara på min värdighet. Jag fick ett godt tillfälle därtill, när han slutligen hälsade från sin mor och framställde hennes anhållan, att jag måtte följa med till det gamla hemmet och om möjligt stanna där några dagar.

Jag förklarade då, att brudsätan var alldeles nödvändig på sin post, tills hon tagit af kronan, och jag tror, jag gjorde det så, att han måste hafva insett, hvilken viktig person jag var.

»Men när detta är gjort, vill ni icke hafva godheten komma då?»

Jag kunde icke neka till, att jag mycket gärna ville det. Men skulle då doktor Fjällgård vilja vänta så länge?

Ja, han behöfde öfva sig i tålmod, ty han hade icke så mycket däraf, sade han. För öfrigt hoppades han, det icke skulle bli alltför sent.

Det trodde jag dock inom mig, att det nog kanske skulle bli. Bruden var en riktig dansdocka, det visste jag af gammalt, och jag hade en gång för länge sedan hört henne säga, att på hennes bröllop skulle bli spel och dans, så att det skulle höras långa vägar.

Det förundrade mig, att violernas stämmningsfulla »klung, klung» icke lät höra sig. Och det dröjde icke särdeles långt på aftonen, förrän bruden kom och bad mig lossa kronan, ty man kunde ju inte undvika den gamla seden att »dansa ut kronan», men det skulle därtill bara sjungas en ringpolka, menade hon.

Nu ordnade Karin en ring af flickor och ställde sig i midten, under det att man band en näsduk för hennes ögon, på det att »det blinda ödet» skulle utvisa, hvem turen var att blifva brud härnäst.

Vi stormade omkring i hvirflande fart. Ingen ville visa sig angelägen om att få kronan, allra minst den, åt hvilken hon tycktes vara ämnad. Jag böjde mig

djupt åt sidan, försökande att ännu, sedan den blinda bruden fått tag i min arm, undgå den hotande lyckan, och jag kände, att en af de hvita astrarna därvid föll ur mitt hår. Men det var icke tid att se efter den, ty nu — nu hvilade kronan redan på mitt hufvud, och nu hade bruden sin arm om mitt lif, och jag måste fatta om hennes, medan jag svängde om några hvarf, blyg, varm och undrande, om det verkligen kunde hafva någon betydelse.

Åh nej, det kunde det nog inte ha. Jag var fattig, jag, under det att de flesta bondflickorna voro förmögna. Hvad hjälpte det då, att man sade, det jag var vacker?

Men hvad tyckte väl han, som satt där framme och talade med Märta? Utseendet tänkte han nog inte på, men ogillade han mig mycket? Dömde han mig, och sade han kanske till den lilla ofärdiga, efter hon såg så strålande ut, att en oförgänglig, en långt skönare krona, än den, som glänste i mitt hår, en gång skulle hvila på hennes panna? Sade han, att jag, den dansande flickan, aldrig skulle få en sådan krona? O, hvad det stack till i mitt hjärta! Äfven jag ville nog gärna på sistone komma till himlen, och jag rådde väl inte för, att jag inte blifvit ett sådant där litet blekt knyte som hon, med hvilken doktor Fjällgård nu så uteslutande sysselsatte sig. Det händer stundom, att till och med ett läte kan väcka afund, så själfviskt är männi-skohjärtat.

Dock, när jag, just som bruden släppte mig, vågade kasta en riktig blick ditåt, mötte jag hans, och den hade ett uttryck, som om han icke sett någon annan i världen. Var det dom i denna blick, så var den domen bestämmdt mycket mild.

Efter en liten stund, blott så lång, att jag skulle bli sval, stod vagnen för dörren. Doktor Fjällgård förde mig ut, men Märta var med i det sista. Hon höll upp vagnsdörren, svepte så vänligt om mig och såg ut, som om hon velat be mig om förlåtelse, för hvar gång hon varit afundsjuk på mig, ehuru hon väl nu kunde haft skäl att anse mig mer än någonsin afundsvärd. När vi voro färdiga, sade hon ett hjärtligt:

»Guds frid!»

Men allt gjorde hon så stilla och ödmjukt och på samma gång så gladt, som om en festämning hvilat öfver henne. Kunde det vara bröllopsglädjen? Men bruden själf såg icke så där lycklig ut, hvarför skulle då den lilla ofärdiga systemen göra det, hon, som aldrig kunde bli brud? Märta hade i sanning blifvit underbart förändrad. Jag kände för ett ögonblick en stark längtan att vara lik henne, fast jag inte kunde förstå, huru jag kunde önska något sådant.

Allt var så behagligt vid framkomsten till mitt gamla hem och helt olika mot, hvad det brukade vara, då vi förr kommo hem från bröllop eller dylikt. Nå, det plågade ju också icke vara förrän efter midnatt, och det var ej underligt, att den stackars yrvakna jungfrun, då vi äntligen knackat henne upp och på fötterna, och hon famlat rätt på ett ljus, kom emot oss, blek, med urrigt hår och gäspande. Nu voro alla vakna och det lyste vänligt i hela huset, fastän allt var så stilla. En liten tjänarinna, väl icke ugn men ren och fin som en ljus tusensköna, påsade af oss i den varma och klart upplysta förstugan samt öppnade med en likaså vänlig, som ödmjuk nigning salsdörren.

Där kom det gamla doktorsparet emot oss. Jag hade tänkt mig doktor Fjällgård såsom en stor majestätisk gammal man, sträng, tyst och afmätt med graflik stämma. Knappast trodde jag han skulle värdigas öppna sin mun för att tala till mig. Huru förvånad var jag icke, då nu en snarare liten än lång gubbe med sammetskalott och hvitt fladdrande hår kring det kvinnligt finhylda ansiktet kom lifligt emot mig, bad mig vara välkommen, sade, att jag skulle kalla honom farbror och tog mig därvid i famn. Jag kände mig icke alls främmande för honom. Tvärtom, ingen af familjen föreföll det mig så lätt att komma underfund med. Det var nog blott min fruktan, att den lilla porslinsgubben skulle gå sönder, om jag for fram på mitt vanliga stormande sätt, som kom mig att vid besvarandet af omfamningen uppföra mig någorlunda måttfullt. Jag skulle annars icke gjort det, det kände jag, ty det var så nära, att gråten ville

brista fram vid detta oväntade mottagande af den halft fruktade, halft afundade innehafvaren af min fars pastorat och mitt eget älskade barndomshem. Och därtill kändes det som jag först hos honom riktigt kunde andas ut efter det tvång, den oförklarliga blandningen af intresserad beundran och oro att misshaga sonen ålade mig inför honom.

Doktorinnan var nog betydligt yngre än hennes man.

Hon såg ut som en äldre syster till sin son. De voro och mest lika hvarandra. Samma djup i dessa mörka ögon, som voro sådana.

att de nästan skymde bort eller kom en att glömma anletsdragen, hvilka dock voro ädla och rena, när man observerade dem. Och det gjorde jag först hos henne. Hon var dock vackrare än sonen, som hade ett nästan till barskhet gränsande manligt utseende. Äfven

hon välkomnade mig hjärtligt, ehuru på ett mer tillbakadraget men alls icke nedlåtande, snarare litet blygt sätt.

När vi superadt och samtalat en liten stund, kommo tjänarne in till aftonbönen. Gamle doktorn bad för och med oss på ett så innerligt och enkelt sätt, som om vi varit små barn tillsamman. När han slutat detta, flyttade doktorinnan sig närmare harpan, som stod bredvid den lilla schälongen, där hon tagit plats, och nu var det hon och sonen, som anförde sången. Jag hade aldrig förr sett någon harpe och icke kunnat drömma om en

så skön sång. Det var sedan underligt att komma upp på det lilla gästrummet, just samma gävelrum, som förr varit Linas och mitt. Men skulle det vara gästrum? Det såg ju alldeles ut, som om det varit möbleradt efter en ugn flickas smak, som om det stått och väntat på en återvändande dotter. Hade de kanske haft en sådan, och var det för modershjärtat en vemodig fröjd att i deras hem hafva ett rum för henne lika väl som för sonen? Hade hon kanske tyckt om dessa små toalettsaker, hade hon gjort broderierna till alla dessa prydnadsartiklar, hade hon älskat dessa fina, i svarta, glänsande ramar på väggarna upphängda evangeliska fotografier, och hade hon läst detta urval af goda böcker som stod på bokhyllan?

Hurudan skulle denna dotter vara, om hon lefde nu och vore vid min ålder? Det var en fråga, som starkt sysselsatte mig.

Mycket olik mig, det var jag alldeles vis på. Jag betraktade mig själf från en helt ny synpunkt, och den gången fann jag inte bilden vacker. Jag tänkte på, huru jag brukade gnabbas med Valdemar, visserligen icke blott på lek, ty jag kände alltid, huru blodet rusade till inom mig, när han kom med sina skolpojktimer om »den kiliga Elsa Storråda» o. d., samt huru öfvermodigt jag verkligen ganska ofta ville föra härskarespiran öfver mina syskon, i synnerhet de båda mindre, och huru jag nog stundom kände mig knotsam mot både Gud och människor öfver, att min lott blifvit fattigdom och arbete, allt emellanåt jag var vid ett omätligt uppsluppet lynne.

Ack, så skulle nog doktor Fjällgårds unga syster aldrig betett sig, ifall han haft någon. Men hvilken bror skulle också icke han varit. Jag föreställde mig så klart, som om jag sett det, huru aktningsfull han skulle vara mot henne och öm tillika, huru han skulle leda och undervisa henne, huru han ofta med en bok eller en blomma i handen skulle närma sig henne, lägga sin arm om hennes lif, draga henne intill sig, luta sin kind mot hennes och göra henne uppmärksam på en skön eller god tanke samt visa henne den intellektuella

eller materiella plantans underbara byggnad. Tänk om jag vore denna syster! Det var en underlig tanke, men o, hvad jag önskade, att den varit sann! Hvad jag tyckte det skulle varit lyckligt att stå i det förhållande till doktor Fjällgård, att han vore min naturlige beskyddare, vän och ledare, att han fått utveckla de anlag, som jag kände slumra inom mig, att jag vid hans hand kunnat finna den klara och djupa andliga källa, hvarur jag förstod, att hela denna familj drack lif och frid, och att han så kunnat hålla af mig litet med alla de fel jag hade, men som jag då trodde mig kunnat lägga bort.

Vid detta lifliga fantasispel kände jag behof af att smekande luta mig intill något, och så gick jag till fönsterbordet och vidrörde med mina läppar den sköna törnrosen, som stod där och midt i vintern blommade så härligt.

Aldrig hade jag kunnat drömma om, att jag skulle finna mig så innerligt väl i mitt förra hem, om jag någonsin mer kom dit. Det kändes nu dubbelt svårt att ha måst flytta så

långt bort. Vi kunde ju så garna fått hyra oss ett litet hem inom socknen.

Naturligtvis vågade jag ej stanna längre än till följande dags eftermiddag. Endast så länge kunde ju

mamma tänka, att jag var i bröllopgården. När jag skulle resa, framställde min nya, sedan för mig kära tant sin önskan, att vi alla, mamma, syskonen och jag, skulle komma och tillbringa jul och nyår i vårt gamla hem, som alltid skulle stå öppet för oss, och där hon så gärna ville, att vi aldrig skulle känna oss främmande.

Tänk, huru mamma dock hade misstagit sig! Jag kände, huru glädjen purprade mina kinder; men då jag visste, huru envist mamma fasthöll ett en gång fattadt misstroende, och huru hon likt många andra eljes rätttänkande människor gjort sig till en slags tung plikt att, efter pappas död alltid betraka sig som den undanskjutna och föraktade, vågade jag icke annat än säga, det jag tviflade på, att hon kunde komma, och att jag, som nu varit ute och haft så roligt, väl borde stanna hemma hos henne.

»Åh nej, liten Elsa,» sade gamle doktorn och grep om båda mina armar, »lofvar du inte att parlamentera bättre, då binda vi de här vingarne vid det forna nästet, så må väl modern med sina små få lof att ge sig hit och se, hvad det har blifvit af den stora fågelungen.»

Jag lofvade att göra mitt bästa. Det är inte svårt att lofva det man af hjärtat gärna vill.

* * *

Det kändes nästan smärtsamt att återvända till vårt aflägsna hem, men när jag närmade mig det och ännu på långt håll såg syskonen, den ena efter den andra, komma ut i förstugudörren, spanande efter mig, och huru de, då de sågo mig komma, dröjde kvar, ehuru det var så kallt, att de måste huttra af köld, då kände jag, huru innerligt jag höll af dem allesamman, och jag kunde icke nog fort komma fram, ned ur vagnen, få dem i famn, få veta att mammas fot var bättre samt kasta af mig ytterkläderna och med Valdemars tjänst-villiga biträde hänga upp dem för att sedan få tala om allt, hvaraf jag tyckte, att mitt hjärta nu var så öfverfullt och så till slut, — likväl innan kusken ännu åter-

vände, låta den stora glada nyheten om julbjudningen likt en lustjakt med vajande vimplar gå af stapeln.

Men ack, de kära, de hade ju riktigt styrt till det litet festligt till min återkomst!

Framför soffan var ett nått kaffebord dukadt med de där kopparne, som jag så ofta önskat, att vi skulle kunna köpa, efter vi förut icke hade hvita, men som jag aldrig kunnat pruta så godt pris på, att mamma hade råd till att köpa dem. Nu hade Valdemar och Lina lagt ihop de små sparpenningar de gömt till jul för att med de välbehöfliga kopparna glädja oss båda, anförtrödde mamma mig, och Ragnar berättade med strålände ögon, att han för de riktiga tuppelantarna, icke den med hålet, hade köpt sex stycken bullar, hvaraf de alla skulle ha hvar sin, men af hvilka jag, som nu var hedersgästen och hade rest så långt, skulle ha två. Det var med knapp nöd, jag fick tillåtelse att gömma den ena åt kusken, som naturligtvis skulle bjudas in på kaffe, när vi slutat, och då blott på det villkor, att jag bet en stor bit ur hvardera af syskonens bullar. Sedan blef det ny strid om, att jag bara höll emot med tänderna, när de kommo och nödgade mig smaka hos dem, men de borde ju kunna förstå, att jag, som skulle tala så mycket, icke kunde taga munnen för full. De kära syskonen, nu visade de på allt upptänkligt sätt, att de ändå höllo af Elsa Storråda.

Men så hade jag också något att löna deras kärlek med. När jag ryckte fram med doktorinnans hälsning, bröt där ut ett jubel, så taket hade kunnat lyftas. Det var ännu icke riktigt mörkt, men lampan hade för trefnadens skull strax blifvit tänd, och huru såg jag icke nu de tre unga ansiktena stråla framför mig. Det var, så att jag tyckte, att själfva oljegubbarne logo.

Mamma nåndes icke nedslå så mycken glädje med ett kallt nej, men när hon för sin egen del förklarade, att hon på inga villkor följde med, då visste ju jag, hvad som var min plikt. Kanske jag icke så lätt skulle hafva fyllt den, om jag icke hade kommit att tänka på, huru doktor Fjällgårds unga syster skulle hafva gjort i fall det funnits en sådan, och om icke mina syskon

vänlighet gjort mig storsinnad. Jag ville verkligen icke, att någon af dem skulle gå miste om den glädje, som nu syntes mig så dyrbar, och som jag ensam hittills fått njuta af. Och icke kunde jag lämna mamma ensam.

Det blef alltså beslutat, att syskonen skulle få komma.

Och nu blef det en brådska och ett bestyr med att få deras kläder i någorlunda hyggligt skick. Det var icke flere dagar kvar, än som gingo åt därtill. Mamma och jag hade händerna fulla därmed, och Valdemar och Lina hjälpte till, med hvad de kunde. Något nytt och fint var ej att tänka på, men hela och rena och så pass varmt klädda, att de kunde bärga sig i den nu rätt skarpa vinterkylan voro de, då de, lyckliga öfver den efterlängtade färden men litet medlidsamma med oss, som ej fingo dela den, satte sig i släden och de eldiga hästarne trafvade i väg.

Detta var själfva julaftonsmorgonen. Vi hade knappast tänkt på några julanordningar för oss, mamma och jag, och väl var det, ty hade vi icke haft en hel hop att plocka i ordning och putsa, innan vi fingo det att se en smula högtidligt ut hos oss, så hade dagen väl varit ändå längre, än den nu var.

Och hvad det sedan var tyst och tomt dessa påföljande åtta dagar! Aldrig förr hade jag förstätt, huru mycken glädje man bar af de »besvärliga barnen.» När jag många gånger tyckt, att de gingo i vägen, hade jag ej föreställt mig, att jag skulle sakna dem så mycket, då de voro ur vägen. Huru längtade jag icke nu efter deras återkomst, och huru bjöd jag icke till att så långt våra enkla resurser medgäfvos göra allt så trefligt och fint som möjligt!

Ändtligen kom dagen efter nyårsdagen, då vi på eftermiddagen väntade »barnen» hem. Det var ju ännu så godt som i helgen, så att jag, utan att ens själf mistänka, det jag gömde en liten hemlig undran, om någon *möjligen* skulle följa med dem och göra oss ett litet besök, kunde taga på mig min nyreparerade bruna klädning med ett litet nystärkt fräs kring halsen och det vackraste förkläde jag hade

Nu syntes de där borta i vägkröken, nu voro de nästan framme. Ja, riktigt, de voro fyra utom kusken, alltså — —

Kanske jag rodnade litet, men det fick skrivas på syskonens räkning. Jag kände mig verkligen så glad att återse dem, och var så ifrig att ta emot dem så väl som de hade tagit emot mig. Och hvad hade icke de att prata om sedan! De hade haft så »obeskrifligt» roligt. Åter och åter beskrefvo de, ända in i de minsta detaljer, allt hvad de upplefvat i det gamla, kära, men nu så förskönade hemmet, huru snälla alla varit mot dem, huru vackra och nyttiga julklappar de hade fått, huru Valdemar fått vara så mycket med unge doktorn och Ragnar ofta suttit på gamle doktors knä, huru Lina fått gå med doktorinnan som hennes lilla hjälpreda öfverallt, huru ofta de i handkammaren undfagnats med russin eller pepparkakor, samt framför allt, huru dygdiga hästarne voro, hvad de hette, hvilka underbara egenskaper Don, den stora gårdvaren, som var Hektors efterträdare, hade, samt hvilka små förtjusande kattungar man fick gå ut i köket och leka med, eftersom jungfru Adla, hvilken eljes var så vänlig men så noga och bestämd, aldrig tillät dem komma in i rummen.

Under det att syskonen, åtminstone Lina och Ragnar, pratande följde mig ut och in, medan jag styrde litet med kaffet, satt doktor Fjällgård och talade med mamma, och ditåt drogs nog Valdemar mest, om han ock icke blandade sig i samtalet. Jag visste icke, om det kom sig däraf, att doktorn tycktes vara en af dessa människor, som hafva en säregen förmåga att framlocka andras älskvärda sidor eller det berodde därpå, att hans fina, ehuru enkla uppmärksamhet, kom min mor att glömma sin nedsatta och undanskjutna ställning, som hon eljes klagade öfver, alltnog, hon visade icke, hvarken med ord eller sätt, en skynt af det martyrskap hon påtagit med änkedräkten utan såg stilla och ganska tacksam ut för den mot oss alla visade godheten.

Med mig växlade doktor Fjällgård icke många ord. Blott en gång, då mamma var sysselsatt med att lyssna på hvad Lina och Ragnar så gärna ville berätta afven

enne, kom han och tog plats för ett par minuter vid österbordet, där jag satt mig med mitt arbete. Frisk och grön, ehuru nu utan blommor, stod november-astern där, och — jag kunde aldrig tänka mig, att doktor Fjällgård observerat, huru jag var klädd på bröllopet, men — han frågade verkligen, om de vackra, hvita blommor, jag burit i mitt år, växt på det trädet,

För öfrigt talade han litet om blinda Malin och lame Anders i fattigstugan samt om ett gammalt, mycket snällt folk, Karl Svenssons i Ekhult, liksom om dessa skulle varit mina synnerliga vänner.

Jag kände mig en smula förlägen, ty till de båda förra hade jag endast sprungit ut ibland med ett par bakkakor eller litet soppa eller hvad mamma kunde hafva att skicka dem, och hvarken fästat mig vid, att de välsignelser de nedkallade öfver mig kunde ha just någon betydelse eller tänkt på, huru mången stund jag kunde ha glädt Malin med att t ex, läsa högt för henne, eller att jag väl kunde suttit ned hos Anders och lärt kristlig vishet och tålmod af den pröfvade mannen. Och hvad det gamla, snälla folket i Ekhult beträffar, så hade jag alltför mycket dragit mig tillbaka från dem, ehuru jag nog förstätt, att de velat mig af hjärtat väl.

»I sommar, fröken Elsa,» slutade han det korta samtalet, »måste ni komma och vara hos oss en tid. Jag är viss på, att allt och alla längtar efter er. Den lilla bäcken nedanför trädgården är nu till stor del isbelagd, men då jag senast i går afton stod där nere, såg jag vid stjärnljuset något rörligt glimma fram i djupet och tyckte mig höra ett litet porlande, som bad mig till er framföra ett: kom, kom!»

Men tiden för hans afresa var snart inne, och det var intet vidare än att doktor Fjällgård, när han tagit ett vördnadsfullt farväl af mamma och till afsked tryckt min hand, påminde mig, att jag icke skulle glömma bäckens bön.

Det var underligt, att han just skulle nämna bäcken. Var det en hemlig sympati, som sade honom, att det icke fanns något vid det forna hemmet, som var mig

så kärt? Visste han, huru ofta jag stått här med armen om en af alarna, lyssnat till det melodiska sorlet och drömt underliga, ljuftva sagor, som jag icke själf förstått? Nej, ingen kunde hafva sagt honom det, ty ingen visste därom.

• • •

När sommaren kom, då var jag emellertid en tjänare och kunde icke lätteligen komma ifrån, ehuru jag nu hade flyttat till vår gamla församling.

Det var hos kronofogde Palms jag hade fått plats för att »gå frun tillhanda». De voro gamla bekanta till mina föräldrar, och jag hade icke så sällan sett dem och varit i Häggånäs, fastän det låg vid yttersta kanten af socknen, den motsatta från mitt nuvarande hem och ganska långt från kyrka och prästgård.

Jag kom dit i mars månad och vi hade då mycket arbete med äldsta dotterns utstyrsel. Hon skulle gifta sig på sommaren med en ung egendomsägare i trakten, men då hon var så mycket upptagen af fästman och bestyret med toilett, broderier och dylikt, var hon glad att få någon, som alldeles befriade henne från all slags beröring med hushållet, och jag fick genast »träda i dotters ställe,» som det hette, att jag skulle få göra, då tant Engla talade med mamma om saken.

Jag vill nu icke närmare beskrifva personerna i den omgifning jag fick. De få senare framträda hvar för sig i händelsernas gång. Blott det må jag nämna, att det var ett mycket gladt hus, i synnerhet när de båda sönerna Knut och Axel kommo hem från akademien, då det ofta anordnades åk- eller ridturer, och då skämt och skratt hörde så till den dagliga ordningen, som om hela lifvet varit en dans på rosor, och det aldrig kunde komma i fråga, att det slutades olyckligt.

I början glädde jag mig åt, att jag nu ibland skulle få komma till det älskliga doktorsparet i mitt gamla hem. Men snart förstod jag, att de båda familjerna hade så litet som möjligt gemensamt, så att en resa dit mycket sällan sattes i fråga. Den luft jag här dagli-

gen andades, var ock sådan, att min sympati för Fjällgårds mer och mer minskades, tills jag slutligen endast sällan tänkte på dem, och den stilla, hjärtliga, mähända litet vemodiga kärlek de vid mitt lilla besök under flyttingen till Häggån bevisade mig.

En vacker juniafton voro vi, alla ungdomarna, samlade på krocketplanen. Nelly hade förgäfvets väntat på sin fästman och ville förströ sig så godt hon kunde, och som Knut och Axel voro stolta öfver mig såsom elev i krocketsporten, ville de ha mig med.

Vi hade icke spelat länge, då min klubba gaf en lyckad stöt. Alla hade med spänd uppmärksamhet följt klotets gång, och när det stannade utbröt ett: »hurra, skön Elsa!» nästan samtidigt från de båda brödernas läppar eller snarare strupar.

Axel, den yngste af bröderna, tvärtystnade dock midt under skriket och såg nedåt landsvägen.

»Tyst, är det inte doktor Fjällgård, som reser där. Jag har hört, att han i dag skulle komma hem från skolan.»

»Nå, än se'n då,» sade Knut, »kanske vi inte skulle få tala för det? Komme han hit, skulle vi plagga både skol, och landsvägsdammet af honom. Han kunde behöfva ett glas punsch att skölja ned både det ena och andra med.

Punsch, usch då,» utfor jag förtrytsamt. »Jag tror inte doktor Fjällgård dricker punsch.»

Jag var glad att redan förut af spelet vara så varm och röd att de gärna inte kunde märka, huru mina kinder lågade.

»Nej, naturligtvis förtär inte hans högvördighet sådant som andra dödlige kunna tycka om» inföll Axel, åtminstone icke — —»

Åtminstone icke, fortsatte jag hans afbrutna mening och tog ett utmanande steg framåt,

Jag hade föresatt mig att vara käck.

Åtminstone icke så att någon ser det. I tysthet kanske han tycker om mycket, som . . . Du har väl hört ordspråket om det lugnaste vattnet och de största

fiskarne? Men, • ve, jag ser, att ni vredgas, sköna dam!
Värdes tillgifva er trognaste riddare!»

Med dessa sista ord sjönk han ned på knä, höll sin klubba som ett stränginstrument, vände ut och in på ögonen, låtsade på ett komiskt sätt gripa några ackord och sjöng:

•Elsas milda öga
Och dess kind med lågor i
Hvad de dölja föga
Hjärtats svärmeri.
Nyss en mörkögd teolog
Såg och såg och s—å—g.»

Det sista drog han ut med en omätlig patos. Men då hade redan en liten mjuk hand stuckits i min och dragit mig med, så att vi voro ett långt stycke bortåt den vid krocketplanen utmynnande skuggiga trädgårdsgången, där snart ingen kunde vare sig se eller höra oss.

Den mjuka handen tillhörde husets yngsta barn, Cecile. Hon var en liten vek och blyg flicka på endast nio år, lika olik alla andra inom familjen, som hon stod skild från syskonen genom sin ålder. Det barn, som kom näst Axel, hade nämligen dött strax efter födelsen och så kom Cecile sju år senare.

Olik alla inom familjen, sade jag. Ja alla utom kanske en. Kronofogdens bror, farbror Johannes, som han af alla kallades, hade nog något i sitt väsen, som man kunde tycka, att Cecile bråddes på. Men han ansågs ju för att vara en fåne, den stackars gamle mannen, och han var nog i själfva verket icke så litet besynnerlig, ehuru så stilla och mildt fördragande alla de speord man roade sig med att rikta mot honom.

»Håller du af doktor Fjällgård?» frågade den lilla flickan hviskande och såg sig tillbaka, om någon skulle komma efter. »Håller du af honom riktigt, riktigt.»

»Jag — det vill säga — ja, det gör jag.»

»Då håller jag också af dig. Jag håller så mycket af honom, jag och farbror, för han är den ende, som är snäll mot stackars farbror Johannes.»

»Utom du själf, Cecile. Du är ju alltid så snäll mot honom».

»Kanske. Ja, jag ville så gärna vara det. Men jag var nog likadan mot honom, jag, som de andra, ända till dess doktor Fjällgård en gång talade om den där vackra sagan för mig».

»Hvilken saga?»

»Jaså, du har inte hört den. Vill du, att jag skall tala om den för dig, fast jag inte kan göra henne lefvande?»

»Göra en saga lefvande kan väl ingen?»

»Nej, kanske inte sedan den är död, men när doktorn talade om den, då lefde hon».

»Nå, så tala om den nu, få vi se, om jag icke kan upptäcka någon lifsgnista i den nu med».

Hon drog ned mig på en liten torfsoffa, kröp upp i mitt knä, kastade sin ena arm öfver min skuldra och vände, för att försäkra sig om min odelade uppmärksamhet, med andra handen mitt ansikte rakt emot sitt. Så berättade hon:

»Det var en gång ett ungt träd, som stod så friskt med dagg på hvarje löf och ljusgröna skott, som sköto mot höjden. Vid roten fanns nog en mask, äfven vid det trädet, om man sökte i mullen, men ännu kunde man

icke se, att den gjort stor skada, ty trädet var ju så ungt och dess krona sträfvade mot himlen, där det stod

midt i klara, varma solskenet. Då kom där en dag, ett våldsamt oväder och red på sin jättefåle öfver skogen. En blyxt slog ner i trädet, borrarade ur märgen, så att dess inre blef ihåligt, och stormen bröt alldeles af den alltför veka stammen. Det var nu bara en stubbe kvar, och där gick en susande hviskning genom alla de andra träden, som stodo där så oberörda af olyckan, så stolta och raka, att nu var det ute med det splittrade trädet, aldrig mer skulle det duga till någonting, det lefde blott ett halflif, och det hade varit bättre, om det ryckts upp med roten och fått falla med ens så långt det var. Där kommo också kråkor och skator och svarta korpar och kraxade och skrattade åt det afbrutna trädet och menade på sitt fula språk tro på, att de små kvistar, som ännu slogo ut därpå, voro vänstervridna allihop. Ingen af dem sågo, att en hvit fågel byggde sitt bo där inne i den afbrutna ihåliga stammen. Och väl var kanske det, ty då skulle de nog försökt att jaga honom till döds. Den bevingade lille visste med sig, att han hade fiender och bespottare rindt omkring, därför var han alltid så skygg, när han höjde sig mot himlen, därifrån han visst var kommen. Men hade de icke varit förblindade af sin elakhet, skulle de sett, huru hvarje liten snövit fjäder glänste mot solen. Ibland gaf den lilla fågeln sig ut bland småbuskarne, som stodo rundt omkring, ty de sågo ju icke högre ut än det afbrutna trädet. Men ack, dessa små buskar, som tycktes så oskyldiga och hade så skära rosor, de hade också fullt af taggar, hvarmed de sårade fågeln, så att röda bloddroppar sipprade ned på det hvita bröstet, när han flög tillbaka till sin stubbe och mer och mer skygg gömde sig så djupt däri, att nästan ingen kunde se, huru han ibland tittade fram mellan de likt ett litet förvirradt snår uppskjutande kvistarne.

Där tänkte doktorn sluta, men jag bad honom så gärna tala om mer för mig och då fortfor han:

»Det är inte mer, än att stubben murknar allt mer och mer. Han var mycket ung, när stormen bröt honom, men då begynte han med ens bli gammal, och nu är, det, som om han vore många tiotal år äldre än de

där träden, som växte upp med honom och ännu i dag stå där så styfva och oböjliga och se ned på honom. Men en gång, då han alldeles faller tillsammans, skall han omplanteras i en långt bättre jord, och där i en skön äng skall han växa ädlare och högre, än han någonsin kunnat göra här, med guldkimrande stam och äkta pärlor af himmelsk dagg på löfven och snöfågeln skall sjunga i hans krona och jubla bland jublande skaror på lätta, fria vingar, och ingen korp skall kraxa, och intet törne stinga, så att blod droppar från hans hvita bröst.

Cecile tystnade där och lade ned ansiktet mot min axel.

»Var hon slut där, sagan om det afbrutna trädet och den snöhvita fågeln?» frågade jag.

»Ja, men när doktorn talade om den, var den nog mycket vackrare och genomskinligare, för jag skulle ha sett, att den stackars murknande stubben med de förvirrade kvistarne var farbror Johannes, äfven om inte doktorn sagt det. Jag hade nog många gånger sett den hvita fågelns vinge skymta fram. Men nu gjorde det mig så ondt om honom för det blödande bröstets skull, och därför lutade jag mig mot doktor Fjällgård just så, som jag nu gör mot dig och grät. Han frågade mig då, om jag också ville vara en sådan där liten stingande törnbuske, som för andra hade skära rosor men för stackars farbror bara hvassa taggar.

Jag visste så väl, att jag varit det, och att jag sårat den hvita fågeln, som är gömd hos farbror, många, många gånger. Men då bad jag Gud så tyst, så tyst, men ändå så, att jag tror han hörde mig, att han skulle göra mig riktigt snäll, och allra snällast mot farbror Johannes, och sedan, vet du, sedan har jag hållit af farbror så mycket. Jag vet rakt inte, hvar det kommit från, men det är alls inte svårt att vara vänlig och snäll mot honom. Men hvad det är för en storm, som gått öfver hans lif och gjort honom så olik de flesta andra människor som ett afbrutet och urhålkadt träd med en hvit fågel i är olika långa, styfva träd med fula fåglar, det vet jag inte.

Den lilla, för sin ålder kanske tillför tänkande flie-

kan, såg fundersam ut och hade nog gärna velat ha gätan löst. Men hon fick icke längre tid att grubbla däröfver. Vi hade suttit länge nog. Jag kunde behöfvas inne och skyndade därför med Cecile zu Hause.

Jag visste emellertid mycket väl, huru farbror Johannes blifvit sådan han nu var. Den i sitt uppträdande litet virrige, alltid i kronofogdens hus förlöjligade och ringaktade mannen, det efter allas mening känslolösa föremålet för vitzar o. d., hade nästan ända från barndomen älskat en skön flicka och haft skal att tro sig vara älskad tillbaka, ty de båda hade tidigt växlat trohetslöften för lifvet. Han var dock ännu blott en vek yngling, som oaktadt sin intelligens icke kunde få tänka på giftermål, då hans tio år äldre bror efter aflagda examina och tidigt vunnen befodran tog på sitt vanliga storståtliga manér hand om hela »den barnsliga» kärleksaffären, öfverlägset visande, att brodern var en däre, en nykläckt kyckling, som knappast ännu varit ur boet, och att den, som bunde sig vid honom, endast skulle utgöra ett tyngdlod för att själf släpande hålla dem bägge nere.

Saken fick åtminstone i den något ytligt anlagda unga flickans ögon ett så hufvudlöst och förtvifadt utseende, att det tycktes vara en räddning för dem båda, ja, rent af en ädelmodig handling mot den yngre brodern, när den äldre redde härfvan med att ett, tu, tre gifta sig med hans ungdomsbrud.

Johannes dukade emellertid under för slaget och kunde ej fortsätta sina studier eller gripa sig an med något arbete. En lång tid irrade han hemlös och fridlös omkring, men kunde ej reda sig själf och måste slutligen taga emot ett nytt ädelmod af sin »storsinte» broder, som nu efter några års förlopp mottog honom i sitt hus.

Sedan den tiden hade »farbror Johannes», såsom han allmänt kallades, varit sin brors flitige och nyttige, ehuru aldrig värderade skrifbiträde, utan andra anspråk, än de hundra kronor, han efter ett par års tjänst började begära i årlig lön med en sådan envishet, att kronofogden nödgades gifva honom dem, något, som gaf an-

ledning till ytterligare spe och hån, efter man tyckte denna utgift vara alldeles onödig. Han skulle nog aldrig fått penningarne, om man icke vetat, att »den gamle halfjanten» icke förstörde ett öre utan satte in dem alla på en bank. De skulle ju då i alla fall en gång ärfvas af familjen. Till kläder var Johannes fullt belåten med att då och då få något af kronofogdens aflagda plagg, och äfven detta behöfdes så sällan, efter han var så ytterst rädd om och ordentlig med allt.

Jag mindes, huru, när jag en gång som barn var och hälsade på hos kronofogdens, farbror Johannes satt sig på en bänk under gårdens stora kastanjer och Knut låtsade syssla med att spika ihop en låda helt nära intill den tyste, tålige mannen. Knuts arbete var snart slutadt, och han sällade sig åter till den på gården lekande barnskaran, där han med det där välkända, stygga leendet knuffade oss i sidorna och sade, att vi snart skulle få se på roligt, när farbror Johannes stege upp. Skälmstycket lyckades. Då kronofogden strax därpå öppnade fönstret och med stentorsstämma ropade: «Johannes, hvar håller du hus? Jaså, du har förgapat dig i barnungarna nu igen. Kom genast upp!» och den stackars drömmaren hastigt reste sig, rycktes han tillbaka och blef ett ögonblick stående som fastspikad, hvilket han ock bokstafligen var. Han tänkte nog helt fogligt försöka lösgöra sig, men då han i det samma från barnskaran, den han med det där vackra skimret, som stundom framkom i hans blick, nyss betraktat, hörde ett skallande skratt utbryta och såg mer än hälften af de små bytingarne begabbande storma omkring sig, slet han till så häftigt, att spiken gjorde ett stort hål i rockskörtet. Nu var han lös men slog i det samma händerna för ansiktet, och i stället för att gå upp till brodern störtade han in i sitt mörka rum i drängstuguflygeln, ur hvilket man icke fick ut honom på flere dagar. Af en tjänarinna hörde vi sedan, att arbete skickades till honom vid detta och dylika tillfällen, men föda ville han ingen ha, emedan han då måst gå till det gemensamma bordet. Hungern dref honom väl slutligen till baka. Men nog hade den hvita fågeln fått ett nytt års

I bröstet, när han, lockad af det barnasolsken, barnaglädjen syntes honom sprida, på några ögonblick vågat sig fram.

När jag tänkte på allt detta och kom i häg Knute fula löje, stod det för mig, att just ett dylikt hade missklädt hans vackra ansikte, när Axel, som nog var den värste pratmakaren men eljes den oförargligaste af bröderna, brydde mig för Fjällgård och utförde scenen vid krocketplanen. Jag blef just litet rädd, när jag påminde mig den hvassa blick, som åtföljde leendet.

Men ond på mig hvar han visset icke, ty från den dagen ägnade han mig en visserligen ojämn men långt mer enträgen uppmärksamhet än någonsin förut. Han kunde väl synas likgiltig och stundom vara helt tyst, när Axel skrattande och flämtande fläddrade omkring mig, men i ett af andra obehöfvt ögonblick närmade han sig hastigt med ett par betydelsefulla ord och med en blick, som kunde tala ett mycket varmt språk, när han ville. På promenader både till fots och häst, ty sådana gjordes ofta till Nellys blifvande hem, hade jag honom oftast vid min sida.

Det var en underlig tid. Jag förstod icke mig själf och icke dem, jag hade omkring mig heller. I mitt inre var jag mycket orolig och kände det, som om jag gått på den leende ytan af ett vulkanist landskap, men till det yttre — ja, jag tyckte mig icke ha annat val, än att låta allt gå vind för våg i ohäjdad munterhet. Aldrig i mitt lif har det funnits någon tid, då jag skrattat så mycket. Men lycklig var jag, som sagdt, icke, inte glad en gång, och jag tyckte mig hvarken i himlen eller på jord ha någonting att höja min blick till, kanske med undantag af det, jag någon gång skymtade hos farbror Johannes eller lilla Cecile. Men detta var alltid som ett osäkert skimmer, en frambrytande stråle, som jag icke kunde hålla fast i. Jag önskade, att jag åtminstone haft »oljegubbarne» med. Men då hade jag nog dagen lång fått rodna af blygsel för mig och många af de andra.

En dag framemot midsommar kom doktor Fjällgård med hälsningar från sin mor och anhållan, att jag om möjligt skulle komma dit på några dagar. Han framställde saken för tant Engla så artigt, att hon icke kom sig för att helt och hållet säga nej. Till mig sade han, att bäcken länge porlat sitt: »kom, kom!» och han syntes så glad, som om det varit något festligt å färde. Det var hans önskan, att jag skulle få följa med honom hem, men jag var nästan glad, att det nekades. Doch skulle jag få komma en af de följande dagarne.

Jag visste inte själf, hvarför jag så mycket önskade att få göra denna färd ensam. Om vägen varit dubbelt så lång, skulle jag ändå afslagit alla enträgna, lustiga eller gäckande tillbud på skjuts, kuskar och följeslagare till »deras högvördigheters residens» och försökt ställa så till, att jag i all tysthet och till fots kunde smyga mig bort.

Det lyckades mig Tidigt följande morgon steg jag upp och stökade så hela dagen undan med göromålen, att mycket af morgondagens sysslor voro fullbordade, när kvällen kom. Och då när alla gingo var till sitt, sprang jag efter tant Engla och bad att få gå tidigt följande morgon. Det fick jag besynnerligt nog utan invändningar, lof till. Det lät riktigt, som om tant gillat, att jag smög mig af, så att ingen mer visste det. Men som jag trodde, att hon kanske velat, att jag först skulle serverat frukosten, styrde jag allt väl i ordning därtill, dammade förmak och matsal, dukade bordet med friska blommor pryddigare än vanligt, skar upp allt, som skulle vara, och anbefallde köksan det, som hörde till spiselafdelningen, mycket noga.

Jag tror aldrig, jag gjort min plikt så omsorgsfullt. Det kändes, som kunde jag icke få någon rätt glädje af mitt besök i prestgården, om jag icke komme dit med godt medvetande, åtminstone i detta stycke. Men när familjens medlemmar började samlas, då ilade jag i väg mellan träd och buskar på lilla gångtigen, som öfver ångar och skogar förde till prästgården.

Jag visste inte själf, hvarför jag var så innerligt glad, hvarför jag tyckte, att dagren glänste, blommorna dof-

tade och skogens alla små fåglar sjöngo så som aldrig förr, hvarför allt föreföll mig så nytt, och hvarför jag kände mig så lätt och fri, som om jag blifvit lösgjord ar ett fångsel. Det hade ju ingen nöd gått på mig; tvärtom, jag hade aldrig lefvt ett så muntert lif, med en sådan uppsejöv på nöjen, och dock — hvad var det, som aggade inom mig, som ständigt sade mig, att jag icke var lycklig, att det icke var godt för mig att vara med om denna ständiga förlustelsejakt, att höra detta ständigt spelande skämt, som visst icke var af den art, att det gick in genom det ena örat och ut genom det andra utan städse passerade hjärtat, i hvilket det, vare sig nu att detta retade eller smickrade, lämnade ett orent gram-mel och en besynnerlig tomhet, som alltid hungrade efter ny näring af samma art,

Det var ju icke fullt ett halft år, jag varit på Hägg-näs, och icke var det ju så långt till mitt hem, att jag icke borde kunnat få råka mamma och syskonen någon gång. Men det hade jag icke fått. Ock det föreföll mig själf så underligt, att det kunde gå dagar, ja, ibland veckor om, under hvilka jag för växlande göromål och förströelser nästan glömde bort dem, och allt utom det, som närmast omgaf och stormade omkring mig. Likväl hände det stundom, att jag kände mig behöfvä litet hvila från skrattet och skämtet, och då kom det öfver mig en sådan häftig längtan efter mina kära där hemma. Nu hade jag ändtligen fått en sådan hvila, där jag under den sköna sommarmorgonen vandrade ensam i skogen. Var det kanake därför, jag kände mig så lätt och glad till sinnes?

Och så — oaktadt allt var jag ju ändå en tjänare, omgifven af främmande människor. Man hade en sär-egen förmåga att låta mig känna det, ehuru det var sagdt, att jag helt och hållet skulle vara som dotter i huset och i många afseenden också hölle så. Detta var första gången, jag, skild från familjen, ensamt var bort-bjuden för min egen skull, och det till mitt gamla, älskade barndomshem, där människorna voro såsom af en helt annan race. Afven det inverkade väl utvidgande på mitt sinne.

Och därtill — ja, jag tror verkligen förnöjelsen litet hade sin orsak i, att jag kände mig så trefligt, lätt och fint, ehuru enkelt klädd, renstärkt som jag var från topp till tå. En förståndig människa måste dra på munnen däråt, men på en för alla intryck mottaglig adertonårig flicka, som har mycket litet att göra sig fin med, kan det allt ha en behaglig inverkan på, att en sådan där tidig promenad i härligt sommarväder vara iklädd sin ljusa bomullsklädning, den där, som är sydd så prydligt och nätt, och sitt allra vackraste halskrus, som kläder henne så väl, och med halmhatten på hufvudet, och den lilla koftan på armen, känna sig så sval, lätt och ledig, att man tycker sig skola kunna gå många mil utan att tröttna.

Jag hade emellertid endast omkring en half mil att gå, och som de i Hägnäs frukosterade tidigt, men i prästgården väl icke kunde vara samlade så bittida, enär den gamle doktorn var klen, och jag dessutom visste, att de dagliga göromålens stilla och jämnt gående hjul var så ställdt, att hvar och en först skulle ha en stund för enskild andakt, innan man städade och pyntade, så att hela huset stod som en nyutslagen ros, tills man förenades till den gemensamma morgonbönen, hoppades jag att kanske kunna hinna fram till denna.

Se där stack kyrktornet upp mellan de höga träden, och där nedanför låg prästgården. Om ett par minuter var jag framme.

Ack, huru vackert det var vid mitt gamla, kära hem! Men lika tyst och stilla, som när jag första gången åter såg det. Dock var det ju sommar nu. Där låg ingen rinfrost öfver den alldeles nyss krattade gården. Syrenerna doftade i sin yppigaste blomning, och jasminernas runda knoppar började öfvergå till stjärnor, som så vackert tittade fram bland det rika, i solen glänsande, fuktiga löfverket. Luften var på en gång frisk och varm, och ett par fönster stodo öppna, fastän ingen syntes till, hvarken ute eller inne.

Jo, men var icke där någon i doktorinnans arbetsrum? Nej, det var blott en kruka med några röda blomklasar, som gaf lif och färg åt sin plats mellan de djupt

neddragna, hvita gardinerna. Allt såg så vänligt inbjudande ut, ehuru det var så tyst och stilla.

Äfven jag blef stilla. I stället för att, enligt min vana, rusa åstad, gick jag nästan ljudlöst öfver gården och in i förstugan, innan någon märkte mig.

De voro redan samlade till bön inne i salen. Genom väfdörren hörde jag gamle doktors stämman. Där voro icke många ord kvar, men jag kunde vara med om dem alla, där jag stod litet på sidan.

Det flög en tanke till det hem, jag lämnat bakom mig. Huru olika där och här. Hvad skulle familjen där tycka om att vara med om sådana här stunder? Jo, farbror Johannes och lilla Cicile, de skulle ha passat i detta hus långt bättre än jag. Likväl var jag i denna stund så glad att vara under det tak, där det tycktes mig att helig frid bodde.

Nu reste man sig. Efter att ha dröjt ännu en minut gick jag sakta in och — i nästa ögonblick låg jag i mammas famn, omringad af mina syskon.

De voro där. O, jag hade icke haft en aning där-om. Det var detta festliga, unge doktor Fjällgård haft i tankarna. Hvad allas ögon lyste! Huru glada de voro, de tre, som beredt mig denna öfverraskning!

Jag hann att kasta en lång, tacksam blick omkring mig, innan jag måste gömma mitt ansikte vid mammas bröst och riktigt gråta ut, jag visste alls icke hvarför. Det föreföll mig, som skulle det gått så många år om, som det var månader, sedan jag lämnade de mina. Det var, som om någonting där inne i hjärtat grätit alltjämt, under det jag deltagit i den yrande glädjen. Det stackars bland världens villor utkastade, tjänande barnet förstod icke själft, huru det kändes. Det bara ville gråta nu och sedan vara så gladt som en sjungande fågel.

Det var jag ock, fastän det var så konstigt för mig hela dagen. Jag skämdes för min blödighet och bjöd till att tala med de äldre så sansadt som möjligt, men utan att jag visste ordet af, föll jag någon af dem om halsen, emellanåt jag helt ogeneradt, som en jag varit fjårrårig med mina små syskon, lekte med dem, och

tårar och löjen hade jag så nära till. Jag tror, där satt alltjämnt en skalk i mungipan och en tår i ögonvrån. Ingen gjorde dock någon anmärkning mot mig. Alla voro blott så vänliga. Det var, som man gjort en tyst öfverenskommelse att icke på något sätt störa mig. Jag skulle få hvila ut och ha roligt bland mina älskade anhöriga och kära, öfverseende vänner, det tycktes vara hufvudsyftet med hela tillställningen. Jag kan icke förstå, hvarför de trodde mig behöfva det.

Det var långa, lyckliga dagar. Jag gick med mina syskon omkring till alla kära, minnesrika ställen, jag speglade mig i bäcken och lyssnade till dess sorl, som blandades med klappandet af de små hamrar, Ragnar hade fästat just på det ställe, där Valdemar förr byggt sina små kvarnar.

Ibland var unge doktor Fjällgård, till Valdemars stora förtjusning, med oss, ibland drog han sig visst af grannlagenhet tillbaka, liksom han fruktat att tränga sig för mycket in i de fyra unga syskonens förtroliga krets. Men, i hvilket fall som helst, kände jag mig under dessa dagar så lycklig, att jag alldeles lade bort så väl mitt lilla medfödda koketteri, som det jag, sedan jag kom till Häggnes, lärt i den vägen, och det var nog inte så litet.

Det var den tredje dagen efter min ankomst, och jag njöt redan vid uppvaknandet af, att jag skulle få stanna till följande dags aftou. Men när denna min sista lyckliga dags sol började närma sig horisonten, då fick jag en känsla såsom af lindrig kväfning.

Då skuggorna emellertid föllo allt längre, när kvällsolen sken grant på tempeltornets gyllene glob, och plåtarna på kyrkogårdens små simpla träkors lyste, som om de varit af silfver, då kom tant Fjällgård ut i trädgården, stack sin hand under min arm och förde mig på det tysta, milda sätt, som var henne eget, till de grupper, där hon hade hvita blommor.

»Tag så mycket du vill, mitt kära barn», sade hon, och så kastade hon en blick ut åt kyrkogården.

Det var icke svårt att förstå, hvad hon menade.

Jag band en rik krans, och så gingo vi, mamma, syskonen och jag, upp till pappas graf.

»Det är tungt, att vi icke skola kunna vårda den kära grafven», klagade mamma, när hon satte sig på den gröna soffan framför grafven.

»Men den ser ändå så värdad ut», anmärkte jag.

»Ja, af främmande händer. Våra räcka den icke.»

Hvad ett svärmodigt lynne dock kan finna orsak till klagan. Det var ju mammans ensak, att vi ändtligen skulle flytta ur socknen, och huru vänligt var det icke af dem, för hvilkas skull hon så envist dragit sig tillbaka, att nu hålla pappas graf så i ordning, som om en af deras närmaste hvilat där.

Stackars lilla mamma, att hon skulle taga det så. Hon hade dock alla dessa dagar synts så blid och försömad med sitt öde, och jag hade, i min glädje att återse henne och alla mina kära, nära nog glömt hennes gamla vana att se allt så mörkt.

»Vi äro afsatta, vi, undanträngda, bortjagade. Det är så världens gång!» suckade hon efter en stunds tystnad.

Aldrig kunna dock människor bete sig ädlare mot de 'undanträngda', än familjen Fjällgård gör mot oss», sade Valdemar, i det förtrytelsens rodnad starkt färgade hans solbrända kind.

Vi hade ju eljes skäl att hålla så mycket af vår mor, och vi gjorde det också, men i detta stycke kunde vi ej annat än ogilla henne. Vi visste icke, huru vänligt det är, att människor, som måst lämna en bättre ställning, envisas att göra sig till långt större martyrer, än de äro, och huru ofta svagheten vill skaffa den fåfänga, som nödgats afstå från anseendets köttstycke, ett deltagandets ben att ständigt skafva på.

»Ja, de äro visst snälla», medgaf mamma. »Det äro de visst, och ingen kan väl säga annat, än att jag bjuder till att vara tacksam och behärska mig. Huru det ibland känns i mitt bröst, det anar ingen. Och det kan ju vara detsamma. Ty det är i alla fall ingen, som skulle förstå mig. Men det säger jag, att, om någon af eder, barn, skulle komma i tillfälle att återförskaffa mig

något af det förlorade, att liksom insätta mig i några af mina gamla rättigheter, så att jag såsom förr kom att betyda något här i socknen, nog vore det hårdt, om han icke ville.

Mamma fixerade mig ihärdigt, när hon sade det sista.

Ragnar sysslade med att med famnen mäta en grafstens höjd, och Lina såg frågande på mamma. Saken gick tydligen öfver bådas horisont. Men att Valdemar förstod ordens betydelse, det märktes väl af den rodnad, som å nyo flammade till i hans ansikte, och den blick, han kastade på mig.

Om jag icke missuppfattade denna blick, hade den till innebörd:

»Åh, Elsa storråda, så lycklig kan du aldrig bli. Du är icke värd en sådan ära, som att bli doktor Fjällgårds hustru. Du får allt nöja dig med mindre, stackars syster. Men o, nog skulle jag önska det!»

Ack, om mamma aldrig framkallat denna tanke, eller om jag icke haft detta okufliga begär att vara fri, om jag icke, så fort jag trodde mig vädra en skymt af önskan att utöfva något tvång, i synnerhet öfver mina känslor, genast brusat upp och satt mig i harnesk, stundom till och med mot det jag själf önskade, kanske högre än allt annat.

Nu var min lycka grumlad, och så for jag i väg och störde allas glädje. Jag kände, att jag den sista dagen uppförde mig nyckfullt och besynnerligt, aldeles olikt de föregående. Jag ville nu vara stygg, och jag var stygg, det kunde icke hjälpas.

Min dag började med en tidig vandring till ett berg, dit jag dagen förut lofvat följa Lina och Ragnar. Vi gjorde oss icke brådt på bortvägen, ty jag kände en stark motvilja att sammanträffa med det öfriga sällskapet, mot hvilket jag redan kvällen förut, alltifrån kyrkogårdsbesöket, varit sådan, att man icke kunde annat än undra på mig. Men utför berget måste vi skynda. Ty redan under det vi stodo där uppe, hade det börjat susa i luften, och innan vi visste ordet af, föllo tunga regndroppar ur ett svart moln. Marken blef snart slipprig och stenarna hala. Huru det bar till, halkade jag, bäst vi sprungo,

föll och slog mitt knä, så att jag haltade och knappast visste, huru jag med så låga stöd som mina små syskon skulle nå kunna prästgården, innan regnet började strömma öfver oss.

Vi hade nog blifvit alldeles genomblöta, om icke doktor Fjällgård och Valdemar, den förre utrustad med en lätt regnkappa, den senare med paraply, också varit stadda på promenad och fått se oss. De kommo nu springande, och medan Fjällgård hastigt svepte om mig sin kappa och bjöd mig armen, spände Valdemar upp paraplyet öfver småsyskonen, som, glada att komma loss från den besvärliga krymplingen, ilade af det fortaste de kunde.

Men det var icke i min smak, att så där nolens volens bli omhändertagen af doktor Fjällgård och komma hemspatserande i hans kappa vid hans arm.

Hastigt, som hade jag kommit i beröring med något smittoämne, ryckte jag till mig den arm, han, utan att tänka på annat än att stödja och hjälpa, redan lagt i sin, och om ett ögonblick skulle jag också ha slitit af mig kappan, om icke Valdemar, med lika sorgset som strängt: »Hvad kommer åt dig, Elsa?» hindrat mig.

Hade jag kunnat följa mitt onda sinnes önskan, så hade jag icke ens stödt mig på min brors arm. Men nu var jag tvungen därtill för mitt blödande och svidande knäs skull. Och så linkade jag tyst och trumpen vid hans sida, medan han, så godt han kunde, sökte sauvera apparcencerna genom att låtsa, som han ingenting förstod, och uppbjuda hela sin förmåga, att med sin ädle, af honom så högt älskade och värderade värd, underhålla det så ofta afstannade samtalet.

Hemkomna skyndade vi till hvar sina rum. Jag hade helst själf förbundit mitt knä, men genom småsyskonen hade man fått reda på mitt missöde, och nu tog den lilla tusenskönan, som jag, alltifrån första stund jag såg henne, skulle velat kalla jungfru Adla, hand om mig och skötte om mitt onda med en fältskärs skicklighet och en kristlig sjuksköterskas ömhet.

»Jag har bara bundit den lilla bevingade foten litet stadigare vid marken. Men med en smula försiktighet

skall den snart känna sig lika fri och lätt igen», smålog hon, när hon slutat och med en nigning lämnade rummet.

Ja, i sanning, hon hade plåstrat om mig, så att jag kände mig alldeles bra igen, blott helt obetydligt stel af förbandet. Jag hade alls ingen svårighet att gå, om det också icke precis gick att flyga såsom förut. Men bra var det nog, att det skulle komma skjuts efter mig på eftermiddagen, ty så långt kanske det hade blifvit något besvärligt att gå.

Jag önskade nästan, att jag varit vid den stunden. Och likväl kände jag det, som om jag med det samma skulle vända ryggen åt min lfs lycka.

Vädret sken emellertid inart upp och blef vackert, och väl var det, att man efter morgonbönen och frukosten kunde komma ut igen. Harmonien var störd, det kände alla, och jag, som väl visste, hvarifrån missstämningen kom, och med en smula ödmjuk vänlighet kunde ha bjudit till, att ställa det tillrätta, jag ville icke, utan föredrog att gå styf och stel och pina mig och andra.

Vid middagen gick samtalet trögt, ehuru den lille vänlige, gamle doktorn, som icke tycktes ha så mycket praktisk blick för skuggorna härnere, utan såg allt i den ljusa sfär, där hans tankar vistades, var sig lik, och doktorinnan, skref allt på den förestående skilsmässans räkning, inlade något tröstande och uppmuntrande i hvarje blick och min.

Ju närmare det led på tiden, dess mer beklämd kände jag mig. Det var nog också svårt att skiljas från de mina. O, hvarför hade jag så fördärfvat vår sista dag, de föregående hade ju varit så fulla af ljus och fröjd. Jag hade då känt försmaken af den rena, stilla lycka, som jag förut blott någon gång drömt om.

När det blef så dags, att skjutsen när som helst kunde komma, måste jag gå ut för att taga afsked af bäcken. Syskonen och jag hade tillbragt så många stunder där tillsamman, och Ragnar hade alltid så mycket bestyr med sina små hamrar. Men nu visste jag, att Valdemar var utgången med doktor Fjällgård, och

att Lina och Ragnar voro sysselsatta med att köra Don, så att nu skulle jag nog få vara ostörd.

Huru stilla och klar han flöt fram öfver ängen, min käre, glade barndomsvän. Hvarför kunde jag icke mer likna honom? Han var alldeles den samme nu som för tio år sedan. Hvarför skulle jag vara så ombytlig, den ena dagen ljus och glad som en vårsky, den andra mulen och mörk? Jag slog min arm om alen och speglade mig i vattnet

liksom så många gånger förr. Nå, visst hade mitt yttre förändrat sig, men dragen voro ju dock de samma. Och mitt inre? Var icke äfven det till sina grunddrag sig likt? Ombytlig, härsklysten och ändå ibland nedslagen, käck, trotsig och ändå stundom försagd var jag ju i det hela ännu alltjämt den samma. Skulle det då aldrig bli annorlunda med mig?

Åter uppsteg i mitt hjärta den där längtan att varda något annat, något alldeles nytt. Den var stormande häftig, äfven den. Det var underligt, att den företrädesvis skulle

komma, när jag var eller hade varit tillsammans med familjen Fjällgård eller deras vänner. Ja, den kunde till och med komma, bara jag tänkte på någon af dem.

äll exempel lika ofärdiga Märta, som blifvit en helt annan människa än den osympatiska varelse, jag minnes från förra tider. De voro ju dock, alla dessa människor, så stilla, hvarför skulle då allt hos mig, äfven det, som genom dem väl ändå kom från Gud, storma fram på ett så vildt sätt?

Medan dessa tankar drogo genom min själ, lät jag blicken tankfullt följa bäckens krökningar. Dock — där borta, där Ragnars hamrar knackade, där var ju en brusande hvirvel, där flöt icke vattnet så tyst och lugnt. Hvarför icke? Jo, ty där lågo några tämligen stora stenar, därför måste allt, som gick däröfver, häfva sig så oroligt, därför bildades där fall, det ena efter det andra.

Så var det äfven med mig. Där inne i mitt hjärta lågo ännu stora, hårda stenar, därför måste allt där inne brusa och häfva sig. Hvem skulle bryta upp stenbädden där?

Jag tänkte på unge doktor Fjällgård. Ty jag förstod ej då, att sådant icke är människoverk. Jag tyckte han var den ende, som skulle kunna hjälpa och rädda mig. Och likväl, huru hade jag icke denna dag stött honom tillbaka. Hvarför hade jag gjort det? Hvad rädde han för, om mamma hade några planer på honom och mig? Han var ju i alla fall utan skuld, äfven om han eljes någonsin, det jag icke nu trodde, frågat efter mig på annat sätt, än han af godhet skulle gjort med hvilken annan som helst, som råkat vara »företrädarens dotter.»

O, hvad jag denna stund önskade, att han, såsom jag ibland trott, skulle brytt sig litet mer om mig. Hvad jag gärna skulle velat gömma mig i hans famn — om han tillätit det — och som ett litet barn bedt honom förlåta.

Då hörde jag raska steg på sandgången bakom mig. Kunde det vara han?

Mitt hjärta stod nästan stilla. Stegen voro mycket snabba. Kanske han var ifrig att begagna sig af de sista minuterna, detta enda tillfälle att få träffa mig ensam. Huru kunde han dock veta, att jag var här?

Hade någon sagt honom det? Var det kanske en öfverenskommelse mellan mamma och honom? Ville hon verkligen på detta sätt gripa in i mina ömtåligaste, hemligaste känslor, ville hon så sälja mig, och var han genast tillreds att köpa?

Som en blixtnad flögo dessa tankar genom mitt hufvud, och nu stod inte hjärtat längre stilla. I ett nu var det i uppror. Skulle jag så fångas och bindas? Det var som om man med något groft, kallt, råeggadt järn vidrört mitt sårade hjärta.

Jag var åter stel som en pinne. Jag skulle visa, att jag icke var en ofri varelse, ett mesaktigt barn, som lät behandla sig huru som helst.

Men det var icke Fjällgård, som kom. Det var Valdemar.

Huru olika han blifvit till hela sitt sätt, min unge broder. Han rusade icke på och tog mig i armen, för att skrämma eller slänga mig undan, såsom han förr brukat. Han bannade icke heller upp Elsa storråda i munten men retsam ton, såsom han så mången gång gjort, då jag likväl icke varit hälften så stygg som nu.

Han lade i stället armen helt sakta om mig och såg mig i ögonen förebrående men ändå mildt.

Jag kände, att jag icke förtjänade detta bemötande och — hvilken motsägelse! — jag önskade ändå inom mig, att det varit någon annan än min bror, som kommit.

Det var en misräkning i alla fall, och då jag denna dag var så fullkomligt bragt ur all jämvikt, hade jag nu på Valdemars fråga, huru jag kunde vara så ohöflig mot Fjällgård, den bästa, mest högsinnade man Valdemar någonsin träffat, genast tillreds det snäsiga svaret, att jag alls icke visste, hvarför jag inför honom skulle visa mig bättre, än jag var.

»Men vi få blygas för dig, syster, det ha vi förr aldrig behöft. Och jag ser, att du djupt sårat Fjällgård; han har i dag icke varit sig lik.»

Åh, det gör väl ingenting, hur jag är, bara du är lika förtjust och uppmärksam mot honom. Han tycker mycket mer om dig, Lina och Ragnar än om mig.»

Nu brast jag i gråt som en kinkig barnunge.

»Stackars Elsa! Ack, om du ville bekänna ditt fel och bedja om förlåtelse, om du ville göra det äfven inför Gud så — *finge du frid.*»

Han betonade så de sista orden, och det var en så underlig klang i hans röst.

Jag såg på min unge broder. Ja, *han* hade förändrats. Äfven hans hjärtas vågsvall hade förut brukat tumla fram öfver en bädd af ojämna stenar, ehuru han nog stundom kunnat visa drag af ungdomligt storsinne. Hvilken Johannes hade nu brutit stengrunden, och gjort det ojämna slätt? Var det de långa samtalen med unge doktor Fjällgård, både vid julbesöket och nu, som buro frukt? Hade den förändring, jag med allt mitt oharmoniska väsen dock längtade efter, redan försiggått med Valdemar. Jag trodde aldrig det kunde ske, utan att man därvid ref upp himmel och jord omkring sig. Jag förstod icke, att det endast är den inbillade himlen och den omhuldade jorden i det egna hjärtat, som måste upp-rivas. Ingenting gick som jag trodde. Jag insåg icke, att herren är så rik på utvägar, att han kan leda den ene på ett, den andre på ett annat sätt.

Emellertid glömde jag bort att gråta och blef stilla, äfven jag. Det var något så smittosamt fridfullt hos Valdemar. Och när han så helt tyst lade min arm i sin och började vandra af mot trädgårdsgrinden, följde jag utan motstånd med honom.

Vi voro båda alldeles tysta, och jag hade ingen aning om, hvart Valdemar ämnade föra mig, förrän vi stode i förstugan vid trappuppgången, som ledde upp till våra rum. Alldeles intill trappan var dörren till unge doktor Fjällgårds arbetsrum. I stället för att släppa mig och låta mig ila upp för trappan, öppnade Valdemar hastigt denna dörr, och sköt mig, till min häpnad, före sig ditin.

Fjällgård sprang upp från skrifbordet, som om man berört honom med glödgadt järn. Besöket var tydligen alldeles oväntadt.

»Här komma ett par barn och bedja om förlåtelse,» sade min bror, och förde mig ett steg närmare Fjällgård, där han stod med handen på skrifstolens karm.

Jag tror nästan han behöfde ett stöd.

Icke ett ord fick jag öfver läpparne, men jag stod där med sänkt hufvud och nedslagna ögon som en ångående botgörerska. Allt mitt trots var borta.

Där kom något ousägligt mildt i Fjällgårds ansikte. Det nästan förklarades, tycktes det mig, men jag trodde, det var af någon slags faderlig kärlek.

Han tog båda mina händer och slöt dem i sin ena,

den andra lade han på mitt hufvud och

böjde det något

uppåt, så att våra

ögon möttes. Han

var så allvarlig,

och han föreföll

mig i denna stund

så mycket äldre

än jag, likväl ge-

nomströmmades

hela min varelse

af en obeskriflig

sällhet, och af ut-

trycket i hans ögon

förstod jag — nej,

jag förstod ingen-

ting, ty tanken

stod stilla, men jag

kände, att han er-

for det samma.

Det var en sådan

stund, då tvänne

hjärtan slå så sam-

stämmigt, som

vore de ett. Men Valdemar förstod nu, att det var fråga om något annat och mer, än han anat. Den käre brodern hade blott velat bringa sin syster att afbedja den skymf, hon tillfogat hans ädle vän, och hvilken helt naturligt måste sårat den, som varit så god mot oss alla. Att Fjällgård verkligen kunde hysa några varmare känslor för hans nyckfulla syster, den tanken

hade Valdemar ansett så förmäten, ja, rent af förolämpande mot Fjällgård, att han rodnat af förtrytelse, då mamma gjort en anspelning därpå.

Men nu — hvad skulle han tro? Han ämnade helt tyst dra sig tillbaka.

»Nej, stanna, käre Valdemar! Det jag har att säga Elsa, må du gärna höra; du är ju min unge broder, så väl som hennes.»

Med dessa ord drog han oss till sin soffa. Själf tog han en stol och satte sig bredvid mig.

Åter låg min hand i hans, och hans blick hvilade ömt på mig, och nu sade han öppet och enkelt, att han älskade mig, att han gjort det sedan första gången vi sågo hvarandra på bröllopet, då han lyckats fånga den hvita astern, som jag tappade, och den han ännu gömd.

Det kom fram på ett nära nog barnsligt sätt, och jag tyckte nu, att vi voro mycket mer jämnåriga.

Men sedan talade han så allvarligt om, huru han kämpat emot denna böjelse, som mot hans egen vilja trängt sig in i hans hjärta, så oemotståndligt och så i strid med alla hans tankar om rätta sättet att välja sig en maka, och att han alls icke var viss om, att Gud hade bestämt oss för hvarandra. Då min hjärtställning till herren icke var klar för honom, och som han trodde, icke heller för mig själf, fruktade han, att hans kärlek redan var en otrohet mot hans lifs Gud. Därför hade han icke velat taga ett enda steg, för att nå det mål, som han ändå måste bekänna varit och var hans ljufvaste längtan. Han skulle icke nu sagt ett ord om saken, i fall icke omständigheterna så här stormat in på och först ställt oss båda i ett falskt, ett osant förhållande till hvarandra, och så nu med blottade känslor ansikte mot ansikte.

Nu var han likväl ej missnöjd med att ha gjort sin bekännelse. Ty sanningen bör ju ändå alltid komma fram. Men han gjorde mig ingen fråga, önskade icke ens, att jag skulle yttra något afgörande. Han hade sett, huru ombytlig jag var, och han trodde icke, att jag fullt kunde bedöma mina känslor ännu. Han undrade

icke därpå; jag var ju ännu så ung och han ville i alla händelser lägga saken i en starkare hand.

»Herren har gifvit oss hvar för sig en bestämd uppgift att fylla», sade han, »dig, älskade barn, så väl som mig, om det än är dunkelt för dig hvilken. Skulle Gud nu se, att vi därvid vore hvarandra till hindern, så må han skilja våra vägar, jag vill bedja därom lika ifrigt, som om att han måtte sammanföra oss, om hans nådevilja därmed befrämjas. Han skall icke allt för länge låta mig vänta på svaret. Om det unga hjärtat icke inom ett års förlopp säger ett högt och obetingadt ja till vår förening, skall jag veta, att det icke var min Guds vilja, och han skall gifva mig nåd att bära det som en kristen man.»

Jag skulle svärligen suttit tyst så länge, om någon annan talat till mig. Men nu tyckte jag, det hörde mig till att endast lyssna, ödmjukt lyssna till klangen af hans kära, manliga röst. Han hade talat så öppet, och det han sade liknade så litet ett frieri, sådant jag tänkt mig det. Men han hade ju så rätt. Jag hade i sanning visat mig icke veta, hvad jag ville. Nu visste jag det, men min mun hade blifvit tillstoppad af medvetandet om, huru jag förut uppfört mig. Med ord kunde jag icke rättfärdiga mig. Skulle mitt förhållande hädanefter göra det? Ja, visst skulle det så.

Fjällgård steg nu upp och tycktes mena, att vi skulle göra det samma. Jag böjde mig dock först ned och kysste den hand, hvori han alltjämt hållit min slutna. Jag kunde ej hjälpa, att ett par tårar föllo därpå.

Det var ej lätt att veta, huru han tydde detta. Jag tror, att han ansåg det mer som en ung persons hyllning åt en äldre vän, än en älskande bruds åt sin brudgum, ty det var med ett vemodigt leende han sade:

»Om ett år alltså — om ett år! Men då får liten Elsa tala; nu har jag gjort det. Hon kan vara viss på, att mitt hjärta icke förändrar sig på så kort tid.»

Endast några minuter efter det Valdemar och jag kommit in till de andra, körde en gigg upp på gården. Det var Knut Palm, som kom för att hämta mig.

Hvarför skulle just han komma och så där ensam till? Det kändes mycket pinsamt.

Vid afskedet var jag lika blödig, som jag denna dag förut varit stel. Jag kände mig djupt ångerfull, och när mamma, farbror och tant Fjällgård togo mig i famn, slöt jag mig innerligt till hvar och en af dem och hviskade ett: »förlåt», som kom dem att visa mig mer ömhet, än om jag aldrig hade brutit.

Hvad förlåtelsen dock är dyrbar och ljufvig, och huru mycket öfverseende kan icke redan den jordiska kärleken bevisa!

Alla stodo omkring oss, när vi skulle resa, utom Ragnar, som ilat före till gårdsgrinden, medan Lina gråtande gömde sitt ansikte hos mamma.

Fjällgård ville på det fina sätt, som utan fjäsk erbjuder sin hjälp, endast när den behöfs, räcka mig sin hand vid uppstigandet i giggen, men Knut sprang emellan, hjälpte mig med värdslös förtrolighet, och jag hade icke väl satt mig, förrän han hoppade upp och kastade tömmarna till mig, förklarande, att han alls icke tyckte illa om fruntimmersregering, blott den fördes med behag af vackra händer.

Så roligt jag eljes brukade tycka det var att köra, hade jag denna gång icke tagit emot tömmarna, om ej hästen — ett ytterst skyggt djur — gjort en sats, som visade, att det vore bäst att icke krångla.

Jag kunde nu icke våga en vinkning, knappast en blick åt alla de kära, som oroligt följde mig med sina ögon. Och när vi kommo till grinden, där Ragnar så förhoppningsfull ställt sig, kunde jag icke hålla in hästen, som trafvade förbi så hastigt, att jag blott som en skymt hann uppfånga uttrycket af sviket hopp i hans lilla, starkt rodnande anlete. Ack, huru mitt hjärta sved. Jag visste ju, att jag lofvat min lille älskade broder, som icke visste något roligare än åka, att få följa med ett långt stycke, när jag hämtades, och jag hade ju sett, huru Valdemar stått beredd att gå och möta honom. Huru gärna hade jag icke tagit honom i mitt knä, och han hade nog räknat på, att jag skulle göra det, så mycket mer, som han varit så tjänstaktig

och sprunget i förväg för att först öppna grinden. Det värsta var, att han såg mig köra. Han kunde icke tro annat, än att jag kuskade förbi honom med flit.

* * *

Hvad ett år ändå rullar fort förbi, och huru i all sin ombytlighet oförändradt ett människohjärta dock kan vara därunder. Det är därmed som med årstiderna och väderleken, ett ständigt växlingsrikt, rörligt enahanda.

När Fjällgård satt där med min hand i sin och talade till mig ur djupet af sin själ, och jag fick spegla mig i hans helgade väsen, då trodde jag, att allt med ens hade blifvit nytt, att jag aldrig mer skulle varda som förr.

Men ack, huru jag bedrog mig. Inkommen i det jäktande lifvet hos kronofogdens, var jag snart åter densamma, visste jag snart återigen icke, hvem jag ville tillhöra hvarken i himmel eller på jord. Väl hände det i sådana stunder, då kanske midt under prat och skratt, ett visst något hos tant Engla visade mig, att jag ändå vore en tjänare, att tanken på Fjällgård gjorde mig stolt och lycklig. Det fanns dock någon, för hvilken jag var dyrbar och kär, kanske kärare än någon annan på jorden, någon till hvars bröst jag skulle kunna få luta mig och gärna, ack, så gärna, hviska om allt det oförstådda, som ändå ibland grät så tyst i min själ. Denne någon stod så högt öfver det skrytsamt lefnadslustiga sällskap, jag hade omkring mig. Ty om ock lilla Cecile alltid var älsklig, farbror Johannes otroligt ödmjuk och tålig, och Axel, ehuru lättsinnig och obetänksam, icke menade så illa, så togo dock alltid kronofogdens breda, frasande manér och Knuts sarkastiska högmod öfverhanden och blefvo tongifvande, under det att tant Engla ansåg dem för sådana storheter, att hon städse måste uppblåsa sin fäfangas luftballong för att höja sig och häfda sin plats såsom den enes maka och den andres mor.

På sensommaren hade vi bröllop i Häggmä. Doktor Fjällgård junior var ännu hemma och kom att förrätta

vigseln, emedan familjen Palm icke ville fara till kyrkan och gamla doktorn ogärna reste ut.

Jag såg honom under vigselakten, där han stod hög och oberörd af all den flärd, som svajade omkring honom, och jag hade därvid nästan blott en tanke:

»Huru kunde denne man utvälja mig?»

Under den korta stund, han sedan dröjde kvar, vek Knut, som, trots tant Englas mostånd dock blifvit min matskalk, icke en minut från min sida. Senare uppvaktade han mig icke så träget, men då var Fjällgård rest, med hvilka tankar om mitt förhållande till Knut Palm vet jag icke.

Efter Nellys flyttning och ungherrarnes afresa till akademien, blef det jämförelsevis tomt och tyst på Hägnäs. Jag tänkte under denna tid mycket på de kära i hemmet och prästgården och drömde ljufva drömmar om framtida sällhet vid hans sida, som jag icke var värd att äga, men som ändå skulle vara trofast, det visste jag. Jag skulle funnit dessa mer stilla tider, såsom de bästa i Hägnäs, om icke tant Englas lynne lidit däraf, så att hon blifvit nervös och kinkig. Hon var nästan omöjlig att göra i lag, och detta gjorde, att jag halft längtade efter den tid, då de unge sönerna skulle komma hem, och att jag fann den angenämare, än jag eljes skulle gjort.

Det hade kanske hviskats om saken redan förut, men vid julen började man prata högt om, att Knut och jag skulle förlofva oss, om ej förr, så när han frampå våren skulle komma hem efter att ha tagit sin juris kandidatexamen.

Farbror Palm skrattade blott åt saken, och det roade honom att på ett retsamt, nedlåtande sätt bry mig ibland för »ortens stiligaste lejon». Inom sig var han nog trygg i vissheten, att hans son skulle ha bättre förstånd och laga så, att han en gång gjorde ett fördelaktigt parti. Men tant Engla var orolig, det märkte jag, och allt mer och mer lät hon mig känna, hvad plats jag egentligen hade. Det skulle vara en dotters, såsom det från början var lofvadt mamma, men det blef mer och mer en tjänares, och det en mycket beroende sådana.

Vinter- och vårmånaderna skredo långsamt fram och likväl gingo de, så att slutet af det år, jag fått för att pröfva mitt hjärta, icke mer vara fjärran. Först när Fjällgård hade talat vid mig om min andliga ställning, var jag så viss på, att den inom ett år skulle vara alldeles klar. Jag skulle nog under en så lång tid hinna bli en ny människa, så att jag kunde stå där, väl icke i jämbredd med honom eller hans föräldrar, men dock såsom ett ödmjukt Guds barn, hvilket åtminstone den gamle doktorn så väl skulle förstå och erkänna.

Men nej, det där väntade underbara kom icke. Jag var i grund och botten densamma, om ock tanken på Fjällgård gaf mig en aning om, huru det månne kännas att, hvar och med hvem man än är, veta sig hafva en vän öfver alla vänner, en vän, som kanske är okänd för dem vi hafva omkring oss, och som ingen ser, fastän vi veta, att han är nära.

Det var en underlig vecka, den sista af detta år. Inom mig var där ett arbete som om en kvarnström brusat mellan hufvud och hjärta. Knut var hemkommen, och kanske vackrare än någonsin hade hans svarta ögon en dämonisk tjuskraft. När de häftades vid mig, kände jag mig antingen liksom förlamad, eller måste jag rusa upp och fly. Jag visste, att hela min framtid, både för tid och evighet syntes det mig, hängde på ett hår. Jag fruktade hvarje minut, att det skulle brista, och likväl tror jag nästan, jag fann en slags njutning i att veta, att det var jag, just jag själf, som höll det i min hand.

Ännu gjorde jag det. Ja, ännu, men nu närmade sig den stund, då jag måste antingen slita af den fina tråden eller sammanknyta den till ett fastare band.

Hvilket skulle jag göra? Åh visst, visst skulle det bli det senare, därom tvekade jag alls icke, fastän jag icke kunde undgå att beröras af Knuts trollmakt, och det stundom stack till inom mig en lust att till tant Englas förtret visa henne, att jag var starkare än hon. Nej, nej, doktor Fjällgårds maka ville jag bli, och i mitt gamla kära och dock nya vackra hem ville jag draga in — ty det hölls för en afgjord sak, att

»unge doktors» en gång skulle bli gamle doktors efterträdare.

Men på hvad sätt skulle jag gifva det begärda tecknet? »Liten Elsa» skulle ju få lof att tala själf denna gång. Jag visste, att tystnad å min sida skulle tagas som ett afgjordt nej, och att i annat fall ett enda litet ord skulle vara nog. Men huru och hvar skulle detta ord sägas? Att skrifva hade varit det enklaste och lättaste. Men bevakad som jag var af två par svart-sjuka ögon, såg jag ingen utväg därtill. Tant Engla skulle nog blifvit glad, om jag anförtrött henne min hemlighet, och med hennes hjälp skulle väl ett bref undgått Knuts falkblick. Men därtill satt mitt hjärta för högt. Hon skulle minst af alla bli min förtrogna, hon, som pinat mig med sina ständiga misstankar, sina tusen sårande ord, och sina oupphörliga påhitt att ned-sätta och påminna mig, att jag var fattig och beroende och icke borde ha den förmånenheten — stundom ut-byttes ordet mot oförsämdheten — att tänka, det min ställning någonsin kunde komma i jämnhöjd med hennes. Nej, hon skulle då i främsta rummet stå alldeles okunnig, till dess förlofningskortet slog ned som en kreverande bomb, och jag stod där med ring på fingret och — det måste erkännas — gjorde ett parti långt utöfver det, de alla ansågo så mycket för godt åt mig.

Detta skulle ändå bli en triumf. Jag funderade dock på, om den icke skulle blifvit ändå större, om jag valt Knut i stället för Fjällgård. Jag kunde nog göra, hvilket jag ville. Jag kunde triumfera åt ena eller andra hållet, allt efter behag. Ty det började verkligen se allvarsamt ut å Knuts sida.

Tant Engla tycktes i själfva verket ha skäl för sin oro. I synnerhet såg det så ut dessa sista dagar. Männe han anade, att ett afgörande stod för handen? Männe han fruktade, att rofvet skulle undgå honom?

Min plan var, att på själfva årsdagen gå till prästgården, just så där som året förut. Att jag kom ensam skulle redan tala för mig. Jag bad tant i tysthet därom. För första gången på länge gaf hon mig ett obetingadt jakande svar. Men det var icke lång stund

efteråt hon troligen kom på den tanken, att jag ändå i hemlighet tänkte på något sällskap öfver ängarna, och så sade hon, att till prästgården skulle jag väl få komma, men att det kunde vara nog med ett eftermiddagsbesök. Och då ingen af »familjen» ännu gjort sin vanliga årsvisit där, ville åtminstone hon nu resa dit, om icke kronfogden hade lägligt. Jag kunde då få åka med.

Men icke allenast farbror utan äfven Knut förklarade sig hafva lägligt, och så foro vi af.

Det var ett riktigt tvång man ålade sig med dessa ceremonilbesök. Grannarna kunde icke haft färre beröringspunkter, om de bott vid hvar sin pol. Den gamle doktors ansikte såg, i sin tunna sky af silfverhvitt hår under den lilla sammetskalotten, så hjälplöst barnsligt ut, när han försökte svara på de afrundade fraser, hvarmed kronfogden trakterade honom, och doktorinnan tycktes icke riktigt fatta, huru hon skulle bete sig gent emot den högtidligt storståtliga manér tant Engla anlagt.

Det var sönerna från båda husen, som till slut nästan ensammaingo underhålla konversationen. Den fördes in på litteraturen och drogs snart till den sidogren däraf, som Knut väl visste, att Fjällgård icke gillade. Knut talade i en utmanande ton. Det var nu en gifven sak, att teatern för herrar präster och leviter vore ett Jeriko, där endast röfvare samlades. Men om de någon gång vandrade den vägen ned, icke var det för att hjälpa och rädda de möjligen fallne, utan blott för att förnämt gå förbi med fariseismens föraktliga dom på läpparne.

När han ansåg sig hafva bevisat detta och till och med som stöd för sitt påstående gjort en hänsynslös anspelning på Fjällgårds synbara motvilja att inlåta sig på ämnet, började han framlägga det förträffliga, som dock fanns i detta Jeriko, om man vore nog fördomsfri att verkligen slå sig ned i skuggan af dess palmlundar.

Fjällgård sökte tydligen att vara så föredragsam som möjligt. Men om han icke ville förneka sin åsikt, måste han dock till någon del uttala den. Knut tvingade honom därtill.

Jag nekar ick, att det kan finnas något godt i teatern

verksamhet, liksom det finns sköna företeelser inom den antika hedendomen», sade han. «Men detta gör faran så mycket större, när det är blandadt och sammanhängande med så mycket ondt. Det synes mig likna konstgjorda vingar, på hvilka man kanske kan höja sig något men lätt slår ned i besmittelsens dypölar.»

»Men bekänna då icke helgonen själfva, att blott det, som utgår af det egna hjärtat, besmittar?» anmärkte Knut.

»Jo, det är den ende heliges ord. Men om i ett kokkärles redan i sig själfvt orena innehåll läggas några stinkande ämnen eller gifter med än så fina etiketter, och den så sättes öfver elden, skall där utgå ångor af alldeles särskildt farlig art.»

»Men som i det kalla kärlet bli kvar, väl dolda och preparerade.»

När Knut sade detta, gaf han Fjällgård en hvass, genomträngande blick, liksom han ändå sett det skrymtaktiga hjärtats innebörd och på en spjutudd velat hålla upp det i ljuset.

»Jag inser icke, hvarför vi just nu skola bringa frågan till sin spets,» smålog Fjällgård. »Dock vill jag erinra, att i den bild, jag framdrog kommo tvetydiga ämnen till det orena, som förut fanns. Hvad som än utgår från ett sådant hopkok, lämnas det mesta grumset dock kvar.»

»Våra ungherrar bli helt livvade,» inföll kronofogden med ett öfverlägset leende, vändande sig till gamle doktor Fjällgård. »Det var längesedan vi intresserade oss för dylika frågor, eljes har väl herr doktorn och jag på vår tid också brutit en lans därför.»

»I striden för en god sak eller mot en ond, kan jag än i dag vilja vara med, om än icke på annat sätt än genom att sträcka upp mina svaga bönehänder,» svarade gamle doktorn allvarsamt.

»Nå, det är vackert och anstår en så vördnadsvärd man. Men någon förkastelsedom öfver teaterpersonalen vill ni väl, i humanitetens namn, icke uttala.»

»O, nej. Jag önskar att jag med evangeliis kärleksarmar kunde draga dem till frid och glädje allesammans.»

Men tänk, om vi båda två dock indirekt rörkasta dem, då vi till exempel icke torde vilja ha en aktris till son-hustru. Icke önskade väl någon af oss, att lilla Elsa där skulle beträda tiljan.»

Jag tror icke den gamle tänkte på, huru hans naiva sammanställning skulle sätta mig i förlägenhet.

Knut passade tillfället framkasta den förmodan, att en Fjällgårds fru endast skulle få uppbygga sig med predikningar. Något diktadt skulle hon nog icke få läsa

Det var en lättnad, att unge Fjällgård, vändande sig till sin mor, gladt sade sig veta en liten kvinna, som utan skada umgåtts med diktens ädlare alster och ännu kunde ertappas därmed.

»Jag har icke mången tid därtill,» smålog den gamla frun. »Men jag vet nog någon, som, ehuru själf mycket upptagen af allvarlig lektyr, dock om kvällarna brukar läsa sådant för mig.»

Hon gaf därvid sin son en leende sidoblick.

»Åh, verkligen! Det skulle man knappast tänkt sig. Men hvem skulle icke gärna gå litet på sidan om sina grundsatser för att göra en så älskvärd dam till viljes,» sade kronofogden med sökt chevaliere och en liten böjning på hufvudet för värdinnan.

»Ja, det är nog vår lilla mutters älskvärdhet, som gör, att vi två bokmalar alltid så lätt kunnat förnöja och intressera henne utan att dock en hårsman vika från våra grundsatser,» inföll nu gamle doktorn och nickade vänligt åt sin hustru.

Unge doktor Fjällgård endast såg på sin mor med en så glad och likväl så aktningsfull tillgifvenhet, att man väl kunde se, hvad han tänkte. Han var nog nöjd med, att samtalet hade blifvit mer allmänt. Men Knut envisades med att åter upptaga frågan.

»Det skulle vara intressant att veta, hvar gränsen är mellan dessa, »den ädlare diktningens alster» och teaterns klandrade prestationer. Så vida ni icke vill stoppa in allt det tillåtna i den direkt »kristliga berättelsens» sirapsstrutar, så är där en lång sammanhängande skala från bibelns parabler till hvad man behagar kalla »scenens slipprigheter.» Jag undrar, hvar öfvergången är?»

»Där är dock en lika bestämd gräns som mellan ljus och mörker, mellan ondt och godt. Fastän det för den skarpaste människoblick kan se ut som om blandningen, där de mötas, vore en förening, är det ej så. Ty Kristus står på ena sidan, Belial på den andra, och mellan dem en skarp gräns. Någon förmedlande öfvergång finnes ej.»

»Men ni medger likväl, att det klara ljuset icke lyser, tills svart mörker på en gång tager vid. Om vi antaga, att ljuset af en lampa strålar genom ett fönster ut på gatan, hvar är det då, som en riktig ortodox teolog börjar bli mörkrädd, om han skulle våga sig utom porten?»

På ett håll har ljuset öfverhand, på ett annat mörkret. Den, som älskar det förra, han håller sig så nära ljus-skenet som möjligt för att icke famlande i halfdunklet löpa fara att komma i rännstenens smuts.»

Jag var ju obekant med de förhållanden, hvarom samtalet rörde sig och kunde därför icke så väl förstå det, men jag kade en klar förnimmelse af, att den grund hvaröfver det framgick, var hos Fjällgård denna djupa aktning för allt, hvad människa heter, och som endast klandrar af medlidande med dem, som med öppna eller slutna ögon stå på en plats, den de bästa bland dem erkänt vara så full af svåra frestelser, att det är ett under, om någon blir bevarad. Det var dock icke värdt att yttra sig mycket om, huru samvetslöst det är att uppmuntra något, som så lätt kan bli nästans fördärf, eller om icke så illa går, åtminstone tillskyndar henne bittert lidande, då man ju af den ton, hvori Knut talade, måste inse, att allt sådant skulle vara för hans hårda och lättsinniga hjärta främmande.

Emellertid satt jag där tyst och stel till det yttre, men med en dallrande oro inom mig. En oro, som stegrades i samma mån jag såg, att tiden skred, att denna dyrbara dag gick mig ur händerna.

Det såg nästan ut som om Knut med det långa samtalet och den sarkastiska tonen velat binda Fjällgård vid sin sida. Han kunde icke gärna afbryta utan att visa sig stött.

Men nu äntligen reste han sig, gick fram till ett fönster och blickade ut, som om han haft behof af att med ett djupt andetag få bröstet vidgad, ja, komma u i det fria, och lämnade så rummet.

Hvad jag så önskat, att han stannat i något af de andra rummen, i salen eller det lilla täcka arbetsrummet därinnanför. Jag skulle funnit ett tillfälle att närma mig honom. Ja, jag tyckte, att jag skulle kunnat gå rakt från de andra direkt ut till honom. Ty kosta hvad det kosta ville, nu måste jag ha min sak klar. Jag hade ju blott behöft få en enda minut ensam med honom, blott behöft gå fram till honom och blicka upp i hans ansikte. Han skulle sett, huru högt jag älskade honom, huru viss jag var på, att hans kärlek vore min lycka, och att jag nu icke alls tyckte mig kunna lefva den förutan. Men nej, han gick blott igenom rummen, det ena efter det andra, och in i sitt. Fast det var i husets motsatta hörn, hörde jag, huru han låste till dörren tämligen hårdt. Nu kunde jag icke gå dit och knacka på. Skulle han vara där länge? Skulle det bli föresent? O, hvad mitt hjärta bultade?

Med deltagandets finkänslighet måtte tant Fjällgård ha märkt min oro. Mjukt och mildt lade hon sin hand på min och såg mig in i ögonen.

»Vill inte liten Elsa gå ut och bryta några hvita rosor? Du vet så väl, hvar de stå.»

Innerligt tacksam reste jag mig.

»Jag skall gå med och taga vara på taggarna, jag; det är ibland rätt uppfriskande att handskas med törnen,» förklarade Knut.

»Hon går till faderns graf,» upplyste doktorn vänligt, som om det vore alldeles klart, att man då skulle låta mig vara.

Det var något i hennes stilla väsen, som till och med afväpnade Knuts hänsynlösa sätt. Han hade rest sig men slog sig ned igen.

Inom ett par minuter var jag nere i trädgården, bröt hastigt några rosor och gick så upp till kyrkogården. Men det var icke åt min fars minne, jag denna gång ägnade mina tankar. De vandrade oupphörligt

mellan, hvad jag upplefvat här, sedan han flyttat in i sin gröna kulle, särskildt dessa dagar för ett år sedan, och hvad som skulle hända ännu denna afton, ja, denna timme, om jag bara kunde träffa Fjällgård. Ty nu, nu måste det ske, eljes vore det försent. Mitt lufs lycka hängde nu på en smal tråd, och jag började frukta, att träden icke låg så alldeles i mina händer.

Min tanke föll på den lilla bäcken där nere. Det var som om något i mitt hjärta sagt mig, att Fjällgård var där. Han hade sett ut att längta ut i det fria.

Där gick en väg öfver Ringmuren, bakom prästgårdens trädgård och dit. Jag kände den väl och visste, att jag osedd kunde ila dit. Det var mitt sista hopp.

Jag hade icke bedragit mig. Där stod han med armarna öfver bröstet, lätt stödd mot ett träd. Visste han, att det just var samma al, om hvilken jag så ofta hade slagit min arm och lutat mig fram öfver vattenspeglern? Han stod dock nästan vänd mot det håll, jag nu kom ifrån. Visste han, att jag skulle komma, hade han väntat mig?

Jag tänkte, att allt nu var klart. Jag trodde, att han skulle öppna sin famn, och att jag hos honom skulle få gråta ut all min oro såsom ett vilsegånget barn, när det kommer hem igen, och allt det svåra, all ångest och fruktan är öfverstånden.

Men o, huru jag bedrog mig.

Jag stod alldeles midt för honom. Han såg på mig ett ögonblick med ett underligt uttryck, som helt förvirrade mig. Därpå vände han sig om och gick med snabba steg rakt ifrån mig.

Hvad betydde detta? Hvarför handlade han så? Hade han förändrat sig? Därpå hade jag aldrig kommit att tänka. Jag trodde, han var fast som berg. Men — det kunde ju inte finnas annat skäl till hans beteende. Han ville icke nu detsamma som för ett år sedan. Han hade nog förstått min mening nu, men han hade ändrat tankar, han ville icke ha den lättsinniga slyna, som under detta profvoår uppfört sig så, att man till och med fått anledning sprida ut, det hon skulle förlofva sig med en annan.

En glödande skam betäckte mitt ansikte. Jag måste gömma det mot den gamla alen. Bittra tårar trängde in i dess bark. Jag vet inte, hvilken som hvar störst, blygseln eller smärtan. Ty nu visste jag väl, hvad som var mitt hjärtas önskan och jämnt varit det, fast jag i min säkerhet och mitt högmod gått och inbillat mig, att det var jag, som hade fritt val.

Det var dock blygseln, som snart nog slet mig loss från det ställe, där smärtan skulle kunnat hålla mig kvar hela natten. Med en våldsamt ansträngning sökte jag behärska mig, och så vandrade jag den lilla stigen bakom hasselhäcken upp mot ingången till köket. Huru ofta hade jag icke förr, sorglös och lätt som en fågel, ilat denna väg för att hinna in före Valdemar. Nu var det blott för att så obemärkt som möjligt smyga mig in. Jag visste ju, att jag skulle träffa jungfrurna någonstades under passagen, men det kunde icke hjälpas.

Det gick att komma undan, tills i lilla serveringsrummet, där jungfru Adla i sin, som det ville synas, alltid nystärkt bomullsklädning, kom emot mig, för att genast uträtta, det hon förmodade, jag kom att begära.

»Åh, käraste fröken!» utropade hon, då hon varseblef mitt förstörda utseende. »Fröken har sprungit för fort och kanske blifvit uppskakad på kyrkogården. Drick litet vatten här. Det är alldeles källfriskt, se huru det pärlar sig på glaset! Och så blöta vi den här servietsnibben och stänka litet ättika därpå, det friskar upp. Nu inhöljer jag ansiktet på en minut eller två, blif inte rädd; det gör så godt, så godt».

Hon gjorde en sådan vänlig liten strykning om min kind, fastän det skulle föreställa, att hon tog bort duken. Jag kunde icke låta bli att för ett ögonblick luta pannan mot hennes skuldra.

»Så ja, det går snart öfver, barnet mitt,» hviskade hon.

Men som om hon tyckt sig gå för långt, drog hon sig strax tillbaka, och i det hon pekade nedåt trädgården, sade hon, att där gick visst någon och sökte »fröken Elsa».

Det var Knut. Det kändes dock nu tryggt att ha

undkommit honom. Jag skyndade in till de äldre för att vara på platsen före honom.

Tant Engla såg nöjd ut och sade, att vi skulle resa hem.

Man frågade efter doktor Fjällgård, men när han icke fanns i sitt rum, reste vi utan att ta afsked af honom. Hästarne voro otåliga och kronofogden måste för någon angelägenhets skull vara hemma på bestämd tid.

Jag längtade att bli ensam med tanken på min för alltid förlorade lycka. Ty nu kände och visste jag klart, huru jag hade det. Men jag fick icke ens tid att springa upp på mitt rum, innan kvällsmaten var öfver och allt i ordning för följande dag. Efter vi hade varit borta, blef det senare än vanligt och var mer att styra med efteråt. Cecile hade ett par gånger frågat mig, om jag icke skulle gå upp snart, men då jag till slut sade henne, kanske icke så vänligt, att jag i kväll icke orkade med med henne, smög hon sig modfälld upp till vårt nu efter Nellys flyttning gemensamma rum.

Många förvirrade tankar kämpade inom mig, men den, att en tjänares lott var mycket tung, och att denna lott nu under hela lifvet skulle bli min, den stod såsom aldrig förr fullkomligt tydlig och omutlig inför mig.

Hvad jag önskade, att Cecile skulle ha somnat, när jag uttröttad till kropp och själ, nästan släpade mig upp för trappan. Aldrig förr har jag känt det så. Ett par gånger måste jag stanna och hålla mig fast i ledstången. Jag hade icke begrepp om, huru en häftig sorg kan taga bort krafterna. Jag trodde, att jag var sjuk, och det tyckte jag skulle varit det bästa för mig. Jag skulle bara helt tyst velat gå och lägga mig och om möjligt somna från alltihop, ja, somna och aldrig vakna mer.

Huru färdigt det otåliga hjärtat är att gifva sig öfver, när det icke har något fäste hvarken i himlen eller på jorden! Rummet låg mot norr, så att där ännu var ganska ljusst. Jag gick fram till Ceciles bädd. Ja, hon tycktes sofva. Men — just som jag lutade mig öfver henne, flög hon mig om halsen, skrattande åt, att hon kunnat narra mig.

»Men ser du då alls ingenting?» utropade hon, när jag tyst började kläda af mig.

Om jag icke sett, så borde jag känt, huru hela rummet doftade af blommor. Cecile hade i sin hjärtas välmening smyckat det som till fest. Om jag icke gått som i en rök, skulle jag genast märkt det.

Till fest! O, om allt blifvit som jag tänkte, då jag reste hemifrån, huru det då skulle passat till min sinnesstämning. Men nu —! Jag fann det som en grym lek af slumpen och likväl var det som om något vridits omkring där inne i hjärta. Den lilla flickans kärlek var ändå en droppe sötma, som föll ned i denna bittra erfarenhet, att han, som sagt sig älska mig, och som jag trott så blindt, så bergfast på, nu vändt mig ryggen.

Jag gömde för en liten stund mitt ansikte i hennes kuddar. Jag grät icke, men det älskliga barnets smekningar rörde mig såsom aldrig förr. Hon var trofast, hon. Jag hade ju icke varit bättre inför henne än inför alla andra, men hon hade älskat mig hela tiden, och hon älskade mig ännu.

»Du har sett så ledsen ut i kväll. Ack, Elsa, om jag kunde göra dig en liten smula glad!»

»Ja, jag har varit ledsen. Kan du förlåta mig, att jag svarade dig ovänligt, dig, den enda, som håller af stackars öfvergifna Elsa?»

»Åh, det är många, som hålla af dig. Jag och farbror Johannes och — ja, jag vet inte riktigt, om Knut gör det. Han är ju ofta stygg, men nu tror jag, att han vill göra dig glad, han med.»

Jag förstod icke, att hon menade något särskildt, men då jag började kläda af mig, betraktade hon med spänd uppmärksamhet alla mina rörelser, liksom hade hon väntat på något.

»Hvarför lägger du inte ned dina saker i byrån?» frågade hon slutligen.

»Åh, det får vara tills i morgon bittida. Det är litet skumt i kväll.»

Jag kände mig så trött och liknöjd för allt, eljes hade jag väl sett. Det var icke mycket att lägga ned.

Som en fläkt var Cecile uppe och tände båda ljusen på byrån.

Jag hade eljes icke lof att låta mer än ett brinna, behöfde det ju icke heller, men nu tänkte jag det fick gå några minuter för den vänliga lilla flickans skull.

Det var äfven för att göra henne till viljes, som jag drog ut en låda och lade ned ett litet spetskrus. Men hvad såg jag! Där öfverst låg ju det blå bandet med guldkorsat, som min syster nödgat mig taga med bort

och så kärleksfullt bedt mig bära, när jag skulle vara väl klädd. Jag hade så gärna velat knyta det på mig just denna dag. Det var ju samma sidenband och samma smycke, jag burit, när jag första gången såg Fjällgård. Han hade nog lagt märke därtill, så väl som till novemberastrarna.

Jag bar äfven nu min svarta klädning och ett par hvita blommor i håret. Jag hade tänkt vara lika

klädd som på bröllopet, men när jag klädde mig, kunde jag omöjligt hitta vare sig band eller kors. Det var så besynnerligt, ty det hade ju alltid haft sin bestämda plats, men då jag ej haft tid att leta, hade jag måst låta det vara.

Nu låg det alldeles på sitt gamla ställe, som om jag själf lagt dit det. Jag stod stum och stirrade ned i lådan ett par sekunder. Men hvad jag såg med ens så tydligt, som hade det nu förgått, var, huru Knut en

gång stött midt emot Fjällgård, och huru han, vid det jag kom in i rummet, hastigt tog om något, som skimrade i blått och gult och stack in det under skjortvecket, hvarifrån det vid någon rörelse syntes ha glidit ut.

»Cecile! Knut har varit här inne och vid min låda, nu sedan vi kommo hem. Bekänn bara; jag vet, att han har det!»

»O, så du skrämmer mig! Du är ju alldeles dödsblek, och du gör min arm illa.»

Jag hade rusat bort till den lilla stackaren och gripit hårdt om hennes handled, liksom för att tvinga fram sanningen. Jag hade icke behöft vara så häftig. Cecile hade aldrig lofvat tiga med Knuts besök och talade om, huru allt gått till, så fort jag gaf henne andrum därtill.

Hon hade stött gömd i en vrå, emedan hon trott, att det var jag, som kom, och hon, osedd, velat njuta af min öfverraskning att se rummet blomsterprydt. Han hade ju ock gått med så tysta, lätta steg som en flicka, sade hon. Han hade icke alls varseblifvit systemen utan blott skyndat fram och lagt ned något i lådan, och så hastigt begifvit sig ut igen.

»Jag tänkte, han blifvit snällare nu och gaf dig något, som du skulle bli mycket glad åt. Och så är han i stället så elak, så elak och har väl lagt en orm i lådan.»

Han sade detta sista snyftande och med en förskräckt sidoblick åt det olycksdigra förvaringsrummet, som om hon fruktat, att ormen skulle krypa fram.

Jag förstod nu Fjällgårds beteende vid bäcken. Det var ej underligt, att han ansåg saken vara afgjord och ville undvika alla onödiga förklaringar, då han sett Knut bära mitt enda smycke och säkert af honom erhållit någon alltför tydlig vink om en ingången förbindelse mellan honom, Knut Palm, och mig.

* * *

Ett par månader senare var det förut så muntra kronofogdehuset förvandladt till en sjukdomens och bedröfvansens boning.

Cecile hade sjuknat i nervfeber och just, när sjuk-

domen nått sin höjd, och läkaren började bereda oss på, att utgången vore oviss, uppstod under en natt denna dämpade, men brådsakande rörelse i huset, som gaf tillkänna, att en ny olycka inträffat.

Jag mins den natten så väl. Jag hade vakat hos Cecile större delen af många föregående nätter, och nu satt jag där ensam timme efter timme, utan att någon frågade efter eller aflöste mig. Det var dock kärt att betrakta det älskliga barnet, där hon låg så vacker och allt emellanåt, då feberfantasierna för några minuter veko, med öfver bröstet knäppta händer. Jag kunde icke annat än önska henne det allra bästa. Och ändå var jag så rädd, att hon skulle dö, så att jag öfverfölls af en darrning vid minsta tecken till försämring. Jag älskade ju den lilla flickan som min syster, och på sista tiden hade hon blifvit så mycket, ja nästan allt för mig. Hon var min enda verkliga vän, den enda, som riktigt höll mig kär och trodde på mig. Jag vet inte, hvad jag skulle gjort, för att hon i sitt älskande hjärta skulle tänka ondt om mig.

Men min aggande oro för hennes lif hade ock en annan orsak. Då Cicile stundom under sin yrsel talat om ett krithvitt ansikte och en blå orm, hade den förfärande tanken väckts hos mig, att jag skrämde henne, så att hon blifvit sjuk.

Ju mer jag sökte komma från detta hjärnsnöke, dess mer växte det och blef till slut nästan en fix idé, som pinade mig natt och dag.

Nu, denna natt hade den sjuka emellertid varit jämförelsevis lugn, och när hon låg där så ljusligt stilla, och jag kände mig så aldeles uttröttad, att jag kunnat falla ned, tyckte jag, att hon var obeskrifligt lycklig, om hon snart fick flytta hädan.

Hon slumrade till allt emellanåt, och då hon en gång vaknade upp och såg på mig, sade hon något, men med så svag röst, att jag måste luta mig nära intill henne för att höra.

»Du är nästan lika blek som den där gången, du vet», sade hon, »och du ser så förbi ut. Ack, försök att sofva litet här!»

Jag hade fallit på knä bredvid sängen för att komma henne nära, och nu drog hon ned mitt hufvud och lade det på kudden bredvid sitt. Ställningen var icke så bekväm, men för att göra henne till viljes tillslöt jag mina ögon och andades som om jag sofvit. Hon var nöjd och föll snart åter i sin slummer. Jag låg stilla och — jag somnade verkligen till en stund.

Det var dock visst icke många minuter gångna, förrän jag väcktes af ett ovanligt buller. Dörrar öppnades och slötos, brådsakande steg förnummos upp och ned i trapporna, och slutligen hörde jag Axels röst:

»Fort, fort, säg till Nilson, att han genast reser efter doktorn! Pappa har fått slag.»

Vid detta spratt Cecile till och vaknade. Jag vet icke, hvad hon hade förnummit, men sedan yrade hon mycket den återstående delen af natten.

Jag satt som förstenad. Ännu ett lif hade alltså berörts af dödsängeln's mörka vingar. Den arma tant Engla, hvad det gjorde mig ondt om hennel! Ingen tänkte på min sjuka, men jag hade en instinktmässig föreställning, att jag i all denna villervalla icke skulle öfverge min post, ty någon redig tanke hade jag ej.

Aldrig skall jag glömma, när det ändtligen blef dager och tant Engla skred in i rummet högtidligt, som om hon redan gått i liktåg. Naturligtvis var hon djupt bedröfvad. Men jag kunde ej undgå att se, hvad jag sedan många gånger iakttagit, huru människans fåfänga stundom vid de allra sorgligaste tillfällen uppträder i riktig ståt. Det är kanske inte så ofta mannen, utan företrädesvis kvinnan, som, under sådana förhållanden, då man tycker, att teatermanteln skulle falla, breder ut drottning-släpet och ännu, mellan brinnande kulisser, med en slage njutning pekar på sin martyrkrona. Somliga falla aldrig ur rollen. Man har hört talas om kvinnliga dödsfångar, som mycket sysselsatt sig med, i hvilken dräkt de skulle imponera vid afrättningen, och om själfmörderskor, som till katastrofven draperat sitt rum med fantastisk lyx eller klädt sig själfva i brudskrud.

Dessa reflexioner gjorde jag väl då, men de ha sedan infunnit sig.

»Häll», sade hon, och stannade med en stor gest midt framför mig, »här ser du jordens olyckligaste kvinna!»

»Hu, jag är så rädd, så rädd! Vakna Elsa, söta Elsa vakna — ormen — nu hugger han pappa — hjälp Elsa — kan du inte vakna — pappa dör!»

Dessa afbrutna meningar, uttalade af Cecile med skälfvande läppar och vildt stirrande ögon drog all uppmärksamhet till den febersjuka. Men när hon åter tystnat, betraktade tant Engla mig strängt och frågade,

om jag verkligen skötte min tjänst så illa, att jag somnade hos hennes älskade lilla sjuka flicka och lät något komma och skrämma henne.

Jag kunde ju ej neka, att jag somnat. Men ingen hade varit inne och skrämt Cecile.

Dock stod jag där som en botgörerska inför den olyckliga modern. Nu måste det fram. I stammande ordalag

tillstod jag, att jag själf skrämt Cecile och fruktade, att jag vore skuld till hela hennes sjukdom.

Tant Engla såg ut, som om hon velat dräpa mig med ögonen. När hon så mätt mig ett par ögonblick från topp till tå, stötte hon mig åt sidan, intog själf platsen vid Ceciles bädd och pekade med fingret mot dörren med en rörelse, som skulle jag aldrig mer få komma hennes barn nära.

Jag vacklade ut ur rummet med en bitter känsla af

Det aamla och nua hemmet.

att, hur felaktig jag än kunde hafva varit, skulle hon aldrig behandlat någon af »de andra tjänsteflickorna» så, än mindre en väns dotter och allra minst ett eget barn. Jag var ju ditkommen för att vara i dotters ställe, men om jag verkligen varit det, huru skulle hon icke gjort sig underrättad om orsaken till min fruktan, sökt lugna och trösta mig, då hon såg, att jag var så djupt bedröfvad öfver, att möjligen ha gjort den älskade lilla flickan så illa, ja, hon skulle väl lagt mitt hufvud mot sitt bröst och, sedan jag omtalat allt, sagt mig, att min fruktan var ogrundad.

Tant Engla var icke eljes någon hårdhjärtad människa. Hon var den ömmaste maka och mor, och äfven för alldeles främmande människor kunde hon visa blöddighet. Hon kunde fälla tårar öfver en grymhet eller vid ett fattigt barns åsyn, men hon hade detta begär att vara märkvärdig, som för att tillfredsställas icke skyr att göra lifvet utsägligt bittert för en eller annan i sin omgifning.

Nu skulle hon själf vårda sina sjuka. Det var öfver en människas krafter, det visste och det sade hon till läkaren, som kom i detsamma. Men det skulle gå, emedan det måste gå.

Jag gick ned och såg mig omkring. Huru oordentligt var icke allt, och huru väl behöfdes icke ett kraftigt ingripande arbete. Men hvar skulle jag börja och huru skulle det gå där uppe? Tant kunde icke vara på två ställen. Axel kunde väl hjälpa henne något, men han behöfdes nu på så många håll, och Knut hade, så fort det kom sjukdom i huset, begifvit sig ut på »en länge påtänkt turistfärd». Det såg så genomtröstlöst ut, och jag kände allt ligga så tungt öfver mig, som kanske var skuld till hela olyckan. Ty hvem vet, om icke Cecilies sjukdom framkallat faderns. Skulle den älskade lilla sjuka finna rummet tomt, när hon någon redig stund slog upp ögonen? Jag tänkte en tanke på farbror Johannes. Ja, han var ju så snäll men så ohjälpligt tafatt. Hvad skulle det bli af allt detta?

Jag hade börjat snygga upp litet i salen men var

nu nära att släppa allt och i min modlöshet sätta mig ned att gråta.

Då knackade det sakt, nästan blygt på salsdörren. Jag flög upp. Ty jag hade blifvit lättskrämd och nervös på allt sätt, och det var med klappande hjärta och helt andfädd jag uttalade ett svagt:

»Var god och stig in!»

Den, som då trädde inom dörren, var en person, som jag minst tänkt att få se. Det var den lilla ofärdiga Märtha. Hon hade väl knappast förr varit i kronofogdegården, och själf hade hon nog på de senaste åren icke tänkt, att hon någonsin skulle komma dit.

Jag anade genast, att hon kom för att tillbjuda sin hjälp vid Ceciles sjukbädd, och jag blef så glad, att jag föll henne om halsen och började storgråta.

Jag kände det nu som en öfvergifven och förskjuten måste känna det, när han får se en kär vän, som vill honom af allt hjärta väl. Ack, hvad hon var vänlig, och hvad hon såg glad ut, när jag sade henne, att hennes ankomst just nu var mig en utesäglig tröst!

Jo, hennes önskan var verkligen att få stanna och hjälpa till med, hvad hon kunde. Det man nu svårligen skulle fått en fattig flicka att för betalning utsätta sig för, det ville den förmögna bonddottern gärna och för intet åtaga sig. Hon hade länge velat gå hit, sade hon. Men ehuru hon intet nämnde om hindret, förstod jag väl, att hon icke så lätt fått sina föräldrars bifall.

Det var ju icke underligt, att de voro rädda om sin flicka och bäfvande för den smittosamma sjukdomen. Emellertid hade Märthas böner segrat.

Jag sade henne, att jag trodde Axel bäst skulle framställa saken för sin mor. Hon ville nog helst sköta sina sjuka själf, men hon kunde ju icke hvarken hinna eller stå ut.

»Och ni, fröken Elsa, bör allt akta er för sjukrummet. Ni har så mycket annat att göra och ser så medtagen ut. Ack, att jag på några små mellanstunder också kunde hjälpa er här nere litet ibland!»

Hon hade tagit mina händer, och såg mig med sina kärleksfulla ögon bekymradt in i ansiktet.

»Åh, tack Märta, med göromålen här går det nog. Men om du — om du kunde styra om, så att — jag — någon gång fick gå upp till Cecile.»

»Jag vet inte, om jag gjorde rätt däri.»

»Hvarför då?»

»För smittans skull.»

»Åh, jag har varit där natt och dag ända tills nu.»

»Har ni? Ack, att jag icke kom förr! Jag tänkte man var rädd om er som om en dotter.»

»Dotter? Nej, Märtha, ryktet är inte sant. Tro mig, det har aldrig varit och skall aldrig bli så.»

Jag hade blifvit helt ifrig. Så nedtryckt jag varit förut, stod jag likväl nu rak och stolt framför henne. Jag kände, att jag blef blossande röd. Det var nu som en djup skymf, om någon trodde, att jag älskat Knut.

»Detta rykte har jag aldrig trott», återtog Märtha lugnt. »Jag visste väl, att ni icke kunde tycka om *honom*, och jag menade icke något ditåt. Men ni är ju ändå här i dotters ställe.»

»Ja, men jag har förverkat min rätt till allt.»

Mitt mod sjönk nu åter med ens, när jag tänkte på, att jag kanske beröfvat dem en dotter.

Märtha var för grannlaga att fråga mig, på hvad sätt jag det hade. Hon blott log tvifvelaktigt som om hon velat säga:

»Åh, det tror jag inte.»

»Jo, jag är visst skuld till Ceciles död. Jag skrämde henne så gruffligt.»

»Under sjukdomen?»

»Nej, hon var frisk, jag vet inte rätt, men nog tror jag det var fyra eller fem veckor efteråt. Men hon talar om det i yrseln.»

Det var fullt sex veckor, men jag hade ej klart reda på tiden. Efter prästgårdsbesöket stod allt som i en rök för mig. Den ena dagen hade synt mig så hopplost lik den andra, och jag hade i början af Ceciles sjukdom tyckt, att blott ett par veckor lågo mellan de båda olyckshändelserna.

»Huru kan inbilla er, att man fyra, fem veckor förut skrämmer nervfeber på någon?»

Hon smålog halft gäckande, som om hon haft ett oförståndigt barn framför sig. Hennes klara blick strålade muntert, och det var något så tröstfullt i hennes sunda påstående.

Men nu fick hennes ansikte ett helt annat uttryck, i det hon som en syster lade sin arm om mig och sade:

»Men, hur är det, fröken Elsa, är ni riktigt frisk själf?»

Nej, mitt hjärta var sjukt, genomsjukt, det kände jag väl. Det hade varit så alltsedan — dock, det nämnde jag icke alls om.

Och nu kom Axel in. Jag sade honom, i hvad afsikt Märta kommit, och bad honom nämna det till tant.

Äfven han var tacksam. Och snart satt Märta hos Cecile. Ack, det var en hvila att veta det älskade barnet vara i så goda händer! Hon hade många gånger under sin sjukdom gjort mig frågor, som jag icke kunde besvara. Märta skulle kunna det hon, det visste jag. I det land, till hvilket Cecile kanske snart skulle gå, var den unga bondflickan nog så hemmastadd; hon hade ju dagligen sin umgängelse där.

* * *

Om en vecka voro Cecile och Märta redan så goda vänner, att den sjukas ögon sökande blickade omkring rummet, så fort den trogna vårdarinnan lämnade henne.

Barnet var icke mindre sjukt, läkaren såg alltjämt lika betänksam ut, men hon yrade icke så mycket nu mer. Och det var förunderligt, att när hon blef oredig, behöfde Märta blott helt sakta lägga sin hand på hennes panna och, i det hon uttalade flickans namn, med sina lugna, klara ögon blicka in i hennes, för att hon åter skulle bli stilla och redig. Stundom, när hon ej var för klen, kunde hon till och med redogöra, hvarför det eller det föresväfvat henne. Det behöfdes blott ett par korta antydningar hon fick och kunde ej tala mycket, men det tillfredsställde henne, att Märta förstod henne så lätt.

Det var icke blott på Cecile den unga bondflickan inverkade så lugnande. Afven min själ erfor i hennes närhet något liknande hvilan på ett af stilla fläktar om-susadt ställe efter någon hetsjakt i en brännhet öken.

Redan samma dag hon kom, gjorde hon genom en fråga till doktorn det klart för tant Engla, att Cecile ådragit sig sin sjukdom genom att under ett besök hos Nelly dricka vatten på ett ställe, där det fanns nerv-febersjuka. Och hvad kronofogdens sjukdom beträffar, sade läkaren helt öppet, att det höga lif, han fört, gjort hjärncellerna alltför spröda. Han måste säga det för att afskräcka den för sin mans önsknings alltför svaga tant Engla från att hädanefter låta honom smaka en enda droppe spirituosa. Den minsta oförsiktighet i den vägen — och allt vore slut. I annat fall kunde han möjligen lefva ännu ett år eller annat.

Tant måste sålunda vara medveten om, att min själf-anklagelse endast framkallats af min sjukliga fantasi och jag fick visserligen genom Märthas bemedling till-låtelse att åter komma till Ceciles sjukbädd. Men hon ville ändå behålla det sken, som hon tyckte ökade glansen i hennes martyrkrona.

Hon var naturligtvis mest upptagen af sin mans vård. Ty hvad man än kunde säga om henne, en hängifven hustru, det var hon. Men fanns hon händelsevis i Ceciles sjukrum, när jag kom dit, reste hon sig genast och gick med hårdt sammansluten mun och de stora, vackra ögonen riktade mot taket, stilla oeh majestätiskt samt djupt suckande ut. Och var jag inne, när hon kom, drog hon sig, liksom rädd och med ett uttryck af lidande undergifvenhet, till baka.

Jag har ibland undrat, om det var litet jalousi med i spelet. Kanske hon icke tyckte om, att hennes barn älskade och lät sig nöja med någon annan än henne. Det ligger i den mänskliga naturen att vilja vara allt för dem man älskar. Men då skulle väl Märtha lika mycket varit utsatt därför. Dock, hon var så ödmjuk och, och tant ansåg måhända den lilla, obetydliga, med ett lyte behäftade bondflickan för en alltför underlägsen medtäflerska.

Det var ju alltid tants sätt att spel en liten roll. Jag vill ändå icke säga, att det var något helt och hållet påsatt. Hennes natur var sådan, och hon gjorde sin sak med så mycket behag och ofta så väl, att om ingen mer gjorde det, hon själf nog trodde på sanningen däri.

Detta gjorde emellertid, att jag var litet skygg för att när som helst besöka det älskade barnets sjukrum. Jag rekognoserade alltid terrängen och valde gärna de stunder, då jag visste, att stackars tant var sysselsatt hos farbror.

Men ännu en, som nu rätt ofta kom till Cecile, undvek jag. Det var doktor Fjällgård. Dold bakom gardinen såg jag honom blott genom fönstret, då han kom eller gick. Jag hörde aldrig någon säga, att han ens frågade, om jag fanns kvar i huset, och jag vågade icke till någon nämna hans namn.

Cecile och Märtha talade dock mycket om honom, och jag fick visst veta nästan allt, hvad han sagt. Det var alltid, tycktes det mig, som ekot från en för mig okänd, bättre värld. När det älskliga barnet talade där-om, glänste där något så skönt i hennes eljes mer och mer matta ögon. Men vi måste bedja henne icke anstränga sig, och snart började hon få svårt att tala.

En afton satt jag ensam hos henne, medan Märtha för att få litet motion öfvertog mina hushållsgöromål och tant Engla var upptagen med att öfvervaka tillredningen af ett bad åt sin man.

Cecile låg tyst med de små gulhvita händerna sammanknäppa öfver täcket, och jag satt och såg på hennes lilla aftärda ansikte. Det var så rörande genomskinligt, och ögonen hade fått denna underliga fjärrblick, som om hon icke sett något på nära håll.

Stod hon måhända i begrepp att inträda i dödens långa, mörka tunnel, vid hvars slut man blott kan skönja en liten aflägsen ljusstjärna?

Jag visste, att hon hade fruktat för döden äfven hon, åtminstone i början af sjukdomen. Under sina feberfantasier hade hon talat om den mörka, trånga grafven och ibland redan tyckt sig ligga där. Hon hade

ock tyckt sig gå på en smal spång, så smal, att hon oupphörligt trott sig skola falla i de under henne brusande djupen.

Men under samtalen med Fjällgård hade barnets trosblick lyftats högt öfver grafvar och mörka djup, och umgänget med Märtha hade i stället fyllt hennes tankar med bilder från det land, där lifvets evigt grönskande träd stå vid kristallfloden, och där de gyllene gatorna glänsa inom pärleportarna.

»Sjung,» sade hon, rätt som hon låg, »sjung 'Det saliga land!'»

Kanske hon tog miste om person. Men jag hade hört Märtha sjunga denna sång några gånger, och jag hade verkligen lärt mig den. Det var Lina Sandells:

»Jag vill sjunga en sång om det saliga land,
Om det hem, där jag evigt skall bo.
Ingen stormvind mer slår mot den glänsande strand.
Ty hvar stormvind där lagt sig till ro.
Och se, 'herren är när dem där inne!'»

Alla verserna ville hon höra och i den sista versen, där det heter:

»Detta saliga hem är för dig och för mig
O, min broder, säg är du ej glad?»

sade jag, såsom jag visste hon tyckte om:

»O, min *syster*, säg är du ej glad?»

men till min förundran försökte Cecile att sjunga med just denna strof och sade då tydligt:

»*Min broder.*»

Under det jag sjöng, hade någon kommit in men så tyst, att jag icke märkte något, förrän jag slutade och Cecile på sjukas vanliga, något ifriga sätt frågade:

»Hvarför gråter du, Axel?»

Jag vände mig om och såg stackars Axels ansikte, utför hvilket tårarne tillrade så stora, den ena efter den andra.

Jag drog mig åt sidan, så att brodern kunde intaga min plats på sängkanten, och snart höll han den lilla

systemen så hårdt i sinn famn, som hade han med sina armar velat skydda och rycka henne undan döden.

Huru oberörd hon dock var af hans sorg. Där kom nästan ett litet ljusst leende öfver hennes ansikte, i det hon sade:

»Så skall Jesus bära mig öfver den smala spången. Blir jag rädd, gör jag bara så här».

Hon gömde ansiktet vid broderns bröst, och blef stilla, så som om hon velat sofva. Säkert var hon ock trött af ansträngningen att sjunga och säga några ord så tydligt som jag icke hört henne tala på de sista dagarne.

Den älskade lilla Cecile, hon var lycklig. Ty hon trodde och skulle snart se Guds härlighet. Men på Axels unga, eljes vanligen så tanklösa ansikte hade denna sorgens tid tryckt sin bleka stämpel. Där han nu i nära en timmes tid bibehöll sin obekväma ställning för att icke störa den lilla systemen, troget hållande henne omsluten, var han en bild af den djupaste sorg, och kring hans mun ryckte det ofta af bitter smärta.

Vid samma tid den andra dagens afton, hade Cecile slutat sin korta jordevandring.

Modern, Märtha och farbror Johannes voro inne den sista stunden.

Den förras smärta var vid detta tillfälle djup och sann. Märtha var midt under sitt innerliga deltagande glad åt, att se all ståt vara lagd å sido.

Farbror Johannes, den af de andra så ofta begabbade, stod vid det af honom så högt älskade barnets dödsbädd, för första gången som en man, och kunde verkligen säga ett ord af tröst och hopp.

Märtha sade, att hon icke skulle glömma det ögonblick, då han, just som den döende utandats sin sista suck, sträckte upp sin hand och, höjande blicken från barnet upprepade ett af de största, skönaste ord, som någonsin på denna jord blifvit sagda:

»Kristus har tillinietgjort döden och framburit lifvet och ett oförgängligt väsende i lyuset.» 2 Tim. 1:10.

Märtha lofvade bli kvar öfver begrafningen och väl var det. Ty med mig var icke mycket bevändt. För hvar lag kände jag mig svagare. Jag vacklade omkring med bultande tinningar och febertorra händer, och när begrafningsdagen kom, var det så ute med mig, att jag icke ens orkade gå in bland gästerna ännu mindre vara till något gagn.

Det var en genomskinligt klar septemberdag den unga döda fördes till sitt hvilorum.

Från fönstret i farbror Johannes' rum, där jag för dagen fått låna hus, såg jag affärden.

O, att det var Cecile, som i denna svarta kista så högtidligt bars ut ur samma flygel, där jag nu inlogerats, att den lilla, mjuka hand, som så ofta och så vänligt stuckits under min arm, nu låg där stel och kall, att de klara ögonen och det kärleksfulla hjärtat nu voro brustna!

Jag kunde knappt fatta, huru det var, men det kände jag, att hon, som varit min enda vän, min enda verkliga och rena fröjd i detta hus, hon, som lik en liten varm solstråle hade snugit sig till den stackars tjänstflickan — ty nu insåg jag, att jag i själfva verket alls icke varit annat — hon var nu borta.

Borta? Ja, borta för mig. Och ändå lefde hon, lefde ett saligt lif hos sin frälsare, det visste jag.

Huru skulle det gå med mig? Skulle jag någonsin råka henne, skulle jag få komma in i någon af de många boningar, som äro beredda i fadershuset?

Det gick ett djupt evighetsstygn genom min själ.

Det var ju icke det första. Skulle det gå öfver spårlost såsom de föregående? Jag knäpte krampaktigt ihop mina händer och »ur djupsens nöd» framträngde ett:

Herre fräls mig, jag förgås! O, släpp mig icke!

Jag hade ännu icke lärt mig tro, att en sådan bön blir hörd, så visst som Gud är barmhärtig. Men jag borde förstätt det däraf, att dolken där inne i hjärtat vreds om några gånger, innan den drogs ut, och att, när den skarpa udden icke mer kändes, såret dock ej mer upphörde att svida.

Det var icke blott »som snarast», jag hade blifvit

förskräckt. Guds ande hade slagit ett hårdt slag på dörren till mitt innersta, och rigeln hade sprungit loss.

Jag kan säga, att jag både såg och icke såg det korta sorgetåget. Jag hade fått annat att tänka på. De yttre tingen rörde sig för mig såsom ett liföst maskineri. Ledet närmast kistan uppfattade dock mitt öra såsom en dagurreotypi. Den blef gömd och först efteråt med vaket sinne betraktad.

Till vänster i detta led gick farbror Johannes. Hans gång var som skulle han vid hvarje steg frågat, om det verkligen gick an, att han var med och hölls såsom en annan människa. Men när hans blick föll på kistan, just där den klara solstrålen också föll, då glimmade där något så vackert fram i hans ögon. Så litet jag då var i stånd att tänka därpå, stod intrycket ändå kvar, och hvar gång jag kommer i någon mossig skogsdunge och ett ljusskimmer går öfver hvitsipporna nyss efter regn och fåglarna kvittra till ett jublande tack, är det som om jag på nytt såge farbror Johannes' ansikte bakom Cecies kista.

Till höger kom Axel. Huru underligt att jag skulle få se den lefnadsglade, obetänksamme yngnligen sådan! Först kämpade han för att dölja sin sorg, men snart slog han näsduken för ansiktet och grät hejdlöst. Han skulle ej kunnat gå med, om icke doktor Fjällgård, som var den mellersta i ledet, lagt sin arm om hans skuldra och som en trofast broder fört honom fram.

När jag såg detta, rörde sig ändå något i mitt hjärta. Jag kände nog, huru högt jag älskade denne man, som alltid var så god, så god. Mig skulle han aldrig mer bevisa någon godhet, men huru räckte han icke eljes till åt alla! Huru mycket hade ej Märtha talat om, hvad han var för de många, som behöfde tröst och hjälp i församlingen! Men det gick så tyst till. Jag hade anat hälften.

Med fasta steg gick han mycket tätt intill kistan. Men hvad gjorde han nu, just som tåget stannade ett ögonblick? Var det för att ännu uttala en välsignelse öfver det älskade barnets hufvud, som han sträckte ut sin hand?

Nej, han höll ett par hvita astrar i handen. Och nu fästade han dem icke i någon af de stora praktfulla kransarne utan vid den där lilla obetydliga, helt gröna med tre hvita astrar vid fästet. Anade han, hvem som med darrande händer bundit den, eller valde han den, emedan det var den enklaste? Trodde han kanske, att den var från Märtha, henne, som han alltid behandlade som en syster. Men hvarför hade han just hvita astrar? Hade han såsom jag fått en viss förkärlek för sådana blommor, ehuru det ju nu icke var novemberastrar?

Följande dag var jag mycket sjuk. Tant Engla blef orolig och önskade få hem mig med första, och själf var jag nog rädd att sjukna ned och kanske få lof att dö i Häggånäs, ehuru jag ock bäfvade att draga in smittan öfver de kära där hemma.

Knonofogdens tillstånd visade just denna dag oroande tecken, åtminstone tyckte tant Engla så. Hästarne skulle därför stå tillreds, i fall läkare måste efterskickas. Mot middagen sändes bud till en bondgård för att få skjuts åt mig. En sådan lofvades, men hästen var för tillfället borta. Framemot aftonen skulle den komma, efter frun hade hälsat, att resan icke kunde skjutas upp till dagen därpå.

Själf förmådde jag nu intet. Märtha packade mina saker. Det var snart gjordt. Ty jag hade ju så litet. Men sedan gjorde hon sig i ordning att följa med. Hon släppte mig icke, förrän jag var i hemmet och i mammas vård, försäkrade hon.

Solen var nära vid horisonten, då Axel hjälpte mig upp på den lilla smutsiga bondvagnen. Han drog kappan kring mig och stoppade om mig så väl som det var möjligt på ett sådant åkdon. Så mycken hjärtlig välvilja hade han aldrig förr visat mig. När han hastigt räckte mig handen och tryckte den, så att det nästan gjorde ondt samt, innan Märtha ännu var uppstigen, sprang för att öppna grinden, såg och förstod jag väl, att det var för att dölja, huru gråten ville bryta fram, när han tog afsked af Ceciles vänner.

»Gud välsigne er båda!» mumlade han med oklar röst

Jag tänker han menade Märtha och mig. Ty hon skulle nu stanna i sitt hem, när skjutsen gick tillbaka.

Själfrve farbror Johannes kom utsmygande med ett stort bylte under armen.

Det var sin sängfilt — han ägde ingen annan — som han kom och slog om mig. Men han hade ock varit uppe på vinden och letat rätt på sitt vintertäcke, det han nu helt omsorgsfullt stoppade om mina fötter till skydd mot kvällskylan. Han kunde för en natt så godt vara utan alltihop. Han hade ju dessutom sin rock att breda öfver sig, sade han.

Deras kärlek rörde mig, och den svala luften friskade upp mig, så att jag kunde tänka klarare och känna bättre än förut på dagen.

Jag såg upp mot fönstret till kronofogdens rum. Tant Englas vackra, hvita hand vinkade matt därifrån, då vi foro af.

Huru olika nu mot då jag under första tiden så ofta i en munter kavalkad sprängde ut från denna samma gård vårdslöst eller svartsjukt uppvaktad af husets äldste son!

Jag önskade icke denna tid tillbaka. Med vämjelse vände jag mig därifrån, men var det möjligt, att det ännu icke var två år, sedan jag flyttade till Häggnes? Jag hade väl på de sista månaderna blifvit tio år äldre.

Ännu då jag vid vägens krökning kunde se mig om, stod Axel och vinkade med sin hatt. Elak hade han ju icke varit, men hvad han dock på sista tiden förändrat sig! Det syntes som om han tagit upp sin lilla systems kvarlämnade mantel.

Jag uppbjöd hela min viljekraft för att hålla mig uppe, tills vi voro förbi prästgården. Det var ganska skumt, då vi närmade oss den, och det var det bästa för mig. De skulle icke hafva någon aning om, hvem som reste förbi, när de hörde hunden skälla vid skallrandet af den grofva vagnen. Men jag ville så gärna se det kära stället ännu en gång, säkert den sista. Ty om jag än gick igenom den sjukdom, som nu brände i mina ådror, var ju min lott ingen annan än att åter ge mig ut att tjäna igen så snart som möjligt, och då

måste det bli långt bort från det gamla hem, som hade kunnat bli mitt nya.

Där var ännu mörkt i fönstren och alldeles tyst rundt omkring. Ingen vandrare märktes nu på gången inom trädgårdsstänglet och hasselhäcken. Ack, om jag blott fått höra ljudet af hans fotsteg!

Vägen hade nu svängt om, så att vi voro på gårds- sidan. Jo, där skimrade ljus från ett rum. Jag visste väl från hvems.

Hvilka tankar hvälfdes nu inom den panna, som jag för afståndet icke kunde se men väl visste vara lutad i lampskenet där? Och hvad uttryck hade väl de mörka ögonen?

När sista skymten af det i kvällen vänligt framskim- rande ljuset försvann mellan träden, var det jämt slut med mig. Af den förr så käcka »Elsa Storråda» hade det blifvit en stackars vingbruten flyttfågel, som endast såg en stor, tom och ödslig rymd framför sig, där den skulle jaga omkring utan att någonsin finna hvila. Ja, det förekom mig, som skulle det för mig förblifva så äfven i den tillkommande världen. Intet näste, intet fäs- te, intet bo, ingen ro.

Dock, det var icke länge jag fasthöll bilden af en fågel. I stället såg jag mig nu som en gammal utar- betad gumma, stödd vid käpp och i grön, sliten kappa, andfädd och hostande stappla fram på vägen mot kyrko- gårdsporten där uppe.

Feberfantasierna började nog redan. Men ett höll jag fast: jag var en tjänare, skulle aldrig bli något an- nat, och den lotten syntes mig nu mycket, mycket tung.

Mitt arma värkande hufvud föll nu ned mot Märtha. Hon hade allt medan vi voro i prästgårdens närhet iakt- tagit en finkänslig tystnad och nästan vändt sig åt andra hållet. Nu var hon dock genast beredd att taga mot mig, och i detsamma jag sjönk mot hennes bröst, drog tanken på honom, som på denna jorden icke hade något att luta sitt hufvud till, ljufvigt, lindrande genom min omtöcknade själ. Jag tyckte då, att det var han, som slöt mig i sin famn, och att allt — ja, allt på en gång blef godt.

Det var den sista tanke jag minnes. Sedan föll jag i medvetlöshet, så att om återkomsten till hemmet, och om huru det sedan var under flere veckor, vet jag intet.

* * *

Slutligen blef det dock en brytning i sjukdomen. Jag kände mig icke mycket bättre, men jag var åter fullt redig och minnes så väl den stund doktorn satt bredvid sängen och med glad uppsyn förklarade, att farran var öfver.

Jag hade mammas ansikte midt framför mig. O, huru det hade åldrats och krupit i hop! Medveten hade jag ju icke heller sett det på mycket länge. Men hvilken tacksam glädje upplyste nu icke detta anlete! Huru älskar icke ändå en moder och huru otacksam jag varit, som när jag tyckte mig ha förlorat allt, icke tänkte på, att jag dock hade hennes kärlek kvar.

Och där bredvid mamma stod Lina, min egen lilla syster. Men hon var icke liten nu. Hon hade vuxit en hel hop, sedan jag sist såg henne. Det kära ansiktet var sig dock likt. Se så ja, nu kom den där välbekanta klippningen med ögonen. Jag visste nog, hvad den betydde, och i nästa ögonblick var min varmhjärtade lilla syster försvunnen. Icke förrän doktorn var rest, kom hon in från köket. Hon hade haft så mycket att stöka med där ute, sade hon, och ville nog vi skulle tro, att hennes ansikte blifvit så rött vid spiseln. Nu plockade hon och styrde omkring mig för att få allt så trefligt och bekvämt som möjligt. Till slut hittade hon på att ställa en liten spegel, så att jag i den skulle kunna se, huru vacker rimfrost det var ute. Jag märkte, huru hon därvid i en hastig vändning lät spegeln uppfånga min bild och kysste den. Mig själf tordes hon knappast närma sig eller tala direkt åt. Ty då kom åter det där förgärliga klippet med ögonen.

Huru lycklig jag nu kände mig att dock hafva ett hem och älskade anhöriga!

Hvilken ångest de måtte hafva varit i förut, då nu hoppet om mitt tillfrisknande gjorde dem så lyckliga!

Ännu voro dock hvarken sjukdomen eller bekymren öfverståndna. Tillfrisknandet kunde icke gå så fort, och de många utgifterna under sjukdomen hade alldeles uttömt våra små tillgångar. Och så hade doktorn nu suttit och sagt, att jag skulle ha färsk och stark mat, mer och mer riklig, allt eftersom jag blef bättre. Hvad dessa ordinationer för den fattige kunna vara tunga att bära på!

Om han blott sagt det till mig, skulle mamma och Lina aldrig fått veta det. Men nu, om de än själfva skulle svultit ihjäl, skulle jag hafva ägg och kött. De intogo alltid sina måltider i köket. Jag fick ej se, hvad eller huru mycket de hade, men frågade jag, då var det alltid så bra, så bra. Några gånger vägrade jag att äta annat än det de själfva hade, men då sågo de så bekymrade ut, att jag icke länge nämdes hålla ut därmed. Det var ingen annan råd än tiga och taga emot, fastän tuggan ofta blef mig stor i munnen vid tanken på, huru illa mor och syster foro.

Oaktadt dessa bekymmer var dock denna tid för mig oförgätligt dyrbar och rik på de bästa gåfvor. *Såsom hjorten trängtar efter vatten*, så längtade min själ efter Gud, efter lefvande Gud — och han — o, han lät sig finna!

Så fort jag blef så stark, att jag möjligen kunde handtera den, bad jag Lina gifva mig den gamla bibeln, just den samma, som redan min mormors far begagnat, och i hvilken han gjort så många anteckningar.

Någon har sagt, att de gamla biblarnes kursiverade ställen räcka godt till att föra en människa till himlen. Däremot kan intet vara att invända, då ju ett enda språk, rätt anammadt, kan föra från död till lif. Nu blefvo de ställen, min stamfader strukit för och af hvilka hans själ säkert hade lefvat särskildt stora för mig. Vid dem kunde mitt hjärta bäst hänga sig fast, och när jag blef så mycket bättre, att jag om dagarne kunde flyttas till soffan, där porträtten hängde ofvanför, var det mig mycket kärt att se upp till »pastellmorfar.»

Långa stunder kunde jag ligga och se på honom, med hvilken jag nu kände mig mycket närmare besläktad än förr, och jag tyckte städse, att han såg på mig

med ett helt annat uttryck än »oljegubbarne.» Huru underligt, att hans själ för omkring hundra år sedan greps af samma sanningar, böjde sig under samma dommar och lefde af samma löften som min! Det föreföll mig som ett evighetsband mellan oss, att vi båda, han, den ärevördige lärde, och jag, den obetydliga, hittills så tanklösa flickan, hade samma själsbehof.

Jag såg hela släkten såsom länkar i en kedja, utgången från denne gamle. Hvad jag var glad, att de så där vid början genom honom voro fästade vid himlen! Sedan hade de sänkt sig, det visste jag, och genom mig hade en af dess ändpunkter släpat i stoftet. Huru viktigt att vi alla, som nu utgjorde de yttersta länkarne, ock finge fäste där uppe. Det syntes mig, som skulle hela kedjan kunna höjas och hållas uppe därigenom, liksom hela mänsklighetens långa kedja uppbares af honorna, som kom ned till jorden och inflätade sig själf såsom en länk däri, på det att han, när han blef upphöjd, skulle draga alla till sig. Ja, nog visste och trodde jag nu, att allt hängde på honom allena. Men jag tänkte ock mycket på det ordet: »tro på herren Jesus, så varder du och ditt hus saligt», äfvensom på det i en af uppfärdspsalmerna, där sångaren beder Herren tänka på Davids lidande honom till godo i *hans ätt*.

Jag kunde nog då, ännu mindre än nu, fullt utreda mina tankar, men det var mig klart, att den gamle där uppe, min mormors far, hade fruktat Gud, och nu hade denne Gud, som aldrig sviker sitt löfte, bevisat barmhärtighet på en ovärdig efterkommande i fjärde ledet.

Fastän det var i slutet af november månad, var det dock för mig en vartid, full af uppvaknande lif och hopp.

I yttre måtto var ju min framtid lika mörk och för närvarande var jag försänkt i en hjälplöshet och fattigdom, som jag aldrig förut tänkt mig. Men jag hade en Gud, en Gud, den där hjälper. Jag var viss, att han skulle göra det på något sätt, och jag kunde nu lägga allt i hans mäktiga och kärleksfulla hand. Han ser allt från evighetens synpunkt, och jag hade nu af nåd fått den förmånen att se tingen något från samma

håll, såsom man ju måste göra i samma mån man kommer honom närmare. Jag visste, att allt skulle gagna mig, ensamhet, fattigdom, ringhet. Allt kom från Herren, och allt skulle han leda till den bästa utgång. Hvad ville jag mer? Knappast någonting. Jo, kanske ett. Ja, helt visst insåg jag nu bättre än någonsin, hvad jag förlorat och dock varit så nära att vinna, samt huru illa, huru dåraktigt jag handlade, då jag ett helt år uppsköt att taga mot den lycka, som erbjöds mig. Men äfven dessa tankar kunde jag nu lämna åt min fader, såsom jag lämnade mig själf. Jag kunde vara stilla, tacksam och glad.

Och ändå var nöden just nu rätt stor. Jag märkte, att de mörka ringarne kring Linas ögon blefvo starkare. I början såg jag blott en skuggning däraf, men den tilltog i samma mån min aptit ökades. Och en morgon svimmade mamma, när hon skulle ge mig min frukost. Det var ej svårt att räkna ut, hvaraf både det ena och det andra kom. Något måste då försökas.

Lina och jag kommo öfverens om att bedja mamma ta det lilla guldkorset och gå in till bondfolket, hos hvilka vi bodde, för att utbjuda det till salu. Där fanns en dotter, som gärna ville vara fin; hon skulle nog tycka om att få det lilla smycket. Mitt blåa band kunde ju följa med, så var det färdigt att begagna när som helst.

Det var förunderligt med mamma, som så lätt hade fallit i knot. Nu, då det varit och var så svårt, var hon alltså undergifven och stilla. Men nog såg jag, att det var med tungt hjärta hon lagade sig i ordning att gå. Det var ingen annan utväg. Ty pänningar måste nu skaffas. Dock ville hon icke sälja Linas fadder-gåfva, blott pantsätta den för att möjligen få låna några kronor.

»Något ljusare tider kunna ju komma,» sade hon.

Tänk, att också min lilla moder kunde spana efter en hoppets stjärna!

Men just som hon, färdig att gå, dock dröjande stod och vägde den lilla panten i sin hand, knackade det på dörren.

Det var postbudet. Enär vi ej hade några tidnin-

gar, kom det blott, då vi hade bref och nu — höll mamma i sin andra hand underrättelsen om, att vi hade ett »rek» på poststationen att hämta.

Nu blef det tack och lof. Inom ett par minuter var kvittot underskrifvet och Lina färdig att gå och hämta brefvet. Det var en kvarts mil till posten, men inom en timme var hon åter, varm och röd som en ros.

O, huru tacksam och glad jag var att hon var frisk, så att hon kunde gå ut och skaffa sig litet färg! Skulle Gud skona mig från att se mina kära insjukna genom den smitta jag fört hem?

Brefvet var från Valdemar. Det första penningbref han fått sända efter att förut så ofta fått mottaga de små summor mamma kunnat åstadkomma.

Han hade lefvat på otroligt litet de senare åren. Under detta år hade han till vår stora glädje blifvit student. Men då var det omöjligt att fortsätta, förrän han genom att konditionera ett par år förtjänat något. Som han blott tänkte på dimmissionsexamen och ännu var så ung, hade han ju god tid.

Nu hade han fått ut det första kvartalet på sin lön och det sände han oafkortadt till oss. Vi visste ju, huru väl han behöfde litet kläder, men han sade, att han ännu redde sig godt.

Huru välkomna voro icke dessa penningar, och huru tacksamma hade vi icke skäl att vara mot Gud och min älskade bror därför! Vi gräto af glädje alla tre, och när Lina kom och lade det lilla guldkorset på mitt bröst och sade, att jag skulle bära det julafton, då såg jag upp på gamle pastellmorfar och tyckte, att äfven hans vänliga ögon fuktades.

Aldrig hade jag så klart som nu under denna tid af svaghet och tryckande fattigdom insett, huru rik jag var genom de minas försakande kärlek. Och jag, som varit så otacksam och tyckt mig så öfvergifven och ensam i världen.

Det är så, när man går omkring och tigger världen om lycka. Visst får man en bit här och en där, så att det blir en oren röra i påsen, men — bäst man ser sig om, är där är ett hål, som tömt ut alltsammans.

Huru annorlunda det blifvit, sedan jag likt Bartimeus börjat tiggas vid den väg, där Jesus af Nasset gick fram. Han hade frågat mig, hvad jag ville han skulle göra mig. Jag hade sagt honom allt, och så hade jag fått se — se upp i hans ansikte, och från den stunden var där ljusglimtar i själfva mörkret, då det förut varit mörker, när jag höll det för att vara midt på ljusa dagen.

Väl hade jag gjort en oersättlig förlust. Och jag såg nu långt klarare än förr, hvad det skulle varit för mig att bli doktor Fjällgårds maka. Men jag var i grunden tacksam, att Gud icke lätit honom knyta ett band, som skulle blifvit hans olycka. Ja, äfven min, ty jag skulle nog då, om allt gått mig efter önskan, fortsatt på *min* väg. Det skulle blifva honom svårt att vandra sin, och där hade blifvit smärtsamma slitningar, om jag icke lyckats draga honom med mig. Men Elsa Storråda hade icke lätt släppt taget och mannens kärlek hade varit henne en stark bundsförvant.

Jag har visst icke nämnt något om, hvar lille Ragnar höll till under denna tid. Då må det väl undras, hvarför han icke syntes i hemmet. Jag undrade själf däröfver, när jag återfick sans, och fick då veta, att han dagen efter min hemkomst blef hämtad till doktor Fjällgårds. Det hade frågats, om icke Lina ock ville följa med. Men mamma kunde ej undvara henne.

Där hade kommit små bref från honom, två i hvarje vecka.

Han hade så roligt och godt, skref han. Fick bo i pastor Fjällgårds rum och läsa för honom.

Pastor Fjällgård? Ja, det är sant, jag har icke talat om, att han flyttat hem för beständigt och ville nu mer, såsom sin faders vikarie, icke heta doktor utan pastor, ett namn, som också var församlingen kärare.

»Bara Elsa blir bra igen, då finns intet ledsamt i världen», hette det i dessa bref.

Han ville ock så gärna och ofta veta, huru det var med stora syster, och eftersom han fått en hel ask små »brefdufvor» — d. v. s. frimärken — och gamle doktorn sagt, att de voro inöfvade till att föra bref åt hvilket

håll som helst, sände han jämt hälften af dem till Lina, på det att hon äntligen skulle tura om och skriva ett par rader till svar på hvarje bref. Det var så många, som frågade honom, om han fått bref hemifrån, och huru där stod till. Ja, alla ville ju veta, huru det var med Elsa.

Ack, om han nämnt, hvilka det var, som ville veta, huru det var med mig! Kanske det bland de många dock fanns en, som icke frågade. Hvad jag gärna velat veta det! Men om jag vetat det, huru skulle jag icke undrat, hvad tydning jag skulle gifva hans tystnad.

Nå, det var ju detsamma. Den saken var för alltid afgjord. Ingen mer än Cecile och jag visste om Knuts bedrägeri. Hon förstod väl knappast sammanhanget, och jag hade aldrig talat om det för någon.

* * *

Det var jämt två år, sedan den dagen mamma vrickade sin fot, ock från hvilken jag började min lilla historia. Jag vet inte, om det var därför jag väntade, att något skulle inträffa, som kunde få namn af händelse och bilda såsom en slutpunkt. Ty huru mitt yttre lif härefter skulle bli, kunde jag ju nära nog veta på förhand. Så fort mina krafter tillät, skulle jag försöka få mig en hushållerskeplats, och så skulle jag gråna i tjänsten. Det var nu alltsamman.

Dagen gick emellertid som vanligt; och när kvällen kom, sutto vi och arbetade vid skenet af spiselelden. Jag var nu så återställd, att jag kunde sysselsätta mig med ett handarbete. Mitt hår föll af i stora testar; därför hade jag sprättat en våd ur min gamla bröllopsklädning samt tagit spetsarne från hals och armar och höll nu på att sy mig ett par mössor. Men detta var ju alls ingenting märkvärdigt. Jag trodde icke, att någon mer hade lagt märke till denna dag, förrän mamma sade:

»Minns ni den där dagen för två år sedan?»

Jag kunde måla oss allesamman, huru vi sutto här just så här dags», sade jag. »Lina satt där, Ragnar

der, och här satt Valdemar och fyrade på. Mamma satt i länstolen, som nu och jag på denna samma lilla pall midt för elden med mammas fot i mitt knä.

»Jaså, det var den dagen mamma vrickade sin fot,» inföll Lina. »Tänk så ledsamt vi då hade!»

»Ja, och nu hafva vi så mycket att tacka Gud för. När mamma sade detta strök hon Lina om kinden och drog mitt hufvud mot sitt knä. Hon hade visst tänkt sig möjligheten att förlora oss båda. Nu var det öfverståndet med mig, och vi hoppades för visso att bli förskonade för vidare sjukdomsfall, då nu så lång tid efter mitt tillfrisknande var gången.

O, hvad jag var glad att se mamma så tacksam och nöjd! Och likväl hade det ju, mänskligt att se, på intet vis ljusnat för oss. Visserligen kunde Valdemar vänta öfver ett par år, innan han åter behöfde hjälp, men i stället var tiden inne att skicka Ragnar i skola, och jag stod utan plats, Hade mamma någon tid hyst förhoppningar att genom mig få sin ställning förbättrad, voro dessa dock nu alldeles ute och likväl knotade hon ej. Hvad ett oberäknadt tillstötande stort bekymmer, en dödsfara för någon af våra käraste eller dylikt, dock är för en god läromästare,

»Den, som bara inte behöfde bränna sig om kväl-larne och frysa om dagarne,» sade Lina, och höll sig för pannan, som hon för att kunna se fick luta mot eldskenet.

»Du menar, om vi hade ett rum med kakelugn i stället för en sådan här spisel, som ju börjar bli sällsynt äfven i bondstugorna, fastän det förekommer i denna aflägsna bygd. Ja, det voro nog godt. Ty hvad vi spara i ljus och olja, det går dubbelt åt i ved. Stackars barn, jag har allt ångrat, att jag gaf mig af med er hit.»

Ack, mamma, om vi kunde få oss en liten bostad hemomkring inföll Lina.

»Ja barn, jag har samma önskan och vill höra efter, om någon lägenhet kunde yppa sig till i vår eller höst.»

Min systers ögon skimrade, men i mitt hjärta stack det till. Dock, det borde ju göra mig detsamma. Ty innan dess måste jag söka mig plats och ut att tjäna.

Tjåna! Hvilken olika betydelse hade icke detta ord fått för mig. För några månader sedan såg jag tjånarekallet såsom det tyngsta jag kunde tänka mig. Nu ville jag med glädje gå den obemärkta väg, som blef mig anvisad.

Om de mina flyttade till baka till den gamla kära hemtrakten, skulle de få det bästa umgänge, tröst och stöd i prästgården. Huru gärna unnade jag dem icke det! Och en gång, kanske efter femton, tjugu år — jag tyckte mig då skola vara alldeles utgammal — skulle jag måhända, när jag någon gång vore hemma, följa med på ett besök i den gamla älskade prästgården.

Huru skulle det väl vara hos pastor Fjällgårds då? Fjällgårds! Ja visst. Ty nog skulle han väl då vara gift. Fadern tänkte ju snart nedlägga sitt ämbete, och sonen skulle då med säkerhet bli kallad till det pastorat han redan vårdade.

Bäst som jag satt i dessa tankar, knackade postbudet på.

Lina sprang upp och tog emot

»Bref från Ragnar, förstås? Ja, till mig Men det är från Waldemar med till mamma.»

»Hans egen stil, stadig och sig lik, Gud ske lof! Åh. så kort men, — allt väl. Han kommer hem julafton.»

»Mamma, Elsa! Ragnar har också fått lof att resa hem då på några timmar. Ack så roligt!»

»Ja, att få se de kära gossarne!»

Det var både mamma och jag, som på en gång utropade detta.

»Då får jag väl elda deras lilla rum där uppe i morgon dag mamma?» frågade Lina strålände gladt.

»De få ej bli öfver natten, barn. Doktorn sade, att på tre veckor är det ej säkert för smittan.»

»Men det är mer än en månad sedan.»

»Ja, det är sant, men — vi kunna inte, barn — gossarne ha det nog bättre, där de äro.»

Stackars mamma, det var allt påkostande att veta sina förråd så små, att till och med under julen, det skulle falla sig svårt att för sina egna barn dölja den alltför framträdande bristen. Ännu var det visserligen

kvar af Valdemars pengar, men det var nödvändigt att så mycket som möjligt spara på dem. Men för en dag, och det just själfva julafton till, skulle nog allt blifva så bra. Och nu gladda vi oss innerligt åt att ännu en gång få vara tillsammans alla fem.

* * *

Ett gladt budskap kom alltså, innan denna dag var aldeles till ända. Men nu vill jag tala om, huru det blef julaftonen.

Det var en stilla, skimrande dag, med en sådan där fridstämning, som jag tror endast julaftonen kan ha. Jag har alltid tyckt, att om jag icke visste, när denna högtidsdag kom, skulle jag se det i luften. Aldrig förr hade jag dock förnummit detta underbara något så som nu. Det kom nog innifrån, fastän jag tyckte det varseblefs rundt omkring. Själens öga hade fått en ny, klar ruta att blicka ut igenom.

Där inne i vårt rum var också allt så putsadt och festligt som möjligt. Till och med oljegubbarne hade blifvit tvättade och blickade helt belåtna in i den brasa, som redan midt på förmiddagen, då vi började vänta bröderna, flammade i den hvitlimmade, nu rätt treffiga spiseln. Vi hade stökat undan alla göromål, så att vi bara skulle få sitta stilla och spana utåt vägen den sista timmen. Visserligen var det ej förrän undra sista milen, den ene af de väntades väg löpte tillsammans med den andres, men det skulle nog ändå icke så mycket skilja på tiden för deras ankomst.

Det var också bra, att vi sutto stilla, sedan jag gjort sista findamningen, mamma bredt sina bästa hvita servietter på småborden, och Lina kastat ett lätt flor af klippbarr öfver golfvet.

»Nu få endast julens fridsfaktar sväfva fram här inne», menade hon. »Nota bene, tills bröderna komma», tillade hon visligen.

Hon visste, hon, att det då skulle bli glädjestorm af.

Men i det hon såg på mig, tog hon under utropet »Det var sant!» försiktigt ihop sina kjolar, liksom hon

trott sig redan bära lång klädning, och steg på tå bort till en byrå, hvarunder hon framtog det lilla guldkorset med sitt blå band, och knöt det på mig.

»Se så, intet prut! Jag har ju sagt, att du skulle bära det i dag».

»Men jag såg hellre, att du nu bure det själf, lilla syster».

»Jag! Jo, det skulle ta sig ut på en sådan här långbent fölunge. Nej, inte förr än vid min konfirmation. Då kommer min högtidsdag, men nu är det din, då du första gången är — klädd i mössa.

Till denna sista vändning tog min lilla blödiga syster sin tillflykt, för att de i hennes ögon så snabbt frambrytande tårarne icke skulle komma. Eljes tänkte hon på något långt allvarligare. Det hade en gång undslupit henne, att, om jag hade dött, hon tänkt lägga sitt enda smycke på mitt bröst. Jag skulle ändtligen haft det med mig.

Nu log hon emellertid så gladt, sköt bort min mössa en smula och sade, att den såg riktigt klädsam ut.

»Se, mamma, Elsas ansikte är ju nära på litet fylligt nu igen, och en sådan fin rodnad där börjar spira upp».

Men mamma såg icke på mig. Ty just nu varseblef hennes spanande öga en skjuts där långt borta på vägen.

Det var parhästar. Alltså Ragnar, ty så ståtligt reste då inte Waldemar

»Men att skjutsa den lille pysen så. Kusken ser redan på afstånd ut som en riktig herre, en sådan hållning har han. Jo, så där kan man ha det, när man är förmögen i sig själf och sitter vid ett godt pastorat.

Mamma drog en suck, när hon sagt detta. Jag önskade, att det gamla bittra knotet icke måtte vakna upp igen och tänkte på, huru Gud så länge låtit oss sitta vid samma pastorat. Det var dock den skillnaden, att mina föräldrar kommo dit med skulder. Godt att dessa åtminstone blefvo betalda.

»Ja, ja, Gud välsigne dem; de göra både oss och andra så mycket godt», tillade hon dock, och huru glad var jag icke däröfver.

»Men där sitta ju två i släden», utropade Lina. »Och han därframme på kusksätet — det är ju — åh, ser ni inte, att det är Waldemar!»

Jo visst, det var ju han. Hvad han såg glad och hurtig ut, när den smärta gestalten något böjde sig åt sidan, vid det han med höga tyglar gjorde en elegant sväng upp på gården.

Men bredvid Ragnar satt ju pastor Fjällgård. O, huru kunde han — — hvad skulle det betyda — hvarför kom han?

Det var lycka, att Lina ändå hade eldat vindsrummet, så att de gingo upp och lade ytterkläderna där. Jag fick därunder tid att hämta mig litet. Men jag kände mig ändå så svag, att jag knappt kunde gå de inträdande till mötes.

Huru jag hälsade på honom, som kom först, vet jag ej. Jag kände blott min hand några sekunder fast sluten i hans, och att hans mörka ögon varmt hvilade på mig. Därpå gick han till ett fönster och blickade ut. Det föreföll mig, som skulle han haft behof af att tacka Gud för något.

Å min sida var jag glad, att gossarnes hälsning omedelbart därpå kom litet stormande öfver mig. De hade ju »inte sett syster Elsa på många evigheter». De tyckte hon såg så underlig ut — de tänkte — — ja, hvem kan säga allt, hvad de pratade om, medan Waldemar stod där med armen om öfver mina skuldror och höll mig på en gång litet kantigt och med vårdslös förtrolighet bredvid sig, som om han haft en studentkamrat att språka med, under det att lille Ragnar med sin hand löst sluten om ett mitt finger snurrade rundt under min arm hvarf på hvarf, medan glädjen lyste i hans ansikte.

De kära gossarne tyckte, att det var roligt att ha Elsa Storråda kvar i lifvet.

När man sansat sig litet, kom det fram, att hela tillställningen var pastor Fjällgårds. Han hade skrivit till Waldemar och frågat, om icke denne ville komma till honom dagen före julafton. Det var ju en liten krok, men så kunde Ragnar sedan bjuda på skjuts hem både

fram och åter. Ja, visst ville han det. Och när han sedan kom och blef tillfrågad, om han ville köra, då blef det ett nytt nöje. Det bästa af allt var, att Fjällgård själf då följde med, och — detta hviskade Waldemar till mamma — att hon slapp ifrån en främmande kusk.

»Åh, hvad ni ha gjort det fint och trefligt här hemma. Men hvar är julgranen, Lina?»

»Jaså. Du har förstås ingen kunnat hugga med de där små flickfingrarne. Då — allons enfants de la patrie.»

Waldemar tog med dessa ord Linas arm. De skulle till skogs på minuten menade han på.

»Jag med, jag med», ropade Ragnar. »Om ni visste en sådan väldig ask med äpplen, karameller och ljus, jag fått med mig af tant Fjällgård.»

Nu voro de borta, och så måste ett ordentligt samtal föras.

Jag hade ju så många att fråga efter. Först den kära lilla Märtha, som varit så god, så god mot mig, och som jag älskade så mycket, och så efter blinda Malin och lame Anders och Karl Svensons i Ekhult. Det gladdde mig nu så innerligt att höra, huru de tänkt så mycket på mig under min sjukdom, huru de bedt för mig och nu fröjdades öfver mitt tillfrisknande. De snälla vännerna, jag kände det, som om jag varit nära släkt med dem allesamman.

Och i Häggns sedan, huru var det där? Att där hade blifvit ännu mer sorg och stora förändringar, att kronofogden var död och huset under konkurs, visste jag.

Men hvad jag nu först fick höra, var, att farbror Johannes af sina små, men noga tillvaratagna löner hade ett icke så litet kapital insatt på en bank och nu var i färd med att förvandla större delen däraf i stock och sten, och låta framforsla dessa till en liten byggnadstomt. som han köpt helt nära vid kyrkan, just i hörnet af ängen med de stora hängbjörkarna.

»Åh, bygger han sig verkligen en stuga», utropade mamma, som hade en hel hop att syssla med i köket men för tillfället var inne

»Hvem kunde drömma om, att han någonsin tänkte få eget tak öfver hufvudet», tillade jag.

»Han tänker nog aldrig att flytta dit in», sade pastor Fjällgård. »Han arbetar alltjämt lika träget som förr på kronofogdekontoret, utom att han förbehållit sig att två gånger i veckan få gå och tillse sitt bygge, så länge det pågår. Han har lofvat att stanna hos den tillförordnade kronofogden, som troligen ock blir ordinarie och väl inser, huru oumbärlig den gamle skrifvaren är.

»Huru underligt att tänka sig honom, 'nädehjonet', nu vara erkänd för sin duglighet samt hafva penningar och bygga hus», anmärkte mamma.

»Åh, jag vet så väl, huru platsen ser ut, där nybygget ligger. Det är väl på den soliga kullen, där de första gullvifvorna alltid kommo fram om våren och blickade ned mot de tusen, tusen hvitsipporna, som stodo gruppvis i dalen mellan björkarna. O, hvad där var vackert!»

Jag kände, att jag rodnade af fröjd vid minnet af denna min barndoms kära lekplats, och det måtte varit något smittosamt i min glädje, ty äfven pastor Fjällgårds ögon strålade starkt, när han inföll:

»Ja, just där är det, men där är ännu alltjämt lika skönt hvar gång Gud kläder naturen i vårprakt, skall liten Elsa få se».

Liten Elsa! Att han sade så. Hvad hade det för betydelse? Huru kunde det komma sig, att vi nu sutto och talade, som om vi endast voro mycket, mycket goda gamla vänner? Kunde han så alldeles ha glömt, hvad som passerat mellan oss? Och jag, huru kunde jag vara så fri och glad och bara känna mig lycklig af att så här få sitta midt emot honom, se på honom och tala med honom, ja, låta honom alldeles liksom genomskåda alla mina tankar och känslor?

»Men hvem skall då bo på farbror Johannes' lilla egendom?» frågade nu mamma, som åter kom in.

»Hans svägerska, som eljes snart stode husvill».

»Tant Engla, åh, bygger han åt henne!»

»Ja, och hon är verkligen tacksam att få ett hem. Hon har nog förändrat sig, sedan hon blef änka. Det är som om en hel del af de lånta fjädrarne, hvarmed hon kanske mycket för sin mans skull trodde sig böra smycka ut sig, fallit af henne. Olyckorna ha åtminstone gjort henne mer sann och därmed är ju alltid en god början gjord. Gud kan med den lilla stråle hon alltså släppt in i sin själ, belysa mörkret där inne, så att slutligen det stora ljuset uppgår för henne. Jag vet dock inte, om farbror Johannes märker någon förändring. Det är för den unga flicka han en gång så högt älskade, som han alltjämt arbetat så flitigt och samlat så troget för att nu inrätta ett så behagligt hem. Men fru Palm är blott denna unga flickas stofthydda; själen flydde till ett ebekant land, med detsamma hon blef broderns hustru. För honom är endast omhöljet kvar, men så länge det lefver, ett efter hans mening animaliskt eller kanske snarare ett vegetabiliskt lif, vill han vårda sig därom, för den bortflyddas skull. Nu, när han skaffat henne tak öfver hufvudet, ämnar han fortfarande arbeta för att hålla nöd och brist från henne. Han lär ock få större lön nu.»

»Huru stort är hans bygge?»

»Det innehåller fyra rum och tvänne små kök och är mycket bekvämt med garderober och skafferier, allt i dubletter, afsedt för två små hushåll. Den ena hälften af huset vill farbror Johannes på mycket billiga villkor hyra ut till en viss prästfru, som vi alla så gärna önska till baka till församlingen, och han har bedt mig framföra hans anhållan, att hon godhetsfullt måtte gå in derpå.»

Han hade rest sig och stod, med en liten böjning på hufvudet, framför mamma, när han sade det sista.

»Hvad menar ni, pastor Fjällgård? Icke skulle väl jag kunna få hyra där?»

»Jo, det är just hans ljufliga önskan. Han vill icke, att fru Palm skall vara där ensam, när Axel icke är hemma och bebor det ena vindsrummet. Knut har fått plats och vill icke mer ha något hem hos modern.»

»Och då har farbror Johannes, den gode, käre, gamle

vänner tänkt på mig. Ack, hälsa honom, att vi komma med tacksamhet, jag och Lina — ja, min lille gosse under ferietiden förstås, om jag eljes kan hålla honom i skola. Och de stora, som måste ut i världen, äro nog också glada att ha ett litet hem att någon gång titta till.

Mamma såg så nöjd och tacksam ut, när hon nu gick att på allvar taga ihop med köksbestyren, från hvilka jag ännu måste afhålla mig. Hon anade nog

icke, att det denna gång kunde blifva fråga om en framtidsutsikt äfven för mig, och ändå var hon så innerligen glad och belåten. Men var det kanske blott för att framföra ärendet från farbror Johannes, som Fjällgård kommit?

Han förde nu samtalet in på min sjukdom och sade allvarligt men nästan litet blygt, att han varit så orolig och önskat sig ha rättighet att resa hit och vaka vid min bädd, under det mitt lif sväfvade i fara och — ja, jag kan alls icke reda ut, huru det gick till

men rätt som det var, stodo vi båda framför gamle pastormorfar, och jag talade om för Fjällgård alltsamman från början till slut, huru *min Guds hand varit god öfver mig*, och huru barmhärtighet vederfarits den ovärdiga.

Jag är ej viss på, om någonting som så väsentligt kunde förändra vår ställning till hvarandra ännu hade blifvit sagdt, men det förekom mig så naturligt, att han liksom stödjande lade sin arm om mig, och att jag lu-

tade mig intill honom, när jag lät honom skåda skiftningarna i min själs historia, som jag tyckte, att ingen annan i världen kunde rätt förstå, och den jag heller aldrig skulle velat meddela någon annan. Jag fann det icke heller underligt, att han innerligt slöt mig intill sig, när jag slutat, och han med mig prisade Gud, som öppnar våra ögon för synd och nåd.

Men nu sade han, att jag var honom ännu kärare än förr, och att han nu mer icke hade det minsta tvivel om, att herren gaf oss åt hvarandra.

Och jag —? Huru lycklig var jag icke att gång på gång få säga honom, huru högt jag älskade honom.

Hvarför han vände mig ryggen den där gången jag förut ville säga det?

Åh, det behöfde han inte tala om, det insåg jag ju så väl, med detsamma Knuts elaka list blef upptäckt, och icke hade han heller behöft bedja mig om förlåtelse, att han då visade sig så hård. Jag hade ju förstätt, att han gjort det lika mycket för att bespara mig en bekänneelse, som sig själf smärtan att afhöra den.

»Men I Iru har du fått veta, att jag aldrig älskat Knut eller gifvit honom lof att bära detta?»

Jag var glad, att vid det jag gjorde denna fråga hafva på mig både band och kors, så att jag kunde hålla upp det inför hans ögon.

»Jo lilla Cecile talade alltför besynnerligt om det, som för mig varit så betecknande, för att jag icke med Märthas hjälp skulle söka få klarhet i saken. Ingen af dem förstod fullt, hvilken betydelse det hade för mitt hjärta, men jag tror, att åtminstone Märtha anade en god del af sammanhanget, och så drefs hon så väl af sin kärlek till dig och mig som till sanningen att skaffa all den upplysning hon kunde. Redan mot slutet af Ceciles sjukdom började jag misstänka, att jag af Knut blifvit förd bakom ljuset, men det var först den kvällen Märtha hemfört dig, och då hon på hemvägen sade till i prästgården och kom direkt in till mig för att, bitter gråtande af oro för sin sjuka vän, omtala allt det passerade, som jag fullt insåg det bedrägeri, för hvilket v-

vavit utsatta. Men från den stunden, liten Elsa, har jag vetat, att ingen skulle taga dig ifrån mig, om icke herren själf gjorde det genom döden».

Nu kom mamma in. Vi gingo emot henne, såsom ett par lyckliga barn, och hon — åh, hon blef helt öfverraskad och gaf oss med glädje sin välsignelse.

Och syskonen sedan, hvad deras ögon strålade mot oss, när de kommo med frisk färg och skogsdoft, och vi med armarna om hvarandra gingo emot dem.

Waldemar förklarade midt under Fjällgårds broderliga omfamning, att han aldrig kunnat tänka, det Elsa Storråda skulle vara nog lycklig att få hans ädla vän, men i nästa ögonblick tryckte han mig intill sig och hviskade rörd:

»Gud gifve dig både timlig och evig sällhet, min älskade, älskade syster!»

Lina visste icke, öfver hvilken nyhet hon skulle glädjas mest. Hon hade icke min stormande natur, för henne kom det fram så stilla, men där var något i hennes ögon, som kom mig att tänka på, när hvitsipporna stodo med solbelyst dagg i kalkarna hemma på ängen vid kyrkan, där farbror Johannes nu byggde det lilla änkesätet.

Skulle hon redan nästa vår kunna få gå där och plocka blommor, som hon förr så gärna gjort? Ja, i mars skulle de små hemmen stå fullt färdiga. Jag skulle då också för en liten tid få flytta med dit in, men vid midsommaren, just på den där betydelsefulla årsdagen, då skulle jag som brud flytta in i mitt gamla kära hem som nu ock skulle bli mitt nya — det var såsom en förrut uppgjord sak.

»Men de kära gamla där hemma», hviskade jag till Gabriel — så är Fjällgårds dopnamn — »kommer det icke för brådstörtadt öfver dem, och skola de icke oroas af att få en sådan hvirfvelvind som mig in i huset?»

»Nej, den skall friska upp dem», log han. »De önska det och längta därefter så väl som jag. Vi ha ofta talat därom».

»Men inte kan den där bli brud i sommar, då hon kommer att se ut som en stubbhårig pojke», anmärkte Waldemar.

»Åh, inte stubbharig utan kortlockig. Håret skall då vara nog utväxt att fästa kronan i», sade mamma.

»Krona och slöja», sade Gabriel med låg röst och en säregen betoning. »Jag har sett dig bära krona en gång förr», tillade han, och såg på mig litet blygt men ändå så varmt, att jag kände, huru jag rodnade.

»Men», återtog han, halft skämtsamt, halft allvarligt, »skall du då lägga bort den lilla mössan?»

»Mössan? Ja visst; den har jag ju blott för att uppsamla det fallande håret.»

Jag såg frågande på honom; jag förstod honom ej.

Jo, ser du, den tycktes mig vara ett löfte om, att du skulle bli vår församlingsdiakonissa. Vill du ej det, barnet mitt?»

Jo, med eller utan mössa ville jag det så gärna. Tjänandet hade ju nu blifvit min längtan, afven när jag blott tänkte mig den tvungna, och — jag insåg det nu åter — unga tjänsten för bröd. Huru tackesamt ville jag icke nu, fri och lycklig med en älskad man vid min sida, tjäna alla, alla, som behöfde min hjälp och som jag kunde räcka, om herren af nåd gifve mig andlig och lekamlig kraft därtill.

Så lycklig jag var denna dag, började jag nästan längta att komma i stillhet för att bedja Gud visa mig mina plikter och gifva mig nåd att fylla dem.

Solen begynte också luta mot nedgången. Så fort det blef skumt, skulle vi tända granen, och när den stod i sin fulla strålgans, måste de kära gästerna resa.

»Han får ju följa med till baka, och jag är nog så tacksam därför», sade mamma, och virade in ett par nystickade strumpor åt Ragnar.

»Ja, det var sant, far och mor hälsa och anhålla, att han måtte få vara hos dem till sommaren. Det har för dem blifvet ett behof att se det barnaliga ansiktet och höra hans muntra skratt. Och sedan, Elsa, skall han icke sedan bli *vår* gosse, om din mor tillåter?»

När Gabriel sade detta, stod Ragnar just med arm-bågarne i mitt knä, och jag fröjdade mig att denna dag så mycket ha sett den där gropen i lille broders röda och runda kind. Nu såg han förundrad upp.

»Vi få lof att skicka dig i skola, förstås», fortfor Fjällgård, »men under ferierna är det ju alltid litet bättre rum i prästgården, om du vill bo där, fastän du, så ofta du vill, kan springa ut och hälsa på mamma».

Ragnar sprang nu opp, slog sina armar om mamma och utropade:

»Jag vill det inte, mamma, nej, jag skulle icke göra det, om inte du och Lina bodde så nära, fast det inte finns något ställe i världen, där jag så gärna vill vara som där hemma i prästgården, där alla äro så snälla, så snälla, och där jag får vara farbrors och tants och Elsas och — pastor Fjällgårds och ändå på samma gång din gosse.»

Hvad vi alla älskade detta gamla hem! Ragnar var ju en sådan liten parfvel, när vi flyttade därifrån och ändå — — —

Solen sjönk och julgranens ljus trängde ut i afton-skimret, när våra tre älskade reste.

Vi sågo länge efter dem och lyssnade på, huru bjälkerklängen, som, mer och mer aflägsen, trängde fram från vägens krökningar, slutligen dog bort, så att endast ljuden från högtidsringningen, som nu började, i den mer än en half fjärdingsväg från oss liggande kyrkan, hördes skönt i den stilla, ovanligt klara kvällen.

Det var en härlig vår den följande, den ljufvigaste och lyckligaste jag upplefvat.

Vi hade redan i april månad inflyttat i den gode farbror Johannes' nya hus, där allt var så omsorgsfullt, nätt och behagligt inrättadt, som man någonsin kunde önska sig det. Våra möbler hade aldrig förr tagit sig så väl ut, förstärkta som de voro med några vackra presenter af Gabriel och ordnade i det fina rummet med en viss modärn prydlighet, och oljegubbarne voro ståtligare än någonsin. Pastellmorfar hängdes likväl icke upp. Ty han skulle snart med mig flytta öfver till prästgården.

Gullvifvorna och sipporna blommade ovanligt rikt,

och när så björkarnas gröna flor skimrade i den ljumma sommarluften och Gabriel kom ut till oss, såsom han gjorde hvarje afton, sedan jag kanske både en och två gånger på dagen varit öfver till prästgården, då undrade jag ofta, huru det kunde komma sig, att en tid af så ogrumlad lycka fallit på min lott.

Jag tror icke, att många människor få njuta af en sådan.

En skön dag framemot midsommar, när syrenernas doft och jasmინernas stjärnfall omgäfvade prästgården lika yppigt som samma dag för två år sedan, då kläddes en ung brud i det lilla nya hemmet.

Märtha hade kommit med sin stora, vackra myrten, och nu var det hon och Lina, som beröfvade den sina lummiga kvistar, hvilka min svärmors fina händer hopfogade till en krans, medan mamma fästade krona och slöja på mitt, såsom hon förutspätt, nu kortlockiga hufvud.

Sedan kom Gabriel och hämtade mig och så togo vi tant Engla med oss och följdes åt till templet, vid hvars ingång Valdemar, Ragnar och Axel Palm togo emot oss, och där gamle doktor Fjällgård stod för det blomstersmyckade altaret och sammanvigde oss. Efter aktens slut besteg min brudgum predikstolen och talade öfver 33 psalmen, och när han efter att af hela sin själ hafva uttalat orden: »*Vår själ väntar efter herren; han är vår hjälp och sköld. Ty i honom gläder sig vårt hjärta, ty vi hoppas på heliga namn*», utan den minsta utläggning med varm innerlighet uppstämde slutbönen: »*Din godhet, herre, vare öfver oss, såsom vi på dig förtröste*», då tror jag, att många, många i vår älskade församling, som helt och hållet fyllde kyrkan, lyftade oss på sina bönevingar inför honom, som sitter på sin fasta stol och skådar ned på människors barn, honom, hvars råd består evinnerligen och hans hjärtas tankar i evighet, och som allena kan fria vår själ från döden och föda oss i hård tid.

Till min glädje såg jag farbror Johannes bland de församlade halft dold bakom den pelare, där han numera intog sin plats hvarje söndag. När folket hörjade lämna kyrkan och Gabriel kom till baka till mig, smögo

vi oss, han och jag, till den käre gamle vännen och hviskade ett tack till honom, icke för allt godt han gjort min mor och oss barn, ty därom ville han alls icke höras talas, utan för att han kanske räddade mitt lif med att svepa sin filt och sitt täcke om mig den kvällen jag så sjuk och sorgsen lämnade Hägnäs.

Till sin egendom, den lilla bröllopsgården, fick dock igen honom att gå med, ehuru hela det öfriga sällskapet nu gick dit, utom Gabriel och jag, som med ens vandrade af till mitt nya hem, den kära gamla prästgården.

Huru fridfullt och högtidligt där åter såg ut, ja väl i högre grad än någonsin förr. Aldrig hade där väl varit så doftigt pyntadt, aldrig gården så noga krattad, aldrig gångarna jämnare skjutna, aldrig hade där i fönstern framskymtat en större rikedom af sköna blommor mellan lätta, snöhvita gardiner, och aldrig hade lilla jungfru Adla mer liknat en prydlig tusensköna, där hon stod, djupt nigande i förstugudörren.

Vi skulle icke bo i stora byggningen, där Gabriel ville, att föräldrarne skulle ha allt så orubbadt som möjligt, utan i den nyreparerade flygeln med de fyra, visserligen icke stora, men vackra och smakfullt möblerade rummen och den förtjusande verandan, omslingrad af blommande *convolvulus major*. Endast gästrummet, som jag trodde en gång hafva tillhört den drömda systemen, samt min mans f. d. studerrum, nu hars expeditjonsrum måste vi behålla. Det förra hade ju alltid kallats Elsas, det senare Gabriels, och därvid fick det blifva.

Nu gingo vi först in i det sistnämnda. Det var ju ändå där vårt hjärteband först egentligen knöts. Vi kände det båda som ett bebof att en liten stund hvila på soffan, där Valdemar och jag då suttit. Vi måste just på den plats, där Fjällgård första gången omslöt mina händer och vi blickade in i hvarandras själar, knäppa våra händer i hvarandras och tacka Gud för allt, både mot- och medgång sedan dess, men framför allt, att han nu förenat oss.

Sedan gingo vi in i vår lilla bostad. De flesta brudar torde väl tycka, att deras nyordnade hem är det

alla vackraste och behagligaste i världen liksom alla unga mödrar tycka, att deras förstfödde är ett under af skönhet och förstånd. Emellertid kunde jag icke och bemödade mig icke heller om att dölja den stormande hänförelse jag kände, när jag nu stod där och beskådade allt, tak och väggar, möbler och prydnadsartiklar, främst några sköna taflor, hvarmed Gabriel först nu öfverraskade mig, och bland hvilka gamle pastellmorfar intog en hedersplats, där han tycktes le mot oss i det blida ljusskimret ofvan den lilla kåsösen med Luther till motstycke och *Den gode herden* som midtelparti.

»O, att detta vackra, kära, ljufliga, förtjusande ställe är mitt hem!» utropade jag jublande och som vanligt lösande med starka adjektiver.

»Och att denna glittrande, glimmande, glödande snöflock är min brud!» interlokerade Gabriel gladt och varmt leende för att låta höra, det äfven han kunde vara fosforist.

»Och att unge doktor Fjällgård, den ädlaste, lärdeste, värtaligaste, renaste, bästa man, jag någonsin kunnat tänka mig, är min, min, min! Att Gud böjde ditt hjärta till den fattiga, förflugna, på tusen sätt felaktiga Elsa, för detta och — *för min själs bedröfvelse*, den min lätt-sinniga synd ådrog mig, *vill jag tacka honom i alla mina lifsdagar.*»

När jag sagt detta, kom gråten, så att jag måste gömma mig med krona och slöja och hela stassen som ett barn vid min brudgums bröst.

Jag har uppehållit mig så länge vid solskensstunderna i mitt lif. För den, som icke kan se och njuta af skimret, förefalla ju sådana triviala, då däremot de moindigra sorgedagarne, då olyckans blixtn faller förkrossande öfver oss, intressera och rycka människorna med sig. Men är det icke otacksamt detta, att förtiga de goda dagarne och blott tala om de onda, och skulle det icke finnas några, som tycka det är roligt höra, att ett

människobarn någon gång äfven i jordiskt afseende känner sig riktigt lycklig?

Nu äro åtta och ett halft år förflutna, sedan den dag jag som brud flyttade in i mitt nya hem, som på samma gång var mitt gamla. Icke har jag alltjämt vandrat på rosor, men nästet och den varma och starka vinge, som, näst Herrens, varit mitt omhuldande skydd i lust och nöd, äro mig alltjämt lika kära, ja, om möjligt, för hvar dag kärare.

Dödsängeln har plockat både knoppar och mogen frukt ur vår ortagård, och det har icke förrän efter hård och långvarig kamp gått att sätta sin mun i stoft och tiga stilla inför Herren, ännu mindre att i smärtans första hetaste stunder välsigna handen, som både gaf och tog. Efter hand har det dock genom Guds nåd gått att bringa äfven mitt trotsiga hjärta till tacksam undergifvenhet. Ära vare Herrens namn!

Först var det våra båda små gossar, som på en gång sjuknade i difteri och rycktes bort från oss, den ene vid tre, den andre vid ett års ålder. Jag vet inte, hvilken det tog mest, Gabriel eller mig. Han gick tyst och blek med hårdt sammanslutna läppar, öfver hvilka en darning då och då for, under det att jag var den Rakel, som begrät mina barn och icke ville låta trösta mig, utan i stället, likt österlandets kvinnor, kunde varit färdig att i vild sorg rycka af mig håret och prässa naglarna in i mitt värkande hjärta.

Men då lefde ännu min milda, älskade svärmoder. Hon var innerligt fästad vid de små och led kanske icke mycket mindre än vi. Likväl gömde hon sorgen i sitt rika, milda hjärta och tänkte blott på, huru hon skulle kunna trösta oss.

Jag minnes så väl, när hon en afton kom in till oss och fann mig ensam och häftigt gråtande, huru hon sakta lade sin hand på mitt djupt nedböjda hufvud och höll den stilla där, tills den knotsamt högljudda gråten något stillades. Därefter berättar hon följande:

»Det var en gång en trädgårdsmästare, som fann sin blomstergård plundrad.

'Hvem har plockat blomman, hvem har brutit plantan?' frågade han med smärta.

'Det har trädgårdens ägare gjort,' svarade den unge lärlingen.

Då teg trädgårdsmästaren.

Det var från den aftonen jag började lägga band på min sorg och äfven att, med de resurser mitt sanguiniska temperament erbjöd, försöka göra bördan litet lättare för min make.

Men icke långt efteråt, fick hon, den dyra tröstarinan, följa våra små till de sällas laad. Ja, att hon var lycklig, det visste vi, men för oss o, hvilken bitter saknad, hvilken djup tomhet! I hög grad erforo vi sanningen af den älsklige finske skaldens ord om sin moder;

»Och därför känns, som en sol gått ner

När detta öga ej strålar mer.»

Min svärfader, den lille poralinsgubben, som, redan då jag första gången såg honom, föreföll mig så skör, att jag icke vågade rusa på honom med mina caresser, han leverfver ännu till allas vår innerliga glädje. Vår vigsel var hans sista ämbetsförrättning. Det var blott dennas fullgörande, han väntade på för att sedan få utföra sitt, för en längre tid sedan fattade beslut att nedlägga sitt ämbete. Gabriel blef då kallad af församlingen till dess kyrkoherde. Det var förunderligt, att den gamle mindre än vi tycktes sakna sin alltid så högt älskade maka. Jag tror, det kommer sig däraf, att han mer och mer förflyttat hela sin umgängelse till himlen, dädan han också ständigt väntar sin frälsare att hämta honom. Men, som sagdt, ännu går han omkring bland oss med sin hvita silfvergloria kring hufvudet och har ett vänligt småleende för hvar och en men tager nog så litet notis om allt det, som föregår här nere. Af de gäster, som besöka oss, är det visst blott en, som gläder honom med sin närvaro. Det är farbror Johannes. De förstå hvarandra allt bättre och bättre och kunna ha långa samtal med hvarandra i farfars rum eller, när årstid och väderlek så tillåta, under promenader i trädgården. Ingen vill närma sig dem för att störa eller

afbryta, men de se på långt håll ut som ett par följda barn, och när de skiljas, hvilat en underlig glans öfver farfars panna, och hos farbror Johannes tycker jag mig mer och mer se skimret af den hvita fågelns vingar.

De allt oftare upprepade besöken i prästgården äro de enda farbror Johannes gör. Till sitt eget lilla hus går han icke oftare, än han anser vara nödvändigt för att efterse, att det är i godt skick. Vanligen smyger han då så tyst omkring, som om han vore rädd att någon skulle se honom. Och så godt är det. Ty den unga flickans själ, som enligt hans mening är flydd, ryckes icke hafva återkommit. Tant Engla är nog alljämt litet ytlig och pjollrig, fastän på ett mycket beakadligt sätt. Det uppblåsta i hennes väsende fick en hård stöt vid mannens död, och af det kärlekslösa förakt Knut visar genom att aldrig hvarken skrifva eller på något sätt låta höra af sig hålles hon ständigt nere. Mot farbror Johannes är hon af hjärtat tacksam. Jag tror hon börjar fatta hans höga värde, och jag undrar ibland, huru det skulle blifva, om han till exempel lades ned på sjukbädden. Måhända skulle då de band, som fångala henne, helt brista, under det hon såsom en öm och trogen sjuksköterska vakade vid hans läger, och kanske skulle den hvita fågel, innan han för alltid öfvergaf sin bräckta stam, få se en skymt af den återvändande och kunna bedja henne två sig i den källa, där han badat sin vinge, på det hon sedan må följa honom.

För öfrigt är där så treffligt i det lilla hemmet. Lina är nu en och tjugutvårig flicka, icke precis vacker men mild, sin behaglig. Hon har icke fått mycken undervisning men har genom träget själfstudium af de goda verk, Gabriel, Axel och Valdemar under dessa åtta år täflat om att förskaffa hennes kunskapsförståndande ande, förvärfvat sig en mer djupgående bildning, än mången kvinnlig sjunde klassist går ut i världen med.

Ragnar är nu en lång och glad student. Han är fortfarande vår gosse men vistas under ferietiden nog lika mycket i båda hemmen. Valdemar prästvigdes för två år sedan. Förhoppningsfull och glad att såsom en Jesu Kristi stridsman få gå ut i världen och vinna ly-

sande segrar för Guds rike, afgaf han sina dyra löften; Redan har han nog fått säga farväl åt så mången illusion, men om det ock kan kännas bittert, så hoppas jag ändå, det skall lända både till hans och andras andliga gagn, att han, mer och mer ödmjukad, framgår i Herrens kraft och alls icke i sin egen.

Naturligtvis kan han numer icke så ofta komma hem. Men hvem som allt oftare och oftare finner tid till ett litet besök hos sin, af den äldre sonen öfvergifna mor det är Axel Palm, oaktadt han, såsom underläkare vid den stora vårdanstalten i L . . . , icke har lätt att komma ifrån. Hvem kunde för tio år sedan tro, att den lättsinnigt pratsjuke ynglingen skulle bli en så stadgad och allvarlig ung man, en riktig hjärtevän till min Gabriel. Huru olika var icke hans forna sätt mot mig, mot hans aktningfulla, nästan blyga uppförande mot Lina. Jag är ej rätt säker på, huru det kan vara, men när jag på senaste tiden lagt märke till en hel hop betydelsefulla tecken, bland annat den friska färg, Axels allt tätare och tätare besök framkalla på Linas kind, så — ja, jag kan ju inte veta, men vanligen, då han kommer gående från stationen, bär han en blommande ros eller någon annan vacker krukväxt, den jag sedan återfinner på Linas blombord. Få se om ändå icke en af det gamla prästhusets döttrar blir en fru Palm!

Men då blir mamma bra ensam, och äfven tant Engla har min snälla syster varit till mycken hjälp och glädje. Om jag skulle låta min lilla tusensköna flytta ditöfver? Men nej, jag kan rakt inte undvara henne, och själf skulle hon helt visst icke trifvas utom området af prästgården, där hon behöfs och passar så väl, och hvilken med henne skulle förlora mycket af den fina, prydliga, nära nog litet aristokratiska prägel, som den haft alltsedan Fjällgårdska familjen flyttade dit in och ännu bibehåller, oaktadt små barnfötter nu tratta på gården, och den unga prästfrun saknar så mycket af den gamla doktorinnans nobla väsen.

Nå, icke vill jag vara henne och min, sin moder, mycket liknande dyre make alltför ovärdig, men enkel och sann såsom de, måste jag framför allt vara, och

jag är till min natur alltför mycket Elsa Storråda i det kära hem, där jag nu är allenastyrande, emedan man och svärfar lämna mig obegränsad makt och hafva den svagheten eller godheten — jag vet knappt, hvilket som är rätta namnet — att finna alla mina åtgöranden förträffliga, på samma gång jag fortfarande är det till löjen och tårar alltid färdiga barnet, som vid minsta anledning rusar öfver dem med stormande omfamningar, och gör, att jag alltid får heta liten Elsa.

Men när jag i min häftighet på ett eller annat sätt förgått mig, då springer jag upp på det lilla rummet, öfver hvilket en fläkt af den drömda systemens stilla sinne ännu hvilar, och där tänker jag efter, huru Gabriel hela tiden varit sådan mot mig, som jag föreställde mig, att han skulle varit mot den, som jag tyckte, afundsvärdt lyckliga unga flickan, alltid så kärleksfullt uppmärksam, kände, uppfostrande, själslyftande i sitt sätt mot mig, mest mycket, mycket ömmare, än jag trott honom vara stånd till och än han kunde varit mot en syster. När jag tänkt på detta en stund, bringas jag gärna ned på mina knän att först och främst tacka Gud för min utesägligt älskade make och sedan att bedja honom göra mig mer lik den i min fantasi alltid existerande älskliga system, och att våra tvenne små, Gabriel och Cecile, som blifvit oss skänkta efter våra äldstas hemflyttning, skola brås på Fjällgårdarne, som i mina ögon äro så nära fullkomligheten, fastän jag ju vet, att de måste hafva några fel de också.

Men när jag så kommer ned igen och står framför gamle fromme pastellmorfar, då erinrar jag mig, att det äfven på min sida finnes höga anor, och så beder jag på nytt, att de båda små sista länkarne af den nuvarande kedjan må lyftas dit upp, där den nu i evighetens ljus tindrande stjärnan hade sitt fäste.

Till sist vill jag bara nämna några ord om vårt stora julkalas, som vi hade i går, fastän det är några dagar före jul. Det äger alltid rum på årsdagen af Karin Olssons bröllop, där Gabriel och jag första gången sågo hvarandra. Min man går då alltid med en vissnad novemberaster i knapphållet omkring bland gästerna, och

jag lagar, att jag, honom till behag, har ett par friska astrar i håret.

Gästerna bestå då af så många blinda, halta, fattiga och lemmalytta vi kunnat få i hop, bland hvilka blinda Malin och lame Anders icke äro de minst kärkomma, och det är, utom invånarne i mammas och tant Englas hem, de snälla gamla i Ekhult samt Märtha jämte Karin och hennes man, hvilka nu tagit steget ut och stå i de troendes leder, det är dessa vänner, som hjälpa oss att underhålla våra gäster.

Af en händelse kom Axel hem och deltog med glädje i vårt samkväm. Jag vet nu, att Lina och han snart skola växla ringar. Men då jag såg den afhållna lilla Märtha nu såsom alltid gå omkring likt en god tomte, hjälpande och betjänande alla, föll det mig in, att hon, som snart står jämförelsevis ensam i världen, då hennes gamle far sannolikt efter ett långt aftynande blott har några veckor kvar, skulle passa så bra hos mamma och äfven få ett godt hem där. Ty nu är mammas gamla tungsinta knot helt och hållet försvunnet, icke blott därför, att vi alla ha så oändligt mycket att tacka horren för, utan allra mest därför, att hennes ögon blifvit öppnade för den oförtjänta nåd och barmhärtighet, som följt henne alla hennes lifsdagar.

Ja, nog ha vi att tacka för både i andligt och lekamligt afseende och allt, allt har det kommit från Gud, som leder människornas hjärtan såsom vattubäckar och tände kärleken i hans bröst, hvilkens mörka ögon jag första gången mötte den där frostiga morgonen, jag passerade det kära gamla hemmet, som sedan så snart blef mitt mycket, mycket älskade nya.

SLUT.

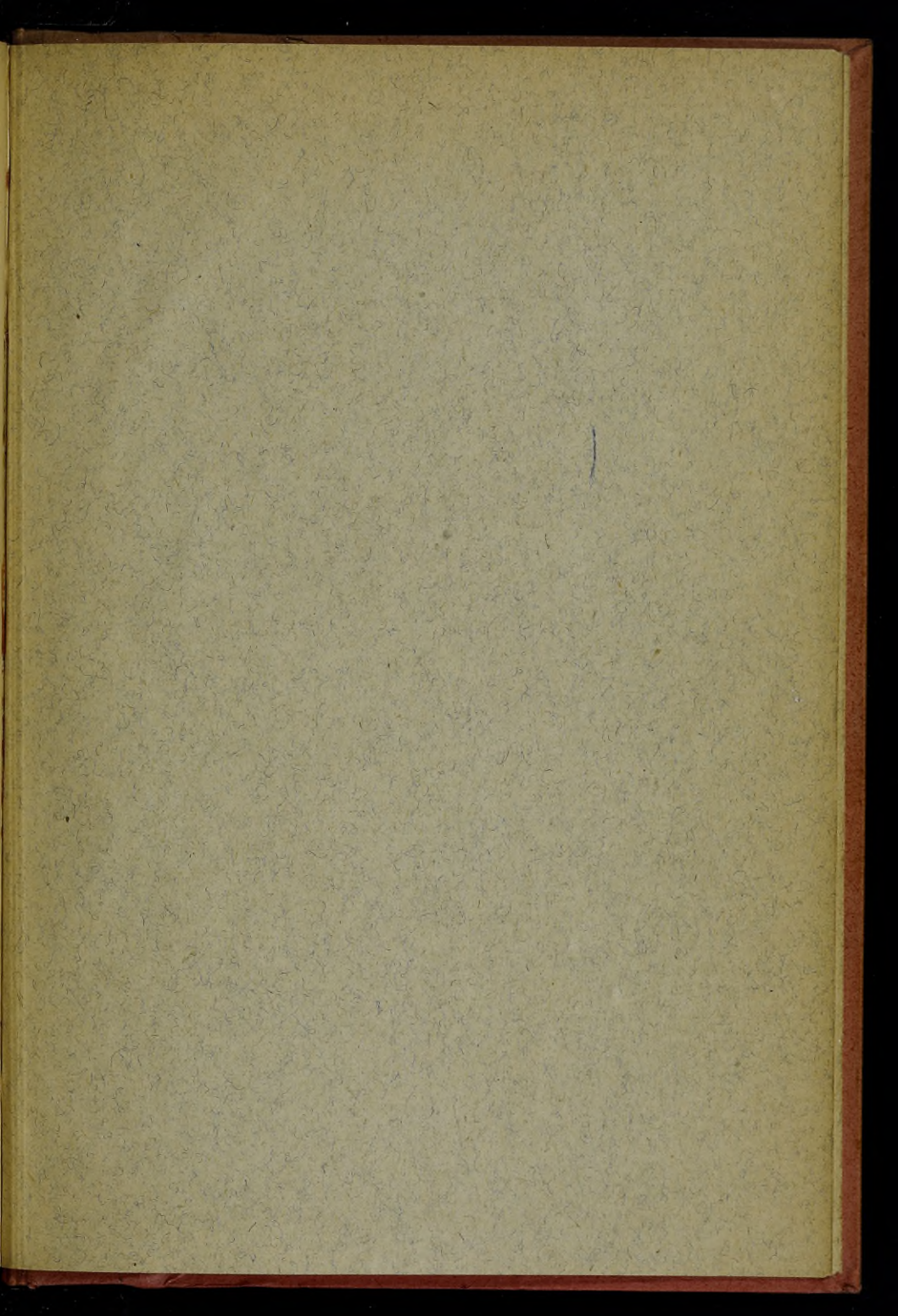
The first part of the book is devoted to a general history of the world, from the beginning of time to the present day. The author discusses the various civilizations that have flourished on the earth, and the progress of human knowledge and art. He also touches upon the political and social changes that have shaped the course of history.

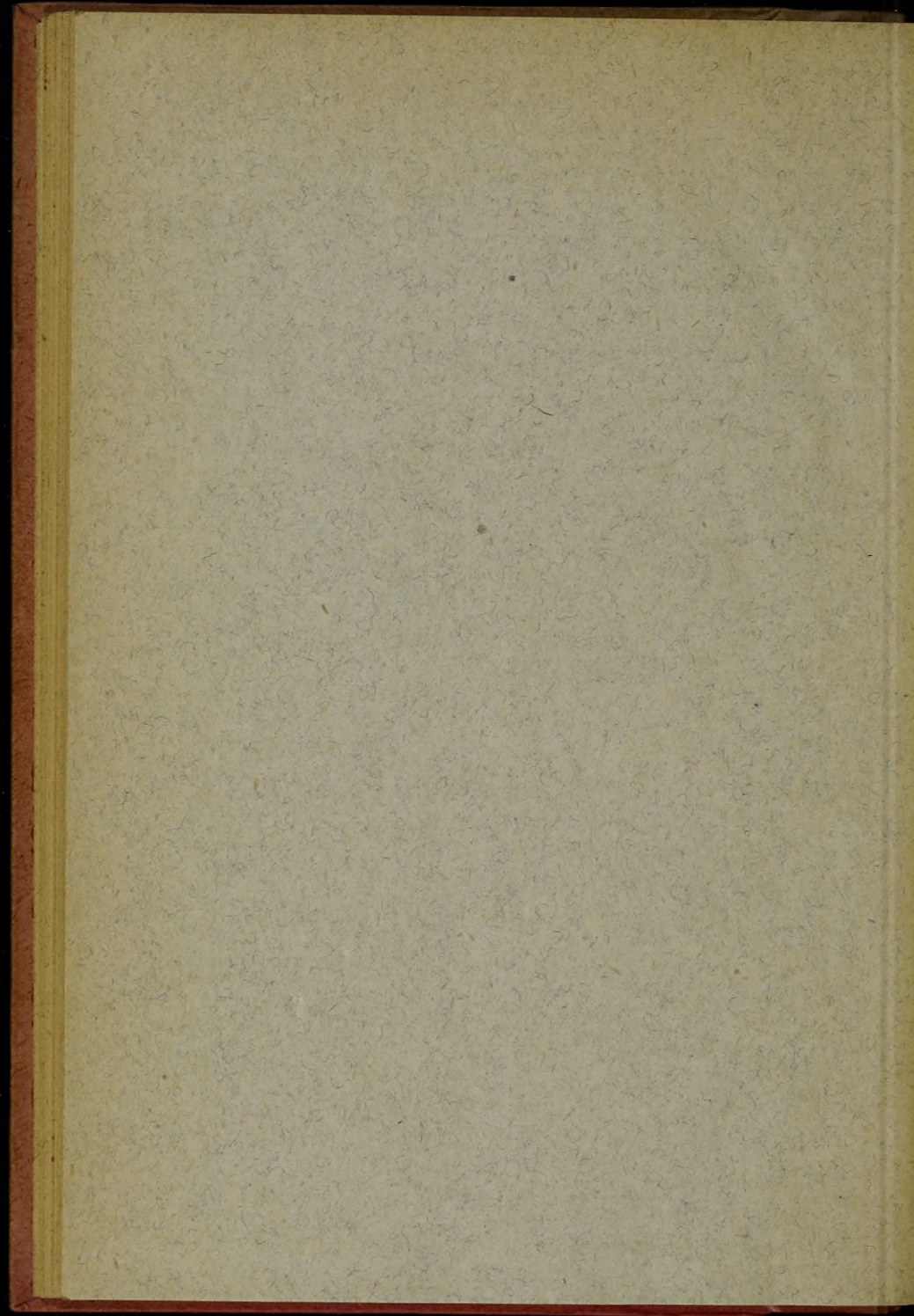
The second part of the book is a detailed account of the life and times of the great men of the world. The author describes the character and achievements of these individuals, and the influence they have had on the world. He also discusses the events and circumstances that have shaped their lives.

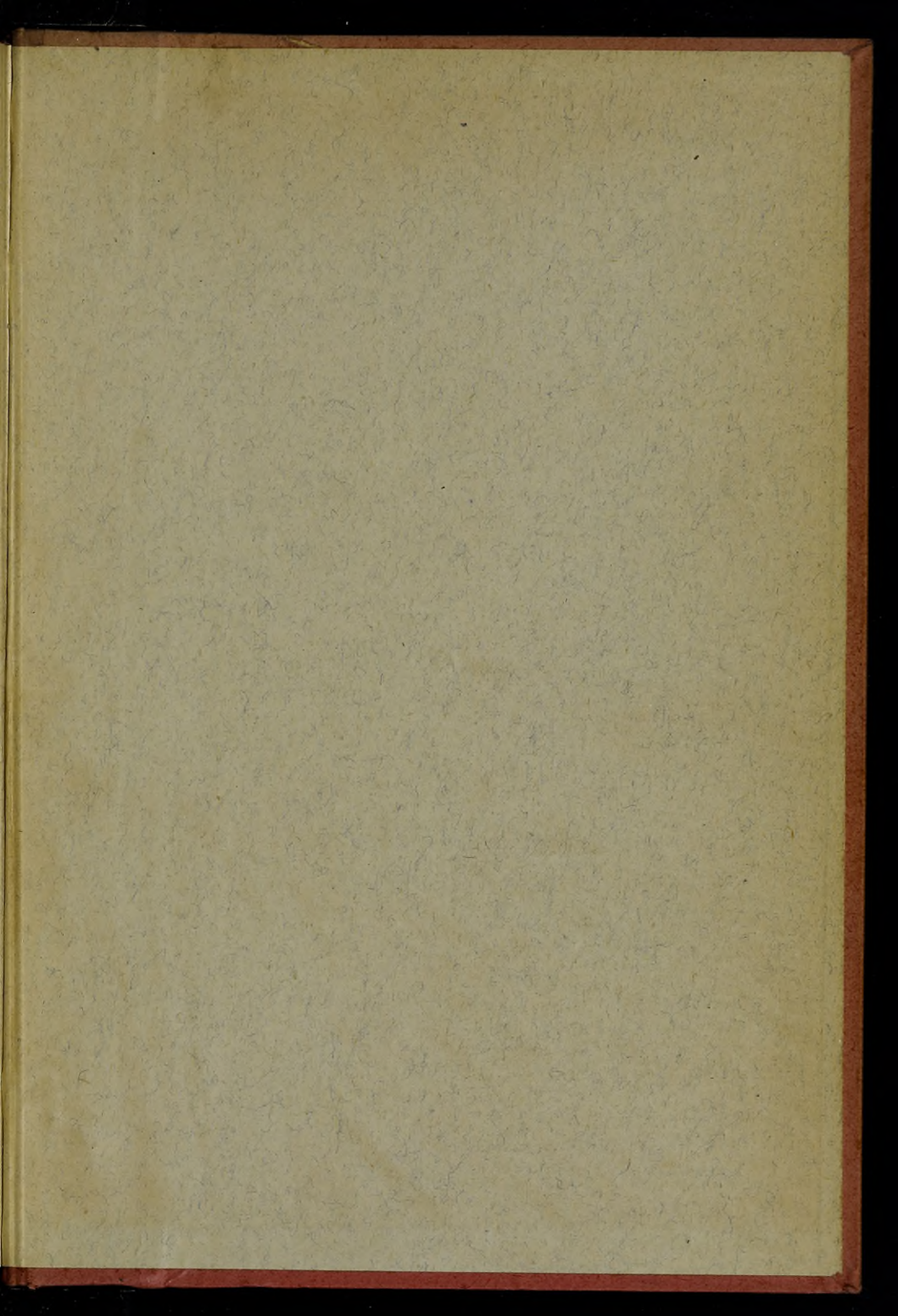
The third part of the book is a collection of essays on various subjects of interest. The author discusses the nature of government, the rights of the citizen, and the duties of the ruler. He also touches upon the history of the world, and the progress of human knowledge and art.

The fourth part of the book is a collection of letters and speeches. The author discusses the various events and circumstances that have shaped the lives of the great men of the world. He also touches upon the nature of government, the rights of the citizen, and the duties of the ruler.

The fifth part of the book is a collection of poems and songs. The author discusses the various events and circumstances that have shaped the lives of the great men of the world. He also touches upon the nature of government, the rights of the citizen, and the duties of the ruler.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

401092219